

GAZETA

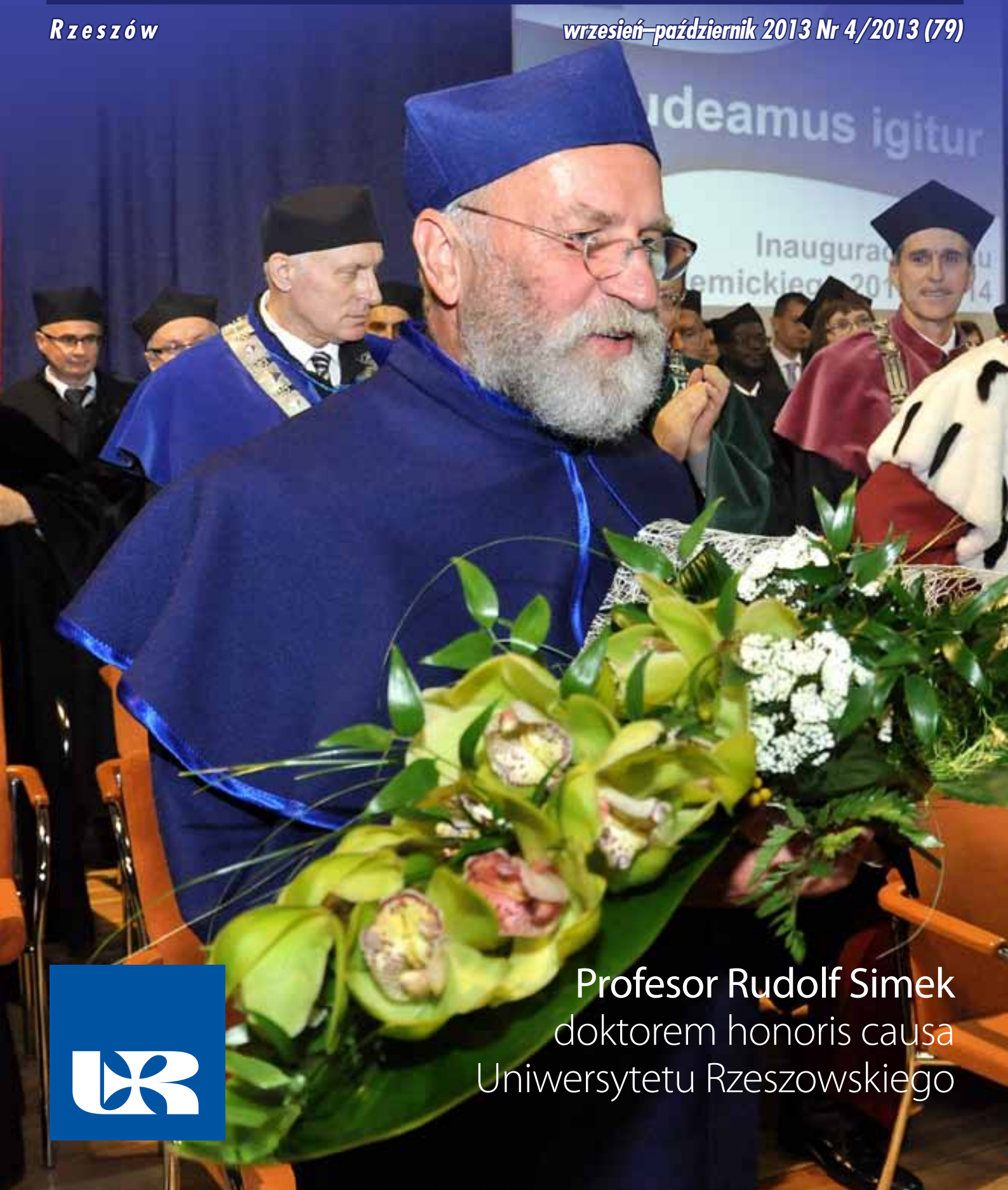
ISSN 1642-6797

UNIwersYTECKA

PRACOWNIKÓW I STUDENTÓW UNIwersYTETU RZESZOWSKIEGO

Rzeszów

wrzesień–październik 2013 Nr 4/2013 (79)

Profesor Rudolf Simek
doktorem honoris causa
Uniwersytetu Rzeszowskiego

8 października 2013 r. Inauguracja roku akademickiego

Inaugurację roku akademickiego w Uniwersytecie Rzeszowskim (8.10.2013r.) poprzedziła msza św. w kościele akademickim, po której odbyły się uroczystości w uniwersyteckiej auli. W pochodzie rektorskim uczestniczył również prof. Rudolf Simek, wybitny historyk, któremu władze UR nadały zaszczytny tytuł doktora honoris causa.

Otwierając uroczystość **prof. dr hab. Aleksander Bobko – rektor uczelni mówił m. in. o idei uniwersytetu otwartego oraz o zadaniach inwestycyjnych 2014 roku. W konkluzji stwierdził, że ten czas będzie: dokończeniem kilkuletniego okresu inwestycji w infrastrukturę na Uniwersytecie Rzeszowskim.** W inauguracyjnym przemówieniu zaakcentowano także to, że *stoją również przed nami nowe wyzwania, związane z intensyfikacją i wzrostem badań naukowych oraz powołaniem kierunku lekarskiego.*

Profesor Aleksander Bobko życzył kadrze naukowej dobrego roku pracy, realizacji zadań oraz rozwoju naukowego, natomiast 20-tysięcznej wspólnocie studentów zdobywających wiedzę na 43

kierunkach powiedział, że *Uniwersytet jest dla was, a wy jesteście jego nadzieją, potrzebujemy waszego entuzjazmu, krytycyzmu myślenia oraz poczucia wolności.*

Rektor UR mówił także o idei uniwersytetu otwartego, współpracującego z firmami i instytucjami Podkarpacia, otwierającego się na nowe inicjatywy, takie jak mały uniwersytet rzeszowski oraz liceum uniwersyteckie, których zamysłem jest rozbudzanie zainteresowań u dzieci i młodzieży, czy też uniwersytet trzeciego wieku.

W immatrykulacji studentów pierwszego roku uczestniczyli przedstawiciele wszystkich kierunków. **W tym roku na Uniwersytecie rozpoczęło naukę 7 625 nowych studentów, na studiach I i II stopnia.**

Podczas akademickiej inauguracji zasłużonym pracownikom Uniwersytetu Rzeszowskiego medale za długoletnią służbę wręczyła Małgorzata Chomycz-Śmigielńska, wojewoda podkarpacki, zaś Jacek Wojtas, podkarpacki kurator oświaty wręczył medale Komisji Edukacji Narodowej.

Foto: E. Wójcikiewicz

UROCZYŚCIE ROZPOCZĘTO TRZYNASTY ROK AKADEMICKI

Złoty Medal za długoletnią służbę otrzymali:

Prof. dr hab. Stanisław BIAŁOGŁOWICZ
 Prof. dr hab. Stanisław ZABORNIAK
 Dr hab. prof. UR Wiesław GRZEGORSKI
 Dr hab. prof. UR Janusz POKRYWKA
 Dr Stanisława MIKOŁAJCZYK-MADEJ
 Mgr Renata FEDEJKO
 Mgr Agnieszka MAZUR-MRÓZ
 Mgr Barbara PAŃCZYSZYN
 Mgr Aldona SZCZEŚNIAK-GROELE
 Mgr Bernadetta WOJTUŃ-SIKORA
 Wilhelmina PIKUS

Srebrny Medal za długoletnią służbę otrzymali:

Prof. dr hab. Marta WIERZBIENIEC
 Dr hab. prof. UR Ewa DŹWIERZYŃSKA

Dr hab. prof. UR Krzysztof KOSTRZEWA
 Dr hab. prof. UR Paweł PALUCH
 Dr hab. prof. UR Olga POPOWICZ
 Dr Ewa NIDECKA
 Dr Jarosław PELC
 Krystyna RATOWSKA

Brazowy Medal za długoletnią służbę otrzymała
mgr Dorota GOŁĄB**Medale Komisji Edukacji Narodowej otrzymali:**

Prof. dr hab. Stanisław BIAŁOGŁOWICZ
 Prof. dr hab. Jadwiga HOFF
 Prof. dr hab. Elżbieta URA
 Prof. dr hab. Andrzej ZACHARIASZ
 Dr hab. prof. UR Krystyna BARŁÓG

Dr hab. prof. UR Janusz CYWICKI
 Dr hab. prof. UR Małgorzata DŹUGAN
 Dr hab. prof. UR Stanisław PIEPRZNY
 Dr hab. prof. UR Zygmunt SIBIGA
 Dr hab. prof. UR Kazimierz SZMYD
 Dr hab. prof. UR Marta WROŃSKA
 Dr hab. prof. UR Alicja UNGEHEUER-GOŁĄB
 Dr Anna BAJOREK
 Dr Grzegorz BIELEC
 Dr Beata GUMIENNY
 Dr Witold PÓLTORAK
 Dr Dorota PSTRĄG
 Dr Antoni SEREDYŃSKI
 Dr Wiesława WALC
 Dr Jan WOLSKI
 Dr Małgorzata ZABORNIAK-SOBCZAK

Po raz pierwszy w tym roku został przyznany Naukowy Laur Uniwersytetu Rzeszowskiego, honorujący osobę o najważniejszych osiągnięciach w zakresie badań naukowych w ciągu ostatnich 5 lat. Kapituła powołana przez JM Rektora przyznała to zaszczytne wyróżnienie dr. hab. prof. UR Andrzejowi Olejce z Instytutu Historii.

Nagrodzono też najlepszego absolwenta uczelni w 2013 r. W ten sposób przyznano po raz dziewiąty Laur Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego, który otrzymała absolwentka Wydziału Sztuki mgr Paulina Dronka.

Zgodnie z akademicką tradycją symboliczne otwarcie 13. roku akademickiego w dziejach Uniwersytetu Rzeszowskiego nastąpiło po wygłoszeniu przez JM Rektora UR formuły: „**Rok akademicki 2013/2014 w Uniwersytecie Rzeszowskim ogłaszam za otwarty, Quod felix faustum fortunatum-que sit**” i trzykrotne uderzenie berłem rektorskim.

Wykład inauguracyjny zatytułowany *Dlaczego wszyscy powinniśmy pracować nad udoskonaleniem języka polskiego?* wygłosił prof. dr hab. Kazimierz Ożóg z Instytutu Filologii Polskiej.

Symbolicznym łącznikiem pomiędzy inauguracją roku akademickiego 2013/2014 i ceremonią uhonorowania prof. Rudolfa Simka tytułem dra hc Uniwersytetu Rzeszowskiego było wyróżnienie dr hab. prof. UR Ewy Orlof (z Wydziału Socjologiczno-Historycznego) Dyplomem Uznania Wicepremiera, Ministra Spraw Zagranicznych i Europejskich Republiki Słowacji za wyjątkowe zasługi dla rozwoju przyjacielskich stosunków Polski z Republiką Słowacką. W imieniu władz Słowacji gratulacje przekazał Vasil Grivna, ambasador Republiki Słowackiej w Polsce.

Ostatnim punktem programu uroczystości w dniu 8 października było nadanie już po raz 9. w historii Uniwersytetu Rzeszowskiego tytułu doktora honoris causa profesorowi Rudolfowi Simkowi, wybitnemu historykowi, związanemu z Uniwersyte-tem w Bonn. Laudację wygłosił prof. dr hab. Leszek Ślupecki z Instytutu Historii UR, po której nastąpiło wystąpienie prof. Rudolfa Simka.

Doktorat honoris causa *Uniwersytetu Rzeszowskiego* dla prof. Rudolfa Simka

Foto: E. Wójcickiewicz

Prof. dr hab. Rudolf Simek (ur.1954). Austriak, wychowanek wydziału filologii germańskiej i skandynawistyki oraz teologii katolickiej Uniwersytetu w Wiedniu. Od 1995 roku profesor filologii starogermańskiej i skandynawistyki starszej Uniwersytetu w Bonn. Wybitny znawca religii starogermańskiej, literatury staroskandynawskiej, legend arturiańskich, średniowiecznej kosmologii i demonologii, a także katolickiej teologii i misjologii. Jeden z najwybitniejszych w świecie reli-

gjoznawców, filologów staronordyckich i mediewistów, humanista i prawdziwy polihistor, powszechnie szanowany, aktywny animator międzynarodowego życia naukowego. W latach 2000–2003 przewodniczący International Saga Society, visiting profesor na Uniwersytetach w Sydney i Trømso. Autor trzech encyklopedii, ponad 30 książek, kilkuset artykułów, wydawca serii książek *Studia Medievalia Septentrionalia* (26 tomów).

Przyjaciel Polski i Uniwersytetu Rzeszowskiego

Z OBRAD SENATU

Foto: E. Wójcickiewicz

Ostatnie w roku akademickim 2012/2013 posiedzenie Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego odbyło się 27 czerwca br.

Obradom przewodniczył JM Rektor prof. dr hab. Aleksander Bobko, który na wstępie wręczył akty mianowania na stanowisko profesora zwyczajnego Uniwersytetu Rzeszowskiego: prof. dr hab. **Marcie Wierzbieniec** oraz prof. dr hab. **Igorowi Tralle**. Ponadto na ręce opiekuna naukowego, dra Macieja Wnuka, przekazany został przez JM Rektora dyplom Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego dla studentki Pozawydziałowego Zamiejscowego Instytutu Biotechnologii Stosowanej i Nauk Podstawowych – **Jennifer Mytych** – laureatki konkursu *Generacja Przyszłości*.

W trakcie obrad Senat, zgodnie z zaplanowanym wcześniej porządkiem, zatwierdził następujące projekty uchwał:

- w sprawie przyjęcia następujących terminów posiedzeń Senatu UR w roku akademickim 2013/2014:

Semestr zimowy:

26 września 2013 r.
31 października 2013 r.
28 listopada 2013 r.
19 grudnia 2013 r.
30 stycznia 2014 r.

Semestr letni:

27 lutego 2014 r.
27 marca 2014 r.
24 kwietnia 2014 r.
29 maja 2014 r.
26 czerwca 2014 r.

- o nadaniu tytułu doktora honoris causa Uniwersytetu Rzeszowskiego profesorowi Rudolfowi Simkowi; następstwem pozytywnego głosowania w tej sprawie była jednomyślna aprobata Senatu dla kandydata na laudatora – prof. dra hab. Leszka Słupeckiego z Instytutu Historii,
- o zatrudnieniu na stanowiskach profesorów nadzwyczajnych Uniwersytetu Rzeszowskiego (głosowanie tajne): prof. dra hab. **Mikołaja Berczenki** (Wydział Matematyczno-Przyrodniczy), dr hab. n. med. **Izabeli Zawlik** (Wydział

Medyczny), dr hab. prof. UR **Beaty Balogovej** (Wydział Pedagogiczno-Artystyczny), dra hab. prof. UR **Vladimira Frka** (Wydział Pedagogiczno-Artystyczny), prof. dr hab. **Haliny Zięby-Zaluckiej** (Wydział Prawa i Administracji), dra hab. **Jerzego Plisa** (Wydział Prawa i Administracji), dr hab. **Viktoriyi Serzhanovej** (Wydział Prawa i Administracji), dra hab. prof. UR **Kazimierza Śliwy** na II etapie (Wydział Prawa i Administracji), prof. dra hab. **Sergija Trojana** (Wydział Socjologiczno-Historyczny), dra hab. prof. UR **Stanisława Kryńskiego** (Wydział Socjologiczno-Historyczny), dra hab. **Roberta Szweda** (Wydział Socjologiczno-Historyczny), dra hab. **Mykhayla Honchara** (Pozawydziałowy Zamiejscowy Instytut Biotechnologii Stosowanej i Nauk Podstawowych),

- w sprawie powołania prof. dra hab. **Eugeniusza Szeregija** na dyrektora Centrum Dydaktyczno-Naukowego Mikroelektroniki i Nanotechnologii,
- przyjęcia planu rzeczowo-finansowego Uniwersytetu Rzeszowskiego na 2013 r.,
- zmian w strukturze organizacyjnej Uniwersytetu Rzeszowskiego (podziału Wydziału Pedagogiczno-Artystycznego na: Wydział Pedagogiczny oraz Wydział Muzyki),
- utworzenia liceum uniwersyteckiego,
- uruchomienia studiów II stopnia na kierunku *mechatronika* (wniosek Rady Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego),
- uruchomienia studiów II stopnia na kierunku *administracja* (wniosek Rady Wydziału Prawa i Administracji),
- w sprawie uruchomienia studiów podyplomowych:
 - *specjalistyczne usługi opiekuńcze*. (na Wydziale Pedagogiczno-Artystycznym),
 - *negocjacje i mediacje* (na Wydziale Prawa i Administracji),

- zaopiniowania zmian w uchwałach w sprawie określenia efektów kształcenia dla kierunków:
 - inżynieria materiałowa,
 - fizjoterapia, położnictwo,
 - nauki o rodzinie,
- w sprawach różnych:
 - zawarcia umów o naukową i edukacyjną współpracę UR z uczelniami zagranicznymi,
- w sprawie służebności przesyłu,
- zmian w składzie senackiej Komisji ds. Rozwoju (na skutek rezygnacji przedstawiciela doktorantów).

Pierwsze po wakacjach posiedzenie Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego odbyło się 26 września br. Przewodniczył obrotom JM Rektor prof. dr hab. Aleksander Bobko.

Na wstępie przedstawił on genezę i założenia *Listu intencyjnego*, który na kilka minut przed posiedzeniem został podpisany przez władze Uniwersytetu Rzeszowskiego z firmą *Tauron Wytwarzanie*. Senatorowie mieli możliwość spotkania z katowickim partnerem – prezes *Tauron Wytwarzanie* Stanisław Tokarski omówił intencje i cele, które przysięwały przedsięwzięciu, m.in.: wymiana różnorodnych doświadczeń w zakresie pierwotnych źródeł paliwa stałego i odnawialnych źródeł energii, dzielenie się nowymi informacjami w ramach wzajemnej współpracy oraz wzmocnienia więzi między stronami porozumienia.

Realizując zaplanowany porządek obrad Senat zatwierdził ramową tematykę posiedzeń w roku akademickim 2013/2014. W planach tych znalazły się m.in.: zmiany w Statucie UR, nowelizacja uchwały w sprawie zasad pobierania opłat za świadczone usługi edukacyjne oraz tryb i warunki zwalniania z tych opłat studentów, nowelizacja uchwały w sprawie zasad pobierania opłat za świadczone usługi edukacyjne na studiach podyplomowych i kursach dokształcających, a także nowelizacja *Regulaminu studiów na Uniwersytecie Rzeszowskim*.

W części dotyczącej spraw osobowych Senat zatwierdził następujące wnioski:

- w sprawach zatrudnienia na stanowisku profesorów zwyczajnych UR: prof. dra hab. n. med. **Andrzeja Urbanika** na Wydziale Medycznym, prof. dra hab. **Stanisława Sagana** na Wydziale Prawa i Administracji.
- w sprawach zatrudnienia na stanowiskach profesorów nadzwyczajnych: prof. dra hab. **Michała Gabriela Woźniaka** na Wydziale Ekonomii (na II etacie), dr hab. **Elizy Frejtag-Mika** na Wydziale Ekonomii (na II etacie), dra hab. **Antoniego Magdonia** na Wydziale Ekonomii, dr hab. **Magdaleny Rabizo-Birek** na Wydziale Filologicznym, dra hab. **Pawła Bąka** na Wydziale Filologicznym, dra hab. **Józefa Cebulskiego** na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym, dra hab. **Marcina Szpyrki** na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym, prof. dr hab. n. med. **Tetiany Boyczuk** na Wydziale Medycznym, prof. dra hab. n. med. **Serhiya Nyankovskiego** na Wydziale Medycznym, prof. dra hab. **Stanisława Wołowca** na Wydziale Medycznym, dra hab. n. med. **Rafała Filipa** na Wydziale Medycznym, dra hab. n. med. **Krzysztofa Gut-**

kowskiego na Wydziale Medycznym, dr hab. n. med. **Bogumiły Wołoszczuk-Gębickiej** na Wydziale Medycznym (na II etacie), dra hab. **Grzegorza Oliwy** na Wydziale Pedagogiczno-Artystycznym, dr hab. **Jolanty Skorek-Münch** na Wydziale Pedagogiczno-Artystycznym, dra hab. **Marty Wrońskiej** na Wydziale Pedagogiczno-Artystycznym, dra hab. **Andrzeja Lipczyńskiego** na Wydziale Socjologiczno-Historycznym, prof. dr hab. **Ludmiły Jancokowej** na Wydziale Wychowania Fizycznego, dra hab. prof. UR **Radosława Klamara** na Wydziale Wychowania Fizycznego, ks. dra hab. **Adama Podolskiego** na Wydziale Wychowania Fizycznego, dra hab. **Emiliana Zadarko** na Wydziale Wychowania Fizycznego.

Drogą głosowania tajnego wyłoniono także kandydatów – rekomendowanych przez UR – do rad nadzorczych radia i telewizji. W konsekwencji akceptację na członków rady nadzorczej spółki Polskie Radio Rzeszów – *Regionalna Rozgłośnia w Rzeszowie Spółka Akcyjna* otrzymali: dr hab. prof. UR Elżbieta Dynia, Janina Kut oraz Jerzy Oleszkowicz.

Głosowano również nad kandydaturą dra hab. prof. UR **Pawła Sierzęgi** na przewodniczącego Rady Bibliotecznej; uzyskał on poparcie zebranych.

Niezmiernie ważnym punktem senackiego posiedzenia stała się kwestia uzyskiwania uprawnień akademickich przez jednostki Uniwersytetu i przyjęcie planu działań, który do połowy 2016 r. pozwoliłby na zdobycie brakujących praw doktorskich lub habilitacyjnych w zakresie właściwych dyscyplin naukowych. Senat za konieczną uznał intensyfikację działań, zmierzających do zwiększenia liczby posiadanych uprawnień akademickich i zobowiązał rady wydziałów do podjęcia stosownych uchwał, a dziekanów poszczególnych wydziałów do przygotowania konkretnych wniosków. Jednomyślnie przyjęto w tym kontekście stosowną uchwałę.

W dalszym toku obrad wysłuchano sprawozdania z działalności Samorządu Studentów UR w roku akademickim 2012/2013. Przedstawił je przewodniczący SSUR **Dawid Paśko**.

Głosowano także nad *Regulaminem Samorządu Studentów Uniwersytetu Rzeszowskiego*. Opinie na temat zgodności tego dokumentu z zapisami Statutu Uniwersytetu Rzeszowskiego oraz ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym* wydała senacka Komisja Statutowa. Senat zatwierdził treść *Regulaminu*.

W dalszej części obrad, prowadzonej przez prorektora ds. studenckich i kształcenia dra hab. prof. UR Wojciecha Walata, zatwierdzono szereg spraw związanych z kształceniem na Uniwersytecie Rzeszowskim.

Dokonano zmiany w załączniku do Uchwały nr 124/05/2013 Senatu UR z 23 maja 2013 r. w sprawie warunków i trybu rekrutacji oraz form studiów na poszczególnych kierunkach w roku akademickim 2014/2015 (uzupełnienie dotyczyło niestacjonarnej formy studiów dla *ratownictwa medycznego* I stopnia).

- Podjęto uchwały o uruchomieniu studiów podyplomowych:
- na Wydziale Biologiczno-Rolniczym: *biotechnologia żywności oraz analityka i bezpieczeństwo zdrowotne żywności*,
 - na Wydziale Ekonomii: *przedsiębiorczość i edukacja ekonomiczna dla nauczycieli oraz finanse i controlling*,

- na Wydziale Filologicznym: *neurologopedia* oraz *języki specjalistyczne w zastosowaniu i tłumaczeniu*,
- na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym: *odnawialne źródła energii*,
- na Wydziale Pedagogiczno-Artystycznym: *edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością intelektualną* oraz *wychowanie przez sztukę we wczesnej edukacji*.

Zatwierdzone zostały także zmiany w uchwałach z 21 czerwca 2012 r. w sprawie określenia efektów kształcenia dla kierunków studiów na wydziałach: Filologicznym, Matematyczno-Przyrodniczym, Medycznym i Socjologiczno-Historycznym.

Prorektor ds. studenckich i kształcenia – jako przewodniczącą Uczelnianego Zespołu ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia wystąpił także ze sprawozdaniem z działalności Systemu w roku akademickim 2012/2013.

Rekomendował także zmiany w uchwale w sprawie Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia na Uniwersytecie Rzeszowskim. Senat zatwierdził nowelizację zapisów na ten temat.

W sprawach różnych powołano Odwoławczą Komisję Oceniającą Uniwersytetu Rzeszowskiego oraz przyjęto regulacje w Uchwale w nr 2/09/2012 w sprawie powoływania komisji senackich, określenia liczby ich członków oraz zadań, a także zatwierdzono zmiany w składzie senackiej Komisji ds. Dydaktyki i Wychowania.

W końcowej części obrad JM Rektor Aleksander Bobko, w imieniu całej społeczności akademickiej, pożegnał kończąca pracę na Uniwersytecie Rzeszowskim i odchodzącą na emeryturę kwestor – mgr Janinę Kut.

Małgorzata Dworak

Minister Elżbieta Bieńkowska z wizytą w Uniwersytecie Rzeszowskim

Podczas pobytu w Uniwersytecie Rzeszowskim (18.10.2013 r.) minister Elżbieta Bieńkowska zapewniała, że Podkarpacie na lata 2014–2020 otrzyma więcej pieniędzy niż w okresie 2007–2013. Po zwiedzeniu naukowych centrów UR minister rozwoju regionalnego uczestniczyła w spotkaniu z wójtami, burmistrzami i prezydentami miast Podkarpacia. Mówiono m.in. o planowanych programach unijnych i wstępnych kwotach na ich finansowanie. 18 października gościem władz Uniwersytetu Rzeszowskiego była też Małgorzata Chomycz-Śmigielka, wojewoda podkarpacki oraz Władysław Ortyl – marszałek województwa.

Foto: E. Wójcikiewicz

KRONIKA REKTORSKA

KRONIKA REKTORA prof. dra hab. Aleksandra Bobko

11 września

Rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego prof. dr hab. Aleksander Bobko wziął udział w ceremonii uhonorowania Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski doktora honoris causa Uniwersytetu Rzeszowskiego prof. Franciszka Chrapkiewicza-Chapeville. Uroczystość odbyła się w Ambasadzie RP w Paryżu.

13 września

Prof. dr hab. Aleksander Bobko podpisał porozumienia ze Szpitalem Wojewódzkim nr 2 im. św. Jadwigi Królowej w Rzeszowie oraz Wojewódzkim Szpitalem Specjalistycznym im. Fryderyka Chopina w Rzeszowie. Dotyczą one przyszłej współpracy związanej z udostępnieniem oddziałów, zakładów i pracowni szpitali Uniwersytetowi na potrzeby kształcenia studentów planowanego kierunku lekarskiego i innych kierunków z Wydziału Medycznego.

26 września

Rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego podpisał list intencyjny z firmą Tauron Wytwarzanie S.A. Celem tego działania jest współpraca i wymiana doświadczeń w zakresie pozyskiwania biomasy. Porozumienie przewiduje m.in. założenie i prowadzenie plantacji upraw roślin energetycznych na gruntach będących własnością Uniwersytetu Rzeszowskiego, przy współdziałaniu firmy TAURON Wytwarzanie. Współpraca przewiduje ponad-

to działalność naukowo-badawczą w oparciu o projekty krajowe i międzynarodowe na polu wytwarzania biomasy dla energetyki. Finansowane będą również przewody doktorskie z dziedziny energetyki i odnawialnych źródeł energii. Ponadto przewiduje się rozwój programu praktyk i wymiany studenckiej, w wymiarze krajowym i zagranicznym.

18 października

Minister rozwoju regionalnego Elżbieta Bieńkowska odwiedziła Uniwersytet Rzeszowski, w Rzeszowie uczestniczyła też w konferencji wójtów, prezydentów miast oraz starostów powiatów z Podkarpacia. Podczas wizyty minister Elżbiety Bieńkowskiej w Uniwersytecie rektor Aleksander Bobko mówił o zrealizowanych i realizowanych inwestycjach z funduszy UE oraz planach rozwoju uczelni w najbliższych latach.

Wydarzeniu towarzyszyła konferencja prasowa, podczas której mówiono o funduszach na lata 2014–2020 dla uczelni i samorządów. Oprócz minister Elżbiety Bieńkowskiej, wzięli w niej udział: marszałek województwa podkarpackiego Władysław Ortyl, rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego Aleksander Bobko, wojewoda podkarpacki Małgorzata Chomycz-Śmigiełska oraz Janusz Olesiński – dyrektor Małopolskiego Instytutu Samorządu Terytorialnego i Administracji.

G. Kolasiński

KRONIKA PROREKTORA DS. NAUKI prof. dra hab. Sylwestra Czopka

18 września

Prorektor ds. nauki prof. dr hab. Sylwester Czopek uczestniczył w spotkaniu Kolegium Rektorskiego z dziekanami wydziałów UR. W trakcie spotkania przedstawił projekt uchwały Senatu UR w sprawie przyszłego harmonogramu uzyskiwania uprawnień akademickich przez poszczególne wydziały oraz przeprowadził w tej sprawie konsultacje z dziekanami.

19 września

Prof. dr hab. Sylwester Czopek otworzył konferencję naukową, zorganizowaną przez Uniwersytet Rzeszowski oraz Oddział Instytutu Pamięci Narodowej – Komisję Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Rzeszowie *Stosunki polsko-ukraińskie 1939-1947: stan badań i perspektywy badawcze*.

26 września

Prorektor Sylwester Czopek uczestniczył w obradach senackiej Komisji Nauki, podczas których wyłoniono w drodze postępowania konkursowego pracownika naukowego wyróżnionego Laurem Naukowym Uniwersytetu Rzeszowskiego. Laur uroczystie wręczono prof. Andrzejowi Olejce podczas inauguracji roku akademickiego 2013/2014.

10-12 października

Prorektor ds. Nauki Uniwersytetu Rzeszowskiego wziął udział w posiedzeniu Uniwersyteckiej Komisji Nauki, zorganizowanej przez Uniwersytet Warmińsko-Mazurski.

M. Grygiel-Rożek

KRONIKA PROREKTORA DS. STUDENCKICH I KSZTAŁCENIA dra hab. prof. UR Wojciecha Walata

19 września

Prorektor ds. studenckich i kształcenia, w ramach Podkarpackiego Salonu Maturzystów Perspektywy 2013 (na Politechnice Rzeszowskiej), uczestniczył w spotkaniu z uczniami klas

III – przyszłymi maturzystami Podkarpacia, prezentując ofertę dydaktyczną oraz potencjał naukowo-badawczy Uniwersytetu Rzeszowskiego.

17 października

Dr hab. prof. UR Wojciech Walat zainaugurował spotkanie na temat liceum uniwersyteckiego w Rzeszowie. Ta inicjatywa społeczności akademickiej UR przewiduje stworzenie placówki niepublicznej, która kształcenie rozpoczęłaby od roku 2014/2015, o profilach matematyczno-przyrodniczym oraz humanistycznym. Spotkanie z zainteresowanymi rodzicami i uczniami odbyło się w Centrum Dydaktyczno-Naukowym Mikroelektroniki i Nanotechnologii.

19 października

W tym dniu rozpoczął swoją działalność Mały Uniwersytet Rzeszowski. Prorektor Wojciech Walat zainaugurował jego działalność, podkreślając, że jest to pokazanie dzieciom i młodzieży radości z poznawania świata i rzeczywista realizacja hasła, iż nauka może być radością.

22 października

Współ z JM Rektorem UR prorektor ds. studenckich i kształcenia wręczył dyplomy uznania 22 absolwentom Uniwersytetu Rzeszowskiego. Dyplomy te przyznawane są osobom, któ-

re osiągnęły wybitne wyniki w nauce, wyróżniają się aktywnością, zdobywając pierwsze sukcesy na polu naukowym. Wyróżniono też byłych studentów, skutecznie łączących naukę z aktywnością społeczną.

W tym roku wyróżnienie otrzymali:

Wydział Filologiczny: Monika Gakan, Barbara Golis, Joanna Krzemińska, Beata Nepalska, Aleksandra Smusz, Matylda Zatorska.

Wydział Matematyczno-Przyrodniczy: Anna Marzec, Sebastian Wójcik, Aneta Zygarowicz.

Wydział Medyczny: Magdalena Kołodziej i Mateusz Mokrzycki.

Wydział Pedagogiczno-Artystyczny: Joanna Mikosz-Legutko, Katarzyna Siry, Agnieszka Stysia.

Wydział Socjologiczno-Historyczny: Kamil Karski i Olga Wojnowska.

Wydział Sztuki: Paulina Dronka i Paweł Pawlikowski.

Instytut Biotechnologii Stosowanej i Nauk Podstawowych: Ewelina Buczek, Paulina Jarosz, Magdalena Kaliszan i Katarzyna Lenart.

M. Dworak

KRONIKA PROREKTORA DS. ROZWOJU dra hab. inż. prof. UR Czesława Puchalskiego

11 września

W Ambasadzie RP w Paryżu prof. Czesław Puchalski uczestniczył w uroczystości odznaczenia prof. Franciszka Chrapkiewicza Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski. Jeden z najwybitniejszych polskich i francuskich uczonych, doktor honoris causa Uniwersytetu Rzeszowskiego został odznaczony nie tylko za swoje osiągnięcia w nauce, ale - jak podkreślono w laudacjach - za wierną troskę o swoją ojczyznę, o polskie środowisko naukowe i rozwijanie naukowych więzi między Polską a Francją, wspomaganie młodych polskich badaczy, a także działalność na rzecz Podkarpacia, regionu swego pochodzenia.

26 września

Przed podpisaniem umowy o współpracy z TAURONEM prorektor ds. Rozwoju - dr hab. inż. prof. UR Czesław Puchalski przyjął delegację przedstawicieli firmy i omówił szczegóły współpracy. Ponadto, w dniach 26-27 września odbyła się w Stalowej Woli konferencja pt. „Biomasa - technologie, realizacja inwestycji, finansowanie” organizowana m.in. przez TAURON Wytwarzanie, w której uczestniczył prorektor C. Puchalski. Przedstawiał stanowisko Uniwersytetu w panelu dyskusyjnym z firmami i samorządowcami nt. efektywności wykorzystania biomasy na Podkarpaciu, w energetyce.

3 października

Odbyła się w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Podkarpackiego konferencja „Innowacyjny biznes wyzwaniem gospodarczym Podkarpacia”, podczas której dr hab. inż. prof. UR Czesław Puchalski przedstawił referat pt. Koncepcja akademickich inkubatorów związków gospodarczych o integracji produktowej.

4 października

Dr hab. inż. prof. UR Czesław Puchalski podpisał umowę z firmą Partners in Progress sp. z o.o. na wdrożenie informatycznego systemu zarządzania uczelnią w ramach realizacji projektu UR – nowoczesna uczelnia. Projekt przewiduje kompleksowe, zintegrowane rozwiązanie wspierające pracę administracji uczelni, obsługę i prowadzenie różnych form kształcenia oraz wymianę informacji pomiędzy nauczycielami akademickimi i osobami obsługującymi dydaktykę oraz studentami. Wdrożenie systemu, o wartości ponad 4,5 mln zł, jest finansowane przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

17 października

Prorektor Czesław Puchalski reprezentował UR w uroczystościach jubileuszowych na Uniwersytecie Rolniczym im. Hugona Kołłątaja w Krakowie. Uniwersytet, którego filia w 2001 roku weszła w skład Uniwersytetu Rzeszowskiego obchodził jubileusz 60-lecia uczelni oraz jubileusz 90-lecia Wydziału Rolniczo-Ekonomicznego.

18 października

Podczas konferencji z udziałem Elżbiety Bieńkowskiej, ministra Rozwoju Regionalnego (dla wójtów, prezydentów miast oraz starostów powiatów z Podkarpacia) pt. „Samorząd w nowej perspektywie finansowej 2014-2020” prorektor dr hab. inż. prof. UR Czesław Puchalski przedstawił referat nt. wpływu środków unijnych na rozwój Uniwersytetu Rzeszowskiego.

G. Pawłowska

- We wrześniu każdego roku zapadają ostateczne decyzje w sprawie rekrutacji na studia. Na Uniwersytet Rzeszowski przychodzą maturzyści, a absolwenci studiów licencjackich - nie tylko z naszej uczelni - podejmują naukę na studiach drugiego stopnia. Jakie zmiany - w stosunku do lat poprzednich - zostały wprowadzone w systemie rekrutacji kandydatów na studia od roku 2013/2014, pytam dra hab. inż. prof. UR **Wojciecha Walata**, prorektora ds. studenckich i kształcenia w UR.

- Po pierwsze, ograniczyliśmy liczbę komisji rekrutacyjnych działających na poszczególnych wydziałach, powoływanych często oddzielnie dla każdego kierunku studiów, do jednej działającej przez cały czas rekrutacji (minimum na jeden rok akademicki) z zaleceniem, aby były to stałe wydziałowe komisje rekrutacyjne działające przez całą kadencję. Uzyskujemy przez to profesjonalne przygotowanie członków tego zespołu do zarządzania procesem rekrutacji i niezbędną sprawność administracyjną w przeprowadzaniu postępowania.

Stosujemy elastyczne ustalanie terminów rekrutacji (I, II i ewentualnie III tury), w ten sposób, że otwarcie i zamknię-

BĘDZIEMY UNIWERSYTETEM na miarę potrzeb otoczenia i zmieniających się czasów

cie systemu elektronicznej rekrutacji jest samodzielną decyzją dziekanów, którzy najlepiej wiedzą jak dostosować terminarz do specyfiki rekrutacyjnej dla prowadzonych kierunków studiów. Wszystkich w Uniwersytecie obowiązują dwie daty „graniczne”: uruchomienia (połowa maja) i zamknięcia (koniec września) rekrutacji.

Ważna zmiana dotyczy ustalania limitów na poszczególne kierunki studiów. Otóż w ramach konsultacji przeprowadzonych przed rozpoczęciem tegorocznej rekrutacji ustalone zostały tzw. limity wydziałowe określające maksymalną liczbę kandydatów możliwych do przyjęcia na pierwszy rok studiów dla danego wydziału (suma liczby kandydatów wydziałowych wynika z ograniczeń ustawowych – ogólna liczba studentów studiów dziennych nie może być większa niż 2% w stosunku do liczby studiujących w roku poprzednim). Natomiast limity dla poszczególnych kierunków studiów kierownicy jednostek ustalili w stosunku do wysokości limitu wydziałowego. Dzięki temu po pierwszej turze rekrutacji można było łatwo dokonać korekty w ramach wydziału; zabrać z kierunków, na których rekrutacja przebiega słabiej i dodać na kierunki cieszące się zainteresowaniem kandydatów na studia.

Uważam, że wprowadzone zmiany znacznie uelastyczyły system rekrutacji. W kolejnym roku wprowadzimy jeszcze kilka udogodnień, po ocenie bieżącej rekrutacji.

- Co roku mniej osób przystępuje do matury, na Podkarpaciu rośnie liczba młodych wyjeżdżających za pracą po ukończeniu szkoły średniej. Czy Uniwersytet Rzeszowski odczuwa niż demograficzny i w jaki sposób można przeciwdziałać negatywnym konsekwencjom spadku liczby kandydatów na studia?

- Skutki niżu demograficznego są dla Uniwersytetu nieco inne niż w przypadku szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych. Przede wszystkim mniej jest kandydatów przypadających na jedno miejsce na tradycyjnie oblegane kierunki. Tam, gdzie nie udało się przyjąć zbyt wielu kandydatów występuje konieczność tworzenia małych grup studentów (ale zróżnicowanych specjalnościowo), głównie tak jest na kierunkach związanych z naukami stosowanymi. Takie działania uczelni są niezbędne, bowiem chcemy zapewnić studentom szeroką i zróżnicowaną programowo ofertę edukacyjną. Poznajemy też potrzeby podkarpackich przedsiębiorstw oraz innych instytucji i budujemy sprawnie działający system współpracy z podmiotami gospodarczymi.

Trudno wyobrazić sobie ograniczenie oferty kształcenia na Uniwersytecie, gdyż ta nie wynika jedynie z zapotrzebowania rynkowego, ale jest efektem rozwoju kadry naukowej i potencjału badawczego uczelni. Dlatego aktualny pozostaje do rozwiązania problem rozwijania kształcenia studentów w ramach projektów badawczych realizowanych w centrach naukowych (także w ramach konsorcjów tworzonych wewnątrz Uniwersytetu, jak również z innymi uczelniami i to nie tylko tymi z regionu). Konieczne jest różnicowanie, a właściwie wprowadzanie specjalności na dotychczasowych kierunkach studiów w porozumieniu z urzędami pracy (w korelacji z wynikami badań sondażowych, jakie prowadzą), a także uwzględniającymi strategię rozwoju województwa.

- Jakie są efekty tegorocznej rekrutacji na studia niestacjonarne?

- Od kilku już lat obserwujemy mniejsze zainteresowanie studiami niestacjonarnymi. Różne są tego przyczyny. Osoby pracujące podnoszą kwalifikacje na różnego rodzaju kursach i studiach podyplomowych, szczególnie rozwiniętych w ostatnich latach w ramach programów unijnych (tzw. EFS). W niektórych branżach, np. w szkolnictwie, prawie nie ma nowych przyjęć do pracy, stąd niewielu nauczycieli uzupełnia wiedzę. Rozwinęły się też branżowe ośrodki doskonalenia umiejętności zawodowych, oferujące kształcenie pod potrzeby konkretnego zakładu lub instytucji.

Nadal istnieje zainteresowanie studiami niestacjonarnymi przez osoby o bardzo sprecyzowanych wymaganiach co do kierunku i specjalności, czy konkretnych kompetencji. UR w tym zakresie działa bardzo elastycznie i właściwie na wszystkich kierunkach studiów pojawiają się specjalności na bieżąco korelowane z potrzebami rynku pracy. Do najpopularniejszych studiów niestacjonarnych należą: fizjoterapia, pielęgniarstwo, ekonomia, pedagogika – wszystkie II stopnia, czyli dla pracujących już absolwentów studiów licencjackich.

Obserwowany spadek liczby studentów na studiach niestacjonarnych może wpłynąć znacząco na kondycję finansową Uniwersytetu. Wydziały, na których studentów niestacjonarnych jest mniej niż jeszcze kilka lat temu muszą inaczej niż kiedyś budować swoją stabilność finansową. Funkcjonujące centra naukowo-badawcze z jednej strony uniezależnią uczelnię od bezpośredniego finansowania z wpłat studentów studiów niestacjonarnych, a z drugiej umożliwią takie profilowanie małych grup studenckich, aby możliwe było kształcenie specjalistyczne. Tylko pozyskiwanie grantów, przeznaczonych na finansowanie badań

stosowanych, poprawi wyniki finansowe podstawowych jednostek UR. Tak się już dzieje na Wydziale Biologiczno-Rolniczym, Matematyczno-Przyrodniczym i w Pozawydziałowym Zamiejscowym Instytucie Biotechnologii Stosowanej.

- Kiedy nie ma pieniędzy przekazywanych z Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego trzeba szukać innych źródeł finansowania. Czy są podejmowane takie działania?

- Uniwersytet dotychczas korzystał głównie ze środków ZPORR (Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego), funkcjonującego w latach 2006–2008, w ramach którego zrealizowano cztery duże projekty dla tworzenia sieci współpracy pomiędzy sektorem nauki i przedsiębiorcami branżowymi, podniesienia kwalifikacji zawodowych pracowników, tworzenia sieci współpracy w zakresie innowacji pomiędzy przedsiębiorcami oraz uczelnią. W latach 2008–2012 zrealizowano dziesięć dużych projektów z PO KL (Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki) – ukierunkowanych głównie na popularyzację wśród młodzieży gimnazjów oraz liceów przedmiotów matematyczno-fizyczno-przyrodniczych jako podstawowych dla studiów licencjackich oraz inżynierskich nastawionych progospodarczo. Aktualnie realizowanych jest w UR dwanaście dużych projektów (z PO KL) nastawionych głównie na budowę potencjału dydaktycznego uczelni na kierunkach studiów wymagających specjalistycznych i nowoczesnych laboratoriów, takich jak: fizyka techniczna, informatyka, inżynieria materiałowa, mechatronika, technologia żywności i żywienie człowieka, ochrona środowiska i inne.

- Władze Uniwersytetu Rzeszowskiego podejmują też nieznane wcześniej inicjatywy, których celem jest pozyskanie kandydatów na studia.

- Potrzebne jest swoiste „odczarowanie” uczelni jako miejsca odizolowanego od otoczenia społecznego, stąd szereg inicjatyw przyciągających dzieci i młodzież na Uniwersytet. Pierwszą z nich jest uruchomienie Małego Uniwersytetu Rzeszowskiego (MUR), którego ideą jest zaszczepienie wśród dzieci ciekawości świata – ciekawości badania tego świata, a w przyszłości badania na poziomie uniwersyteckim, najpierw przez studenta, a potem – być może – wychowanego tu nauczyciela akademickiego.

Drugą ważną inicjatywą jest decyzja o uruchomieniu liceum uniwersyteckiego, w którym zajęcia będą prowadzili wyłącznie nasi nauczyciele akademicy. Dla licealistów otwarte będą nasze laboratoria uniwersyteckie, poza stałą siedzibą liceum, które organizujemy w budynku przy ul. Moniuszki (dodajmy, budynku z przedwojennymi tradycjami kształcenia gimnazjalnego). To również ważny komponent Uniwersytetu bliskiego ludziom, Uniwersytetu otwartego na kształcenie przez całe życie.

Ważne jest to, aby obecnie, przy kalejdoskopowym tempie zmian, utrzymać właściwe miejsce i rolę Uniwersytetu. Broń się przed deprecjacją i dewaluacją wyższego wykształcenia, a jednocześnie roztropnie uczestniczyć w przemianach społeczno-kulturowych i ekonomicznych naszego otoczenia społeczno-gospodarczego.

-Dziękuję za rozmowę.

Rozmawiał Ludwik Borowiec

Drugie pokolenie naukowców w rzeszowskim ośrodku uniwersyteckim

Joanna Kostecka (z domu Woźniacka) córka prof. dra inż. Antoniego Woźniackiego – pierwszego i długoletniego rektora WSP w Rzeszowie, założyciela, organizatora i wieloletniego dyrektora Instytutu Techniki – bazy dla kierunku wychowania techniczne. Urodziła się w Zabrzu, szkołę podstawową i Liceum Ogólnokształcące nr II ukończyła w Rzeszowie. Studiowała biologię na Uniwersytecie Jagiellońskim, na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi. Pracę na uczelni rozpoczęła stażem dydaktycznym w Katedrze Zoologii Stosowanej na Akademii Rolniczej im. Hugona Kołłątaja w Krakowie. Stopień doktora nauk rolniczych w zakresie zootechniki został jej nadany uchwałą Rady Wydziału Zootechnicznego AR w 1989 roku. Od roku 1990 (do 2002) pracowała jako adiunkt w Zakładzie Przyrodniczych Podstaw Produkcji Rolniczej, najpierw w AR im. H. Kołłątaja w Krakowie (Wydział Ekonomii w Rzeszowie), następnie w Uniwersytecie Rzeszowskim. Kolokwium habilitacyjne odbyła przed Radą Naukową Wydziału Rolniczego Akademii Rolniczej w Krakowie, uzyskując w październiku 2001 r. stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych w zakresie agronomii - ochrony środowiska. Stanowisko profesora nadzwyczajnego UR i kierownika Zakładu Biologicznych Podstaw Rolnictwa i Edukacji Środowiskowej objęła w 2002 roku. 26 lutego 2013 r. **Prezydent RP Bronisław Komorowski podpisał akt nadania dr hab. Joannie Kosteckiej tytułu profesora. Uroczyste wręczenie dokumentów odbyło się w Kancelarii Prezydenta, w dniu 6 maja bieżącego roku.**

Prof. dr hab. Joanna Kostecka jest mężatką, matką dwójki dorosłych synów (mąż Wojciech; synowie: Paweł Kostecki – informatyk, mieszkający we Wrocławiu oraz Maciej Kostecki, projektant graficzny – zamieszkały w Rzeszowie). Lubi podróże, jest też autorką dwóch tomików poezji.

Działalność naukowo-badawcza prowadzona przez prof. Joannę Kostecką wyrastała na bazie ukończonych studiów biologicznych, zyskując znaczenie utylitarne w obrębie nauk

rolniczych. Obecnie obejmuje dwie główne grupy zagadnień, zębiających się aplikacyjnie w zakresie problematyki rolniczej: *badania procesów przebiegających w obrębie środowiska rolniczego oraz badania w obrębie problematyki zrównoważonego rozwoju.* Jest autorką 90 prac punktowanych z „Listy filadelfijskiej” i MNiSW, 90 innych prac naukowych recenzowanych, 40 doniesień i komunikatów oraz 58 artykułów popularnonaukowych.

Większość badań i publikacji prof. Joanny Kosteckiej dotyczy problematyki związanej z rodziną *Lumbricidae* w glebach oraz ich zastosowaniem w biotechnologii wermikultury wraz z rozpoznawaniem technologii wermikompostowania odpadów organicznych i zastosowaniem wermikompostów w rolnictwie i ogrodnictwie. Tę tematykę badawczą podjęło (pod jej opieką) dwoje doktorantów z zakończonymi przewodami doktorskimi i kontynuuje trzecia doktorantka z otwartym przewodem doktorskim. Wspomniany kierunek badań rozwijają także inni słuchacze studiów doktoranckich. Ta działalność naukowo-badawcza prof. dr hab. Joanny Kosteckiej skupia więc wokół niej młodych specjalistów i stanowi początek szkoły naukowej.

Badanie procesów przebiegających w obrębie środowiska glebowego, jako podstawowego zasobu rolniczej przestrzeni produkcyjnej, rozpoczęła mgr Joanna Kostecka od *rozpoznania*

zgrupowań dżdżownic decydujących o procesach żyznotwórczych w ekosystemach naturalnych. Ich uwieńczeniem była praca doktorska: „Populacje dżdżownic *Oligochaeta*, *Lumbricidae* w czterech podzespołach *Fagetum carpaticum* w Bieszczadach Zachodnich, w okolicy Ustrzyk Górnych”, napisana pod kierunkiem prof. dra hab. Stanisława Skoczonia, w krakowskiej AR. Scharakteryzowano w niej szczegółowo skład jakościowy i ilościowy *Lumbricidae* w glebach różnych podzespołów buczyny karpackiej, wiążąc cechy 13 odnalezionych gatunków i ich zgrupowań z cechami fitoecnozy i cechami siedliska glebowego.

Joanna Kostecka uczestniczyła także (jako współautor) w opracowaniu charakterystyki skąposzczetów (*Oligochaeta*) i pijawek (*Hirudinea*) występujących w Bieszczadach.

Wyniki tych badań wpisują się w budowanie nowoczesnych i prośrodowiskowych trendów biomonitoringu środowiska; udowodniono bowiem możliwość stosowania dżdżownic jako wskaźników stanu środowiska glebowego, także podczas jego rekultywacji. Prof. Joanna Kostecka przedstawiła także możliwość wykorzystania dżdżownic w biodegradacji zanieczyszczeń ropopochodnych, co ma znaczenie dla kształtowania cech środowiska glebowego i rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

Wszystkie zasoby środowiska są obecnie zagrożone wskutek obecności odpadów. Jakościowa i ilościowa analiza produkcji odpadów (szczególnie organicznych) w różnych miejscach powstawania pozwoliła Joannie Kosteckiej na włączenie się w propagowanie praktycznych aspektów zrównoważonej gospodarki odpadami.

W badania te zaangażowani byli także dyplomanci wykonujący prace inżynierskie i magisterskie oraz członkowie studenckiego koła naukowego; część wyników opublikowano, uzyskując nagrody i wyróżnienia.

Inna grupa badań prof. Joanny Kosteckiej dotyczy *technologicznych aspektów* wykorzystywania wermikultury dla utylizacji odpadów organicznych, między innymi w oczyszczalniach ścieków. Działania w tej dziedzinie pozwoliły na zorganizowanie pięciu krajowych konferencji naukowych pt. „Ekologiczne i gospodarcze znaczenie dżdżownic” i nominację do grona osób tworzących Krajowy Komitet Naukowy the 8th International Symposium on Earthworm Ecology (2006 rok, Kraków).

Wobec dowodów na daleko posuniętą degradację ekosystemów świata (*Millenium Ecosystem Assessment*), w swoich publikacjach prof. dr hab. Joanna Kostecka promuje retardację

tempa życia i przekształcania zasobów przyrody (*retardatio* – spowalniać). Z informacjami z zakresu przyrodniczych podstaw zrównoważonego rozwoju stara się dotrzeć do przedstawicieli różnych środowisk.

Swoje badania dr hab. prof. UR Joanna Kostecka realizowała samodzielnie oraz jako współwykonawca grantów, w tym również międzynarodowych. W latach 2003-2009 uczestniczyła także w projekcie Consumer Citizenship Network (*Sieć Konsumenten-Obywatelska* na rzecz zrównoważonego rozwoju), pod auspicjami UNESCO i kierownictwem Hammar University w Norwegii. Od 2009 roku, pod tym samym kierownictwem, uczestniczy w międzynarodowych projektach PERL1 i PERL2 (*Partnership for Education and Research for Responsible Living*).

Pod kierownictwem dr hab. prof. UR Joanny Kosteckiej (w latach 2007-2009) zrealizowany został grant promotorski pt. „Wpływ wybranych ksenobiotyków i substancji naturalnych ograniczających muchówki na cechy populacji i skład chemiczny ciała dżdżownicy *Eisenia fetida* Sav. w skrzynkach ekologicznych”.

Badania, które prowadzi prof. dr hab. Joanna Kostecka należą do podstawowych i aplikacyjnych w zakresie problematyki rolniczej i środowiskowej oraz zrównoważonego rozwoju. Udowodniła, że istnieją ogromne możliwości wykorzystania wermikultury do rozwiązywania problemu odpadów w sposób zrównoważony i w związku z tym poprawy stanu środowiska. Za szczególnie ważny aspekt tych badań uważa określanie cech i optymalizację chowu *Lumbricidae* w warunkach przydomowych. Wnioski dotyczą nie tylko kształtowania fizykochemicznych i biologicznych cech gleb środowisk w obszarach wiejskich ale także prośrodowiskowej edukacji ich mieszkańców.

Wyniki swoich badań prof. dr hab. Joanna Kostecka systematycznie prezentuje na krajowych i międzynarodowych konferencjach oraz sympozjach. Przygotowała też recenzje artykułów do różnych czasopism naukowych, w tym o zasięgu międzynarodowym (9), recenzje grantów (2), monografii (2), recenzje prac magisterskich (50) i inżynierskich oraz licencjackich (40). Recenzowała także 4 prace doktorskie.

Zakres pracy dydaktycznej na Wydziale Biologiczno-Rolniczym prof. dr hab. Joanna Kostecka wiąże obecnie głównie z przedmiotami o treściach środowiskowych i odpadowych dla studentów trzech kierunków: rolnictwo, architektura krajobrazu oraz ochrona środowiska. W ramach współpracy międzywydziałowej prowadzi także zajęcia z przedmiotu „Ecology and Environmental Protection” dla anglojęzycznych grup „Europejczyk” na Wydziale Wychowania Fizycznego Uniwersytetu Rzeszowskiego. Prowadziła także zajęcia z tego przedmiotu dla studentów przyjeżdżających do Rzeszowa w ramach programu SOKRATES/ ERASMUS.

Od ponad 15 lat, z ogromną satysfakcją, bierze udział w pracach studenckiego ruchu naukowego. Najpierw (jeszcze jako adiunkt) opiekowała się Sekcją „Zooekologii Gleby”; działający pod jej opieką studenci otrzymywali nagrody i wyróżnienia za swoje osiągnięcia. Organizowała też obozy naukowe, których celem było zapoznanie studentów z biologicznymi aspektami żywności gleb. W roku 2005 zainicjowała zorganizowanie Studenckiego Koła Naukowego Zrównoważonego Rozwoju. Już w następnym

roku odbyła się w Rzeszowie konferencja pt. „Przyrodniczo-społeczno-ekonomiczne aspekty rozwoju zrównoważonego”, kontynuowana w różnych miejscach w Polsce, z przywołaniem jej rzeszowskiej historii (<http://www.homonaturalis.wroclaw.pl/>).

Działalność naukowo-organizacyjna prof. dr hab. Joanny Kosteckiej wynika z jej zamiłowania do prac edukacyjnych. Była pomysłodawczynią i głównym organizatorem 5 krajowych konferencji naukowych *Ekologiczne i gospodarcze znaczenie dżdżownicy*, a od roku 2003 jest pomysłodawcą i współorganizatorem corocznych *Uniwersyteckich Konferencji i Warsztatów Edukacyjnych na rzecz Zrównoważonego Rozwoju*. W marcu br. miało miejsce XI spotkanie z tej serii, z coraz liczniejszą grupą nauczycieli i uczniów szkół ponadgimnazjalnych Podkarpacia (od kilku lat po około 300 osób). W 2006 r. (29-30 września) przewodniczyła Komitetowi Organizacyjnemu Konferencji Naukowej *Produkcja rolnicza w aspekcie zrównoważonego rozwoju*, z okazji 35-lecia studiów rolniczych w Rzeszowie.

Wobec potrzeby radykalnego ograniczania negatywnego wpływu człowieka na ekosystemy zrodził się pomysł na seryjne konferencje z cyklu *Retardacja materialnego przekształcania zasobów. Osiągnięcia, problemy, perspektywy*.

Długa i bogata jest też lista działań organizacyjnych prof. dr hab. Joanny Kosteckiej przed utworzeniem Uniwersytetu Rzeszowskiego, w ramach Wydziału Ekonomii Akademii Rolniczej im. H. Kołłątaja w Krakowie, a od 2001 roku w ramach kierunków rolniczych rzeszowskiej uczelni. Jest członkiem Okręgowego Komitetu Olimpiady Biologicznej w Rzeszowie (od 1990 r., a od 2001 r. przewodniczącą tego Komitetu), członkiem Oddziału Polskiego Towarzystwa Gleboznawczego w Rzeszowie (członkiem Zarządu Oddziału w latach 1996–2003), członkiem założycielem Południowo-Wschodniego Oddziału Polskiego Towarzystwa Inżynierii Ekologicznej z siedzibą w Rzeszowie (najpierw sekretarzem – 1996–2004, następnie przewodniczącą – od 2004 i nadal). Od roku 1999 prof. Joanna Kostecka jest członkiem Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Inżynierii Ekologicznej, obecnie jest ponownie jego wiceprzewodniczącą (kadencja 2009–2012 i 2012–2015). Działa także w Polskim Komitecie Normalizacyjnym, komisja ds. zoologii gleby (od 1998 r.). Była członkiem Komitetu Przestrzennego Zagospodarowania Kraju PAN – Zespołu ds. Zrównoważonego Rozwoju (kadencja 2007–2010 r.), obecnie jest członkiem Zespołu Problemowego ds. Zrównoważonego Rozwoju przy tym Komitecie. Jest redaktorem naczelnym ZESZYTÓW NAUKOWYCH Poł.-Wsch. Oddziału Polskiego Towarzystwa Inżynierii Ekologicznej i Polskiego Towarzystwa Gleboznawczego w Rzeszowie (ISSN 1642–3828), członkiem Rady Programowej czasopisma Inżynieria Ekologiczna oraz członkiem Rady Programowej serii monograficznej *Contemporary Problems of Management and Environmental Protection*, wydawanego przez Uniwersytet Warmińsko-Mazurski. Pracowała jako ekspert zewnętrzny Narodowego Programu Foresight Polska 2020 (2009 r.).

W Uniwersytecie Rzeszowskim (Wydział Biologiczno-Rolniczy) jest obecnie kierownikiem Katedry Biologicznych Podstaw Rolnictwa i Edukacji Środowiskowej, wcześniej Zakładu Przyrodniczych Podstaw Rolnictwa.

Agata Rzeszutko-Polak, Krzysztof Kubala

PROFESURA DLA DRA HAB. STANISŁAWA ZABORNIAKA

26 czerwca br. Prezydent RP Bronisław Komorowski wręczył 57 osobom profesorskie nominacje. Wśród nowo mianowanych profesorów jest dr hab. prof. UR Stanisław Zaborniak, nauczyciel akademicki na Wydziale Wychowania Fizycznego, przed laty znany podkarpacki lekkoatleta i trener, który otrzymał profesorską nominację w dyscyplinie nauki o kulturze fizycznej.

Stanisław Zaborniak urodził się 29 III 1947 r. w Ząbkowicach Śląskich, jako syn Kazimierza i Stanisławy z Brudków. Ojciec (ur. w 1916 we Lwowie) zaszczerpił u młodego Stanisława zrozumienie przez syna lwowian, ich patriotyzmu i tradycji. Matka pochodziła z rzeszowskiego Staromieścia, przez nią jest związany z Rzeszowem. Z Grażyną w 1972 r. zawarł związek małżeński. Dużą radość rodzicom przynoszą sukcesy syna Pawła (dra praw) oraz jego żony Alicji i wnuka Macieja.

Po zakończeniu nauki w SP nr 13 na Staromieściu Stanisław wybrał bliskie miejsca zamieszkania Technikum Mleczar-

skie w Rzeszowie. Po szkole podjął pracę zawodową, a 1974 r. studia na AWF (w Warszawie), gdzie specjalizował się w teorii sportu u prof. dra hab. Czesława Urbanika (biomechanika), dra Wojciecha Zienkowicza (LA, promotor), dra Andrzeja Mazura (gimnastyka). Wykłady z historii kultury fizycznej u doc. dra Kajetana Hądzelka i dr Marii Rotkiewicz, rozbudziły u S. Zaborniaka zainteresowania historyczne. Po obronie (z wyróżnieniem) pracy *Ocena systemu rozgrywek o drużynowe mistrzostwo Polski w lekkoatletyce, w latach 1957-77* (w 1978 r.) S. Zaborniak zakończył studia z tytułem magistra sportu i lekkoatletyki oraz piłki nożnej.

Stanisław Zaborniak rozpoczął karierę sportową najpierw w SZS, a następnie kontynuował w „Resovii”. Znaczące sukcesy zaczął odnosić już w 1963 r., gdy 19 maja w Rzeszowie, podczas „czwórmezcza lekkoatletycznego” (z udziałem: „Resovii”, LKS „Tęcza” Mielec, LKS „Pektowin” Jasło i LZS Przeworsk) zwyciężył w biegach na 800 m i na 1500 m. Te rezultaty przyczyniły się do zdobycia drużynowo I miejsca przez „Resovię”. Na Mistrzo-

Foto: ze zbiorów S. Zaborniaka

Foto: W. Wrona

stwach Polski SZS (18-22. VII 1963r.) młodzik Zaborniak był 3 w biegu na 1000 m. Później były liczne i znaczące dla polskiej lekkoatletyki sukcesy młodego sportowca z Rzeszowa. Niestety w wieku 24 lat, z przyczyn zdrowotnych, ten wspaniały *fighter* i zawodnik zakończył karierę sportową.

S. Zaborniak ogromny wysiłek włożył w działalność społeczną, z reguły związaną ze sportem. Wśród najważniejszych funkcji wymienić można powierzone mu z wyboru stanowiska: prezesa Podkarpackiego OZLA (1995-2003); prezesa Podkarpackiego Stowarzyszenia Związków Sportowych (1997-2003); prezesa CWKS „Resovia” (2001-03); członka Zarządu AZS UR; prezesa Polskiego Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” w Rzeszowie (które z przyjaciółmi reaktywował w 2010 r.); wiceprezesa Podkarpackiego Towarzystwa Naukowego Kultury Fizycznej.

Na sukcesy naukowe prof. S. Zaborniaka duży wpływ miała przyjaźń z prof. Kazimierzem Obodyńskim, rozpoczęta w 1968 r. w zespole metodycznym przy WKZF, następnie w Zarządzie CWKS „Resovia”, a od 1996 we wspólnej pracy w Instytucie Wychowania Fizycznego i Zdrowotnego WSP Rzeszów, od 2006 r. na Wydziale Wychowania Fizycznego UR. To na uczelni sportowiec Zaborniak zetknął się z wybitnymi profesorami, którzy swą ogromną wiedzą zmotywowali go do zajęcia się historią kultury fizycznej. Wymienić tu można mistrzów: Jerzego Gaja, Janusza Iskrę, Tomasza Jurka, Jerzego Kosiewiczza, Macieja Łuczaka, Eligiusza Małolepszego, Jerzego Nowocienia, Mirosława Ponczka, Leonarda Szymańskiego oraz Bernarda Woltmana.

Prof. dr hab. Stanisław Zaborniak pracuje zawodowo już 46 lat. Był instruktorem LA w CWKS „Resovia” (1967-2003), nauczycielem wf w Zespole Szkół Budowlanych w Rzeszowie (1975-87), trenerem-koordynatorem sportu wyczynowego w Zarządzie Wojewódzkim SZS (1987-89), nauczycielem wf w Centrum Kształcenia Ustawicznego w Rzeszowie (1987-96), kierownikiem Pracowni WF, Przystosowania Obronnego i Promocji Zdrowia, nauczycielem-konsultantem w Centrum Doskonalenia Nauczycieli (1994-96). Drugą dziedziną działalności zawodowej, wykonywaną równoległe, była praca trenerska w dwu dyscyplinach: piłce nożnej i LA. Na obu tych polach trener S. Zaborniak osiągał

znaczące wyniki, m.in. w Ostrowcu Świętokrzyskim (1980) wraz z drużyną uczniów ZSBud. zdobył mistrzostwo Polski szkół zawodowych w piłce nożnej. Największymi jednak sukcesami poszczycić się mogli podopieczni lekkoatleci.

Początkowo obszarem zainteresowań naukowo-badawczych S. Zaborniaka była fizjologia, zwłaszcza wysiłek fizyczny. Na łamach „Medycyny Sportowej”, „Przeglądu Naukowego Instytutu Wychowania Fizycznego i Zdrowotnego WSP w Rzeszowie” i innych czasopism publikował artykuły z wynikami swych badań. S. Zaborniak był też współautorem dwóch większych pozycji metodycznych z teorii treningu sportowego: *Podstawy lekkiej atletyki* (Rzeszów 1997) i *Bieg na 400 m przez płotki* (Rzeszów 1999). Przy okazji przypomnieć warto, że pierwszą publikacją S. Zaborniaka była książka, poświęcona lekkiej atletyce, napisana wspólnie z dr. hab. prof. UR Stanisławem Cieszkowskim. Decyzją Rady Wydziału WF AWF w Poznaniu (23 marca 2004 r.) na podstawie rozprawy *Lekkoatletyka na ziemiach polskich w latach 1867-1918* (promotor prof. B. Woltmann), S. Zaborniak uzyskał stopień doktora nauk o kulturze fizycznej.

Wśród prac autorskich, wydanych po doktoracie, na wyróżnienie zasługują: *Lekkoatletyka na ziemiach polskich w latach 1867-1914* (2004), *Działalność Klubu Sportowego „Resovia” w latach 1905-45* (2004), *Rozwój lekkoatletyki w działalności TG „Sokół” w II RP* (2004), *Na galicyjskim szlaku gniazd Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” 1884-1914* (2004), *Z dziejów kultury fizycznej w Polsce* (2005), *Studia i szkice z dziejów turystyki na Podkarpaciu* (2006) oraz prace we współredakcji: *Kultura fizyczna studentów* (pamięci E. Sądeckiego), *Szkice z historii kultury fizycznej, historii regionalnej oraz historii ustroju i prawa* (pamięci T. Opasa) i *Jan Mulak (1914-2005) – życie dla sportu* (2006), (pamięci wybitnego trenera, działacza PZLA i senatora RP).

Od 2000 roku S. Zaborniak prowadzi badania kultury fizycznej mniejszości narodowych w II RP. Praca ta zwieńczona została opublikowaniem szeregu artykułów, a następnie rozprawy habilitacyjnej pt. *Kultura fizyczna ludności ukraińskiej na ziemiach polskich w latach 1868-1939*. Niezwykle ważnym wydarzeniem, związanym z tą publikacją, nobilitującym autora w środowisku historyków Polski i Ukrainy, było otrzymanie 11 lutego 2010 r. w Narodowym Uniwersytecie Kultury Fizycznej we Lwowie tytułu *doktora honoris causa*. Tytuł ten zawdzięcza także działalności na rzecz polsko-ukraińskiego pojednania i tekstom o kulturze fizycznej Ukraińców w II RP. Obrona rozprawy habilitacyjnej nastąpiła 11 grudnia 2007 r. w Warszawie, na Akademii Wychowania Fizycznego im. J. Piłsudskiego.

Po habilitacji dorobek naukowy prof. Zaborniaka powiększył się o kolejne monografie: *Z dziejów lekkoatletyki w Polsce. Tradycje chodu sportowego od Tadeusza Kuchara do Roberta Korzeniowskiego (1904-2004)* i *Rozwój chodu sportowego kobiet w Polsce w latach 1926-2004*. Kolejne opracowania mają osobisty charakter ze względu na udział S. Zaborniaka w ukazywanych w nich wydarzeniach: *Lekkoatletyka na Podkarpaciu (1894-2008)*, *W 60-lecie działalności okręgowych związków (1948-2008)*, *Z tradycji lekkoatletyki w Polsce. In memoriam braci Freyerów, Alfreda (1901-1927) i Bronisława (1906-1944)*.

Najważniejszym projektem były jednak realizowane przez ponad 10 lat badania historii lekkoatletyki II RP. W wyniku tej gigantycznej pracy powstało VI tomów monografii: *Z tradycji lekkoatletyki w Polsce, w latach 1919-1939*. Kolejne tomy, mają następujące podtytuły: I. *Podstawy rozwoju* (poświęcony prof. K. Obodyńskiemu); II. *Powstanie i działalność Polskiego Związku Lekkiej Atletyki* (poświęcony działaczom i trenerom LA); III. *Zasięg społeczny* (poświęcony prof. B. Woltmannowi); IV. *Mistrzostwa Polski mężczyzn w latach 1920-1939* (poświęcony gen. Kazimierzowi Gilarskiemu); V. *Lekkoatletyczne Mistrzostwa Polski kobiet w latach 1922-1939* (poświęcony prof. J. Gajowi); VI. *Udział lekkoatletów i lekkoatletek w międzynarodowej rywalizacji sportowej* (poświęcony P. Nurowskiemu).

Prof. Zaborniak odbył staże naukowe na Ukrainie: w Wydziale Humanistycznym Narodowego Uniwersytetu „Ostrogskiej Akademii” w Ostrogu (2008) i w Lwowskim Narodowym Uniwersytecie Kultury Fizycznej (2010). Po uzyskaniu habilitacji uczestniczył w 30 konferencjach naukowych. Od 2007 r. pełni funkcję redaktora naukowego „Przeglądu Naukowego KF UR” i od 2010 r. członka zespołu redakcyjnego czasopisma lwowskiego NUKF: „Fizyczna aktywność, zdrowie i sport”.

Obszarem badawczym, dominującym obecnie w działalności naukowej prof. dra hab. S. Zaborniaka, jest historia kultury fizycznej, ze szczególnym uwzględnieniem dziejów LA w Polsce.

Prowadzi też badania nad początkami klubów sportowych w Galicji oraz rozwoju sportu w regionie. Temu problemowi poświęcił książkę *Podkarpacie na olimpijskim szlaku* (2002).

W 2013 r. prof. Zaborniak otrzymał Medal im. Adama Małysha za publikację *Skoki narciarskie w Polsce w latach 1907-1939* (ss. 532)

Prof. S. Zaborniak jest wymagającym, życzliwym i wspierającym podopiecznych promotorem. W gabinecie wypełnionym po sufit książkami, pamiątkami i atmosferą historii, zawsze znajduje czas dla swych doktorantów, aby im pomóc w przygotowaniu dysertacji. S. Zaborniak wypromował już 6 doktorów nauk o kulturze fizycznej, a dla 13 innych (magistrów), którzy otwarli już przewody, jest opiekunem naukowym. Prof. Zaborniak jest również opiekunem kilku projektów badawczych, które dla realizujących je osób mają stać się podstawą do naukowego awansu.

Jest również inicjatorem i kierownikiem kilkudziesięciu grantów badawczych, ostatnio zakończył 5 projektów badawczych w ramach programu badawczego URWWF/S/07/001: *Tradycje i współczesność kultury fizycznej – wymiar ogólnopolski i regionalny* i nadal kieruje 21 uczelnianymi projektami badawczymi i grantami.

W Uniwersytecie Rzeszowskim prof. dr hab. Stanisław Zaborniak jest kierownikiem Katedry Historii Kultury Fizycznej na Wydziale Wychowania Fizycznego.

Habilitacja na Wydziale Biologiczno-Rolniczym

Ewa Szpunar-Krok jest absolwentką Wydziału Ekonomiki Produkcji i Obrotu Rolnego w Rzeszowie, Akademii Rolniczej w Krakowie (1987 r.). Po studiach odbyła roczny staż produkcyjny w Spółdzielni Ogrodniczo-Pszczelarskiej w Sandomierzu. W lipcu 1988 r. rozpoczęła pracę w Katedrze Produkcji Roślinnej Akademii Rolniczej w Krakowie, Filia w Rzeszowie (obecnie Uniwersytet Rzeszowski), gdzie przeszła wszystkie szczeble awansu, pracując kolejno na stanowisku: starszego technika, asystenta i adiunkta. Ukończyła Studium Doskonalenia Pedagogicznego w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Rzeszowie (1990 r.).

Pracę doktorską pt. „Badania nad doborem traw i motylkowatych do uprawy w mieszankach dwuskładnikowych oraz ocena ich wartości gospodarczej” wykonała pod kierunkiem prof. dra hab. Mirosława Kasperczyka i decyzją Rady Wydziału Rolniczego Akademii Rolniczej im. Hugona Kołłątaja w Krakowie uzyskała stopień naukowy doktora nauk rolniczych w zakresie agronomii (1999 r.).

Na podstawie oceny dorobku naukowego, dydaktycznego i przedstawionej rozprawy habilitacyjnej pt. „Produkcje i eko-

nomiczne efekty wybranych technologii produkcji nasion roślin strączkowych w siewie czystym i ich mieszanek ze zbożami”, w dniu 7 marca 2013 r. Rada Wydziału Kształtowania Środowiska i Rolnictwa Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie podjęła uchwałę o nadaniu dr inż. Ewie Szpunar-Krok stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauki rolniczej, dyscyplina agronomia, specjalność produkcja roślinna.

Badania naukowe dr hab. inż. Ewy Szpunar-Krok koncentrują się wokół szeroko rozumianej problematyki produkcji roślinnej, ze szczególnym uwzględnieniem współzależności pomiędzy czynnikami siedliskowymi i agrotechnicznymi a kształtowaniem plonu i głównych elementów jego struktury oraz składu chemicznego roślin. Główne kierunki badań naukowych dotyczą doskonalenia agrotechniki zbóż, roślin okopowych, strączkowych i motylkowatych drobnonasiennych, wpływu czynników siedliska na kształtowanie plonu i jego jakości, roli kłastrów w rozwoju agrobiznesu i obszarów wiejskich. Jako nauczyciel akademicki posiada umiejętność stawiania ciekawych hipotez badawczych, które weryfikuje w dobrze zaplanowanych eksperymentach.

W ocenie całokształtu dorobku naukowego i dydaktyczno-organizacyjnego dr hab. inż. Ewy Szpunar-Krok na podkreślenie zasługuje to, że opublikowane dotychczas prace nawiązują do aktualnych problemów uprawianej dziedziny i dyscypliny naukowej oraz mają dużą wartość poznawczą i użyteczną. Jest autorką, bądź współautorką, 73 publikacji, w tym 50 oryginalnych prac twórczych, 2 monografie, 14 rozdziałów w monografiach, 1 skryptu dla studentów i 6 komunikatów na konferencje. Wyniki badań prezentowała na 7 konferencjach zagranicznych i 16 krajowych. Oryginalne prace twórcze publikowała w: *Journal of Food Agriculture and Environment*, *Żywność Nauka Technologia Jakość*, *Acta Agrophysica*, *Acta Scientiarum Polonorum*, *Biuletynie IHAR*, *Folia Scientiarum Universitatis Technicae Resoviensis seria Zarządzanie*, *Fragmenta Agronomica*, *Bibliotheca Fragmenta Agronomica*, *Pamiętniku Puławskim*, *Progress in Plant Protection*, *Zeszytach Problemowych Postępów Nauk Rolniczych*, *Zeszytach Naukowych Południowo-Wschodniego Oddziału Polskiego Towarzystwa Inżynierii Ekologicznej*, *Zeszytach Naukowych Akademii Rolniczej w Krakowie*, *Zeszytach Naukowych Uniwersytetu Rzeszowskiego (seria rolnictwo)*. Spośród recenzowanych prac oryginalnych 9 wydano w języku angielskim.

Dr hab. inż. Ewa Szpunar-Krok jako pracownik naukowo-dydaktyczny w Katedrze Produkcji Roślinnej, uczestniczyła w realizacji trzech grantów: *Efektywność uprawy roślin strączkowych i ich mieszanek ze zbożami* (Projekt KBN nr 3Po6R 044 23); *Efektywność produkcyjna uprawy oraz jakość technologiczna ziarna mieszańcowych pszenic ozimych* (Projekt MNiSW nr 0031/B/PO1/2011/40); *Tworzenie sieci współpracy pomiędzy sektorem nauki a przedsiębiorcami branży rolno*

- spożywczej w zakresie budowania innowacyjnego klastra spożywczego (Projekt UE, Działanie 2.6 „Regionalne Strategie Innowacyjne i transfer wiedzy” nr Z/2.18/II/2.6/103/06).

Systematycznie brała udział w przygotowaniu programów szkoleń i prowadziła zajęcia dla rolników w ramach trzech bloków tematycznych: *Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich (2004–2006)*; *Dobra praktyka rolnicza podstawą zrównoważonej produkcji rolnej regionu podkarpackiego oraz Innowacje w technologiach rolniczych podstawą kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej przez samorząd terytorialny (lata 2006–2008)*.

Również sama dąży do wzbogacania wiedzy teoretycznej i podnoszenia umiejętności praktycznych w zakresie uprawianej dyscypliny naukowej oraz realizowanych programów dydaktycznych. Doskonaliła swoje umiejętności zawodowe na stażach naukowo-dydaktycznych w wiodących krajowych i zagranicznych ośrodkach akademickich: Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie, Wydział Kształtowania Środowiska i Rolnictwa (10-21 października 2011 r.); Universität für Bodenkultur w Wiedniu (Austria), gdzie uczestniczyła w „Tygodniu treningu dla kadry” organizowanym przez Zentrum für Internationale Beziehungen, (7-11 maja 2012 r.); Szent István Egyetem (Szent István University) na Wydziale Nauk Rolniczych i Środowiska w Gödöllő (Węgry), (11-24 października 2012 r.).

Jako nauczyciel akademicki dr hab. inż. Ewa Szpunar-Krok prowadzi wykłady i ćwiczenia na trzech kierunkach Wydziału Biologiczno-Rolniczego (rolnictwo, ochrona środowiska oraz technologia żywności i żywienie człowieka), a także na studiach podyplomowych „Technologie w systemach produkcji rolniczej i obszarów wiejskich”. Uczestniczyła również w opracowaniu szczegółowych programów nauczania kilku przedmiotów. Brała udział w opracowaniu skryptu z przedmiotu „Dobra praktyka rolnicza” dla studentów SGGW, nauczanych metodą e-learningu, w ramach projektu pt. „Program unowocześniania kształcenia w SGGW dla zapewnienia konkurencyjności oraz wysokiej kompetencji absolwentów”. Dotychczas była promotorem 98 prac dyplomowych, w tym 58 magisterskich, 33 inżynierskich i 7 licencyjnych.

Systematycznie uczestniczy w pracach na rzecz Katedry Produkcji Roślinnej i Uniwersytetu Rzeszowskiego, pełniąc różne funkcje. W okresie zatrudnienia na stanowisku adiunkta była: przedstawicielem młodszych pracowników nauki do Rady Wydziału Biologiczno-Rolniczego (lata 2004–2008, 2008–2012); członkiem Komisji Programowej na Wydziale Ekonomii (lata 2001–2004); członkiem Komisji Programowej na Wydziale Biologiczno-Rolniczym (od 2005 i nadal); opiekunem roku na Wydziale Ekonomii (w latach 2003/2004 – 2007/2008). Współuczestniczyła w projektowaniu wyposażenia pracowni oceny nasion oraz pracowni pomiarów biometrycznych roślin.

Jest członkiem European Society for Agronomy, Polskiego Towarzystwa Łubinowego oraz Polskiego Towarzystwa Technologów Żywności.

Od 1 czerwca 2013 r. dr hab. inż. Ewa Szpunar-Krok pracuje w Uniwersytecie Rzeszowskim na stanowisku profesora nadzwyczajnego w Katedrze Produkcji Roślinnej na Wydziale Biologiczno-Rolniczym.

Habilitacja na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym

Józef Cebulski urodził się 13 marca 1970 roku w Dębicy. Szkołę podstawową w Stobiernej (koło Dębicy) ukończył w 1985 roku i wówczas rozpoczął naukę w Zespole Szkół Zawodowych nr 1 w Dębicy. W 1994 roku, po pomyślnie zdanym egzaminie maturalnym rozpoczął studia na kierunku fizyka w rzeszowskiej Wyższej Szkole Pedagogicznej. Pracę naukową pod kierownictwem prof. Eugeniusza Szeregija rozpoczął jeszcze jako student, pisząc pracę magisterską na temat rezonansu magnetofonowego w małych polach magnetycznych. Część praktyczną badań przeprowadzał w Drohobyczu (Ukraina), gdzie znajdował się generator impulsowych pól magnetycznych (GIPM). Po podjęciu pracy w Instytucie Fizyki (WSP) zbudował pierwszy w Rzeszowie generator impulsowych pól magnetycznych (GIPM), pozwalający uzyskiwać duże impulsowe pola magnetyczne, do 40 tesli, w impulsie trwającym od kilku do kilkunastu milisekund. Przy pomocy GIPM można dokonywać pomiarów magnetotransportu i badać rezonans magnetofonowy oraz efekt Halla. Wykorzystując tę aparaturę, wykonywał pomiary rezonansu magnetofonowego dla wielu związków półprzewodnikowych. Wyniki tych badań były prezentowane w publikacjach i podczas konferencji naukowych. Cykl badań rezonansu magnetofonowego na związkach ZnCdHgTe zakończył się między innymi sześcioma publikacjami w wydawnictwach z tzw. *listy filadelfijskiej* i złożeniem pracy doktorskiej na temat „Rezonans magnetofonowy w czteroskładnikowych roztworach stałych ZnCdHgTe”, w roku 2000. Obrona odbyła się na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Rzeszowie (praca doktorska została nagrodzona wówczas przez Ministra Edukacji Narodowej i Szkolnictwa Wyższego).

Od 1 lutego 2001 roku dr Józef Cebulski pracował jako adiunkt w Instytucie Fizyki. Obszar jego naukowych zainteresowań przesunął się w kierunku badań widma fononowego w potrójnych i poczwórnych roztworach stałych metodą odbicia optycznego w zakresie dalekiej podczerwieni. Wyniki były niezwykle udane – zaowocowały kilkunastoma nowymi pracami naukowymi. Było to możliwe także dzięki nawiązaniu współpracy z Laboratori Nazionali di Frascati (Włochy), gdzie realizował swoje badania naukowe w oparciu o granty UE (w sumie sześć), w których uczestniczył jako wykonawca, a w jednym przypadku był wnioskodawcą i kierownikiem. To właśnie pobyt w laboratorium we Frascati oraz pomiary na synchrotronie zaowocowały pomysłem, a później realizacją, badania oddziaływania zwrotnego elektron-fonon w tzw. punkcie Diraca (opublikowano w *Physical Review Letters.*, **102**, Issue 4, id. 045504 [2009]). Możliwość jednoczesnego badania oddziaływania elektron-fo-

non za pomocą rezonansu magnetofonowego oraz badanie odbicia optycznego w dalekiej podczerwieni, w półprzewodnikowych związkach CdHgTe, ZnHgTe, ZnCdTe, ZnCdHgTe, MnCdHgTe, GaAsP oraz AlGaAs pozwoliło znacząco zgłębić problem transportu elektronowego i dynamiki sieci w tych „kryształach”. Efektem kilkuletniej pracy naukowej dra Józefa Cebulskiego jest 40 publikacji w czasopismach angielskojęzycznych, z czego 34 po uzyskaniu doktoratu. 26 artykułów ukazało się w czasopismach z „Listy filadelfijskiej”, z czego 20 z nich po uzyskaniu doktoratu. Inną formą naukowej aktywności był udział w wielu konferencjach (32 wystąpienia, z czego zdecydowana większość po uzyskaniu stopnia doktora). Ta aktywność naukowa została nagrodzona przez Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego w 2010 roku. W oparciu o opublikowane prace naukowe dr Józef Cebulski przygotował kolejną publikację, podsumowującą niejako dotychczasowy dorobek „Oddziaływanie elektron-fonon w półprzewodnikowych roztworach stałych na bazie (Cd,Hg)Te” i otworzył przewód habilitacyjny. 13 maja 2013 roku złożył kolokwium przed Radą Naukową Instytutu Fizyki Jądrowej im. H. Niewodniczańskiego w Krakowie; po jego zakończeniu głosowano jednomyślnie (w tej radzie to bardzo rzadki przypadek). Rada naukowa instytutu nadała dr. J. Cebulskiemu tytuł doktora habilitowanego w dyscyplinie fizyka.

Dr hab. Józef Cebulski współtworzył Centrum Dydaktyczno-Naukowe Mikroelektroniki i Nanotechnologii, gdzie będąc powołany jeszcze przez rektora prof. Włodzimierza Bonusiaka na zastępcę pełnomocnika rektora do spraw tego projektu, aktywnie współuczestniczył w staraniach o to, aby projekt ten znalazł się na tzw. *Liście Indykatywnej Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko*, i aby mógł być realizowany w kwocie pierwotnej (około 64 mln zł). Między innymi za to zaangażowanie, uwieńczony sukcesem, otrzymał w 2008 roku Nagrodę Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego za działalność organizacyjną. Później był w tym projekcie pierwszym zastępcą koordynatora merytorycznego. Wśród zadań, które realizował w tym projekcie najtrudniejsza była budowa pokoi czystych wraz z infrastrukturą (*w których są realizowane następujące procesy: hodowanie warstw metodą molecular beam epitaxy (MBE), kontrola hodowanych warstw metodą spektrometrii masowej (TOF-SIMS), tworzenie obiektów kwantowych metodą elektrono-litografii i foto-litografii*), a także nadzór nad budową infrastruktury niskich temperatur. Jako kierownik Laboratorium nr 1 bezpośrednio odpowiada za dwa pierwsze, tj. hodowanie warstw metodą *molecular beam epitaxy (MBE)* oraz kontroli hodowanych warstw metodą spektrometrii masowej (TOF-SIMS).

Do jego zadań należało między innymi także współorganizowanie studenckich pracowni nanopreparatyki I i nanopreparatyki II o różnych stopniach zaawansowania, od poziomu studenckiego do poziomu doktorskiego. Urządzenia, które tam są, to między innymi mikroskopy elektronowe o mniejszej rozdzielczości wykonane specjalnie dla pracy w halach produkcyjnych, mikroskopy sił atomowych, napyłarka próżniowa, ścieniacz jonowy, profilometr

mechaniczny i inne. W pracowni nanopreparatyka II na poziomie zaawansowanym można korzystać z mikroskopu AFM połączony z mikro-ramanem dającym także możliwość pomiarów w niskich temperaturach. Uzyskana dodatkowa kwota (w wysokości 3,5 mln zł), na stworzenie tej pracowni jest wynikiem dużego zaangażowania dra hab. Józefa Cebulskiego w sprawy Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Foto: E. Wójcickiewicz

Dr hab. Józef Cebulski przedstawia informacje o Centrum Innowacji i Transferu Wiedzy Techniczno-Przyrodniczej oraz Centrum Dydaktyczno-Naukowego Mikroelektroniki i Nanotechnologii podczas wizyty Prezydenta Bronisława Komorowskiego w Uniwersytecie Rzeszowskim (16 maja 2013 r.).

Habilitacja na Wydziale Wychowania Fizycznego

Ks. Adam Podolski urodził 2 lutego 1961 roku w Jaśle, dzieciństwo spędził w Trzcince, gdzie w latach 1968–1976 uczęszczał do szkoły podstawowej. Maturę uzyskał w 1980 roku, jako absolwent I Liceum Ogólnokształcącego im. Króla Stanisława Leszczyńskiego w Jaśle. W latach 1980–1986 odbył studia w Wyższym Metropolitalnym Seminarium Duchownym w Przemyślu, które ukończył obroną pracy magisterskiej w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim w Lublinie na temat *Działalność społeczno-charytatywna Kościoła na przełomie XIX i XX wieku w Przemyślu /do 1914/*. Uzyskał tytuł magistra teologii.

Pierwszą placówką w pracy duszpastersko-katechetycznej były Gorzyce (1986–89), następnie Łańcut (1989–90). Od 1990 r. ks. A. Podolski studiował w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim w Lublinie na Wydziale Teologii – Instytut Teologii Pastoralnej. Tu w 2000 roku obronił pracę doktorską pod tytułem *Problematyka katechetyczna w Polsce na przełomie XIX i XX wie-*

ku /1897–1910/ zawarta w „Dwutygodniku Katechetycznym i Duszpasterskim”.

W 1994 r. ks. A. Podolski wyjechał do Monachium na stypendium językowe. Po powrocie do Polski w latach 1995–1998 r. był dyrektorem i metodykiem katechezy w referacie katechetycznym Kurii Diecezjalnej w Rzeszowie, następnie wizytatorem diecezjalnym i dekanalnym katechezy (1995–2002), wykładowcą katechetyki w Wyższym Seminarium Duchownym w Rzeszowie, wicedyrektorem i wykładowcą katechetyki w Studium Teologicznym w Rzeszowie.

Od 1997 roku prowadził zajęcia z etyki w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Rzeszowie, w Instytucie Wychowania Fizycznego. W tym momencie historia w życiu ks. Adama Podolskiego zatoczyła koło. Będąc w przeszłości zawodnikiem piłkarskim (junior) klubu „Czarni Jasło”, studiując w seminarium duchownym, a następnie na KUL, nie zaniedbywał swoich zainteresowań

Foto: E. Wójcickiewicz

sportowych. Praca wśród usportowionej młodzieży pozwoliła mu widzieć sport nie tylko z perspektywy wyników i osiągnięć, ale także porażki, kontuzji i przegranej. Prowadzone badania były podstawą artykułów naukowych, które były prezentowane podczas ogólnopolskich i międzynarodowych konferencji. Owocem przemysłów i naukowego podejścia do sportu i wychowania przez sport były liczne naukowe artykuły.

W 1998 r. wyjechał do Londynu na dziewięciomiesięczne stypendium językowe. Po powstaniu Uniwersytetu Rzeszowskiego A. Podolski został zatrudniony na stanowisku adiunkta i prowadził zajęcia z etyki, pedeutologii, etyki pedagogicznej, mediów w edukacji oraz seminaria magisterskie.

Do zainteresowań sportem i jego wpływem na współczesną rzeczywistość A. Podolski dołączył w pierwszych latach pracy na UR problematykę oddziaływania środków społecznego przekazu, które to stanowią ważny element w kształtowaniu postaw i poglądu na świat. Owocem zainteresowań mediami i pedagogiką były badania w ramach projektu pt. *Edukacja w mediach*. Temat problemowy (ogólny) nosił tytuł: *Dziecko w świecie mediów*, natomiast temat szczegółowy (indywidualny): *Negatywne oddziaływanie telewizji na dziecko*. Podsumowaniem badań było opracowanie naukowe w postaci artykułów: *Edukacja w wybranych czasopismach, (w:) Kompetencje medialne społeczeństwa wiedzy, (red.) Strykowski W., Skrzydlewski W., Poznań 2004* oraz *Media-wolność-odpowiedzialność, (w:) Od nowych technik nauczania do edukacji wirtualnej, pod red. W. Strykowski, Poznań 2006*.

W refleksji naukowej ks. dra A. Podolskiego nie zabrakło zainteresowań związanych z życiem Kościoła i z pastoralnym spojrzeniem Kościoła na sport. Wypowiedzi bł. Jana Pawła II na temat sportu, wpływu sportu na wychowanie dzieci i młodzieży, postaw sportowców i pokonywania różnego rodzaju ograniczeń, spowodowały, że kolejne lata pracy dydaktycznej i naukowej poświęcone były także tej tematyce.

W latach 2006–2012 Adam Podolski był (przez dwie kadencje) prodziekanem Wydziału Wychowania Fizycznego. W 2006 roku otrzymał nagrodę–wyróżnienie Prezydenta Miasta Rzeszowa za działalność sportową. W 2008 roku rektor UR powierzył dr. A. Podolskiemu obowiązki pełnomocnika ds. osób niepełnosprawnych i utworzenie Biura Osób Niepełnosprawnych. W tym okresie najważniejszym zadaniem było pozyskanie pieniędzy na podejmowane po raz pierwszy w uczelni działania. Udało się m. in. zakupić jacht szkoleniowy i motorówki. W czasie kadencji ks. dra A. Podolskiego zorganizowano 31 wyjazdów – obozów rehabilitacyjno-leczniczo-rekreacyjnych dla studentów niepełnosprawnych (2008–2011) w Polsce i za granicą, 54 kursy doszkalające, naukę pływania w Rzeszowie, Krynicy i na Chorwacji (250 osób), naukę jazdy na nartach i łyżwach w Krynicy (140 osób), naukę pływania na kajakach i żeglowania na dwóch jeziorach: Solina i Myczkowce (170 osób). W ramach współuczestnictwa w projekcie unijnym został zakupiony bus dla osób niepełnosprawnych. Z funduszy UE zorganizowano też wiele kursów doszkalających. W roku 2009 studenci przyznali dr. Adamowi Podolskiemu, pełnomocnikowi rektora ds. osób niepełnosprawnych, akademicką nagrodę „Laur Studenta”.

Oprócz pracy nauczyciela akademickiego, dr Adam Podolski działa w różnych organizacjach i stowarzyszeniach. Założył i przewodniczył Radzie Fundacji im. Jana Pawła II „Donum Dei”. Jest członkiem Komisji Fair Play PZPN (od 2008) oraz Komisji Wychowania Chrześcijańskiego (PAN) i Polskiego Towarzystwa Antropologicznego. W latach 1989–2002 często wyjeżdżał do USA, Anglii i Niemiec oraz Austrii, gdzie zdobywał nowe doświadczenia duszpasterskie. W roku 2005 otrzymał tytuł kanonika EC, a w roku 2010 tytuł kanonika RM Diecezji Rzeszowskiej.

W opublikowanej niedawno książce *Pastoralne aspekty działalności kościołów lokalnych na ziemiach polskich od Vaticanum I (1869–1870) do Vaticanum II (1962–1965)* (red. S. Nabywaniec, A. Podolski, WUR, Rzeszów 2012) znalazła swoje miejsce wszechstronna problematyka zainteresowań katechetycznych i społeczno-charytatywnych ks. dra Adama Podolskiego.

W rozprawie habilitacyjnej ks. dr Adam Podolski powrócił do osobistych doświadczeń związanych z wyczynowym uprawianiem sportu, a przede wszystkim do głosu Kościoła, w osobie bł. Jana Pawła II, na temat szeroko rozumianego sportu. Podjął problem, który do tej pory w Polsce nie został opracowany naukowo. Książka habilitacyjna nosi tytuł *Duchowy wymiar cierpienia sportowców wyczynowych*. Ks. dra A. Podolskiego fenomen uprawiania sportu w sposób wyczynowy zainteresował z perspektywy pastoralnej. Sport stał się przedmiotem refleksji teologicznej na płaszczyźnie teologii pastoralnej, która odnajduje swoje miejsce również w medycynie pastoralnej. Cierpienie zawodnika, w postaci urazu i kontuzji, niesie w sobie również wymiar duchowy. W sporcie wyczynowym cierpienie duchowe i ból idą razem. Gdzie sport, tam jest człowiek, a gdzie człowiek, tam powinien być obecny Kościół ze swoją propozycją pastoralną. Dlatego temat cierpienia i bólu u sportowców wyczynowych jest wyzwaniem dla pastoralnego spojrzenia na wszystkie towarzyszące mu zjawiska. Antropologia teologiczna w tym kontekście określa, że człowiek jest „uduchowionym” ciałem i jednocześnie „ucieleśnionym” duchem (Jan Paweł II, 1994). Nowość tej rozprawy polega na tym, że nikt do tej pory w Polsce nie podjął się zaprezentowania zjawiska cierpienia, występującego u sportowców wyczynowych z perspektywy nauki chrześcijańskiej i chrześcijańskich inspiracji w sporcie, traktując ten problem również jako wyzwanie dla pastoralnego spojrzenia na cały obszar życia sportowców wyczynowych oraz towarzyszącym mu środowiskiem ludzi związanych ze sportem.

Moja rozprawa habilitacyjna – mówił niedawno ks. Adam Podolski – przy pisaniu której korzystałem także z badań przeprowadzonych na Zachodzie, wskazuje na nowe zadania duszpasterskie Kościoła katolickiego, które należy odważnie podjąć z myślą o dobru duchowym osoby-sportowca wyczynowego, który powinien być podmiotem, a nie przedmiotem dążenia do sukcesu w sporcie wyczynowym. Ukazują również kolejny obszar do pastoralnego zaangażowania się w służbę człowiekowi i na rzecz człowieka, w tym przypadku sportowca wyczynowego i związanego z nim środowiska sportowego.

3 czerwca br. ks. dr Adam Podolski uczestniczył w kollokwium habilitacyjnym na Wydziale Teologii Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie.

Opracował L. Borowiec

ŚWIĘTO UNIwersytetu Rzeszowskiego

7 czerwca 2001 r. Sejm RP przyjął ustawę o utworzeniu Uniwersytetu Rzeszowskiego, miesiąc później prezydent Aleksander Kwaśniewski podpisał dokument. Podkarpacie zyskało pierwszy w historii uniwersytet, a w Statucie uczelni zapisano, że w czerwcu każdego roku będzie obchodzone święto uczelni.

W tym roku uroczystości zaplanowano 4 czerwca i połączone były z promocją doktorską i odznaczeniami zasłużonych pracowników oraz wyróżnieniem najlepszych.

W okresie od promocji doktorskiej w 2012 roku 48 adeptów nauk humanistycznych i przyrodniczych, na mocy uchwał rad wydziałów posiadających takie prawo w Uniwersytecie, uzyskało stopnie doktora. Rada Wydziału Biologiczno-Rolniczego przyznała 2 osobom stopnie naukowe doktora, Rada Wydziału Filologicznego przyznała je 17 osobom, Rada Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego 2 osobom, Rada Wydziału Medycznego 2 osobom, a Rada Wydziału Socjologiczno-Historycznego 25 osobom. Podczas promocji doktorzy złożyli przysięgę, otrzymali dyplom potwierdzający uzyskany stopień i przez włożenie na głowę biretu (przez promotora, lub dziekana) symbolicznie zakończyli czas pracy potrzebny do zdobycia pierwszego stopnia naukowego.

Prowadzący jubileuszową uroczystość prof. dr hab. **Aleksander Bobko**, JM Rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego serdecznie pogratulował promowanym doktorom i życzył rychłych, kolejnych naukowych awansów.

W dalszej części uroczystości pracownikom Uniwersytetu Rzeszowskiego zostały wręczone, przez Wicewojewodę Podkarpacą **Alicję Wosik**, 42 odznaczenia państwowe: Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski; Złote, Srebrne i Brązowe Krzyże Zasługi; Złote, Srebrne i Brązowe Medale za Długoletnią Służbę. Prof. dr hab. Aleksander Bobko wręczył również Nagrody Rektora UR za nominacje profesorskie (8 osób – nagrody pierwszego stopnia) oraz za habilitacje (9 osób – nagrody drugiego stopnia). Siedem osób wyróżniono nagrodami za uzyskanie stopnia doktora przed 30 rokiem życia.

Podczas uroczystości w czerwcu 2013 r. po raz pierwszy w historii UR przyznano nauczycielom akademickim nagrody projakościowe. Cztery osoby otrzymały Nagrody Rektora drugiego stopnia oraz statuetkę **Lider Uniwersytetu Rzeszowskiego**, za wyniki roku 2012 w poszczególnych kategoriach:

I. Wyróżnienie w obszarze nauk humanistycznych i społecznych

Dr Marta Połtowicz-Bobak

II. Wyróżnienie w obszarze nauk ścisłych, przyrodniczych, technicznych i rolniczych

Dr hab. prof. UR Łukasz Łuczaj

III. Wyróżnienie w obszarze nauk medycznych, o zdrowiu i kulturze fizycznej

Dr hab. prof. UR Wojciech Cynarski

IV. Wyróżnienie w obszarze sztuki

Dr Łukasz Cywicki

Jubileuszowa uroczystość w Uniwersytecie Rzeszowskim miała też akcent międzynarodowy: JM Rektor prof. dr hab. Aleksander Bobko wręczył 4 medale Uniwersytetu Rzeszowskiego osobom, które przyczyniły się do rozwoju uczelni, w dowód uznania za organizację kształcenia studentów Uniwersytetu Rzeszowskiego w klinikach w Buchholz i Winsen (Niemcy), a także zainicjowanie i wspieranie współpracy pomiędzy klinikami a Uniwersytetem Rzeszowskim.

Foto: E. Wójcikiewicz

Osoby odznaczone podczas czerwcowych uroczystości w UR

KRZYŻ KAWALERSKI ORDERU ODRODZENIA POLSKI

Prof. dr hab. inż. **Dorota Bobrecka-Jamro**

ZŁOTY KRZYŻ ZASŁUGI :

Prof. dr hab. **Marian Malikowski**

Dr hab. prof. UR **Zbigniew Pianowski**

SREBRNY KRZYŻ ZASŁUGI :

Doc. dr **Alevtina Lavrinenko**

Dr hab. prof. UR **Marek Stanisław**

BRAZOWY KRZYŻ ZASŁUGI :

Dr hab. prof. UR **Monika Klejnowska**

MEDALE ZA DŁUGOLETNIĄ SŁUŻBĘ

MEDAL ZŁOTY ZA DŁUGOLETNIĄ SŁUŻBĘ

Prof. dr hab. inż. **Dorota Bobrecka-Jamro**Dr **Andrzej Gębarowski**Dr hab. prof. UR **Józef Jerzy Kierski**Mgr **Maria Lorens**Dr inż. **Jan Majda****Barbara Micał****Maria Olszewska**Mgr inż. **Krystyna Suraj**Prof. dr hab. **Jadwiga Szmyd-Sikora****Anna Tabaczek**Dr **Renata Wielgos-Struck**

MEDAL SREBRNY ZA DŁUGOLETNIĄ SŁUŻBĘ

Mgr **Barbara Babiarsz**Dr hab. **Zbigniew Barabasz**Dr inż. **Jan Buczek**Dr **Dorota Chudyk****Bogumiła Dziedzic**Mgr **Renata Krupa****Teresa Nowak**Dr **Gabriel Szajna**Dr inż. **Ewa Szpunar-Krok**

MEDAL BRĄZOWY ZA DŁUGOLETNIĄ SŁUŻBĘ

Dr **Jacek Balicki**Dr **Marek Bosak**Dr **Magdalena Cywicka**Dr **Krystyna Gawron**Dr **Beata Guzowska**Dr **Joanna Janowska-Augustyn**Dr inż. **Wacław Jarecki**Dr **Maria Kossakowska-Maras**Dr inż. **Piotr Kuźniar**Mgr inż. **Jadwiga Frąć**Dr hab. prof. UR **Dorota Sankowska**Dr inż. **Renata Tobiasz-Salach**Mgr **Monika Wąsacz**Dr **Krzysztof Warchoł**Dr **Emilian Zadarko**Dr **Włodzimierz Zięba**

Osoby nagrodzone nagrodami Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego

(za rok akademicki 2012/2013)

I. NAGRODY ZA NOMINACJE PROFESORSKIE**Boruta Tadeusz**, prof. dr hab.**Kostecka Joanna**, prof. dr hab.**Nabywaniec Stanisław**, prof. dr hab.**Nuckowski Tadeusz**, prof. dr hab.**Prus Kazimierz**, prof. dr hab.**Skórczewski Krzysztof**, prof. dr hab.**Suraj Zbigniew**, prof. dr hab.**Tralle Igor**, prof. dr hab.**II. NAGRODY ZA HABILITACJE****Bobiec Andrzej**, dr hab. prof. UR**Grabowska Sabina**, dr hab. prof. UR**Łuczaj Łukasz**, dr hab. prof. UR**Rudy Mariusz**, dr hab. prof. UR**Serzhanova Viktoriya**, dr hab. prof. UR**Szyszlak Renata**, dr hab. prof. UR**Świrgoń-Skok Renata**, dr hab. prof. UR**Uberman Agnieszka**, dr hab. prof. UR**Załucki Mariusz**, dr hab.**III. NAGRODY ZA WYRÓŻNIONE DOKTORATY,**

LUB UZYSKANE PRZED 30 ROKIEM ŻYCIA

Bylak Aneta, dr**Duda Bożena**, dr**Duma Paulina**, dr**Drzał-Grabiec Justyna**, dr**Konefał Kazimiera**, dr**Leniowski Konrad**, dr**Łukasiewicz Jakub**, dr

Ryszard Zatorski

HUMANISTA I ORGANIZATOR

Stanisław Frycie

(1933–2013)

Prof. dr hab. Stanisław Frycie

Stanisław Frycie był organizatorem polonistyki rzeszowskiej – taką opinię wyraził przed laty w jednej ze swych publikacji prof. Piotr Żbikowski. Żywię nieustanną nadzieję, jako jeden z absolwentów tego kierunku, że środowisko naukowe Uniwersytetu Rzeszowskiego odda należną część choćby księgą poświęconą owej niepowtarzalnej postaci w historii rzeszowskiej WSP. W listopadzie br. święcić będziemy wszak jubileusz 50-lecia polonistyki akademickiej w Rzeszowie. Prof. zw. dr hab. Stanisław Frycie jak mało kto na to zasługuje.

Jestem przekonany, bo byłem świadkiem i uczestnikiem tamtych zdarzeń, że bez jego organizatorskich zabiegów, mozolu i pracowitości w budowaniu zrębów akademickich, ani w 1965, ani w następnych latach, samodzielnej WSP w Rzeszowie długo, a może wcale by nie było. Bo to on był tym *spiritus movens* humanistycznej i pedagogicznej uczelni, która po latach stała się głównym filarem obecnego Uniwersytetu Rzeszowskiego. Był jakby nieformalnym rektorem, gdy przybył w listopadzie 1963 do Rzeszowa i jako jedyny wówczas z tytułem doktora pracownik etatowy organizował i polonistyczne środowisko, i uczelniane zamiejscowych wydziałów krakowskiej WSP. Bo on był na miejscu całą dobę, a nominalny szef tego studium dojeżdżał z Przemyśla, gościł rzeć można tylko po parę godzin na wykładach i w gabinecie, gdzie podpisywał urzędowe dokumenty, nierzadko merytorycznie przygotowane przez Stanisława Fryciego, tego urodzonego optymistę, marzyciela, który witalnością i pomysłami porywał za sobą innych. To nieżyjący już także prof. **Stefan Reczek**, znakomity językoznawca, którego podziwialiśmy za wiedzę i dowcip, gdy świta gości po inauguracji roku akademickiego 1965/66 już w samodzielnej WSP zbliżyła się do makiety obrazującej przyszłe obiekty uczelni, wskazał na tkwiący tam w centralnym punkcie klocek: To jest miejsce pod pomnik Fryciego, stwierdził z właściwym sobie humorem. I to on zwykł był powtarzać, że Fryciemu trzeba nieustannie patrzeć na rękę, aby za dużo... nie rozdał.

Wspólna zabawa podczas pierwszego komersu absolwentów rzeszowskiej polonistyki (1968 r.)

Profesorem nazywałem go zawsze. Od spotkania na egzaminie wstępnym do Liceum Pedagogicznego im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego w Wolborzu, także przez pierwsze studenckie lata, gdy był jeszcze tylko doktorem, a potem docentem i dziekanem w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Rzeszowie oraz później, gdy już osiadł z rodziną w Warszawie i kierował ministerialnym Instytutem Kształcenia Nauczycieli, a swe naukowe pasje rozwijał w stolicy oraz innych ośrodkach akademickich, pieczętowane tytułami doktora habilitowanego i profesora zwyczajnego.

W kręgu naukowych zainteresowań badawczych najbliższa mu była literatura dla dzieci i młodzieży, ale i literatura współczesna oraz wcześniejsza, również problematyka dydaktyki języka polskiego w relacjach z systemami oświatowymi w świecie, a także zagadnienia kultury teatralnej oraz filmowej. Doceniał bardzo twórców w regionach, recenzował ich książki, spotykał się z nimi i wspierał. Napisał ponad 100 opinii wydawniczych, opublikował ponad 400 prac naukowych i popularnonaukowych (książki, rozprawy, szkice, artykuły, recenzje, prace edytorskie i redakcyjne). Był członkiem kilku komitetów naukowych PAN i wielu rad naukowych instytutów i ośrodków badawczych. Inicjował, organizował i redagował periodyki naukowe oraz czasopisma regionalne i ogólnopolskie, w tym m.in. rzeszowskie „Profile”, które wymyślił i prowadził najpierw jako „Kwartalnik Rzeszowski”.

Stanisław Frycie miał zaledwie 30 lat, gdy przybył do Rzeszowa, miasta wówczas małego i na dorobku. I w pierwszych miesiącach został ulokowany z rodziną w pokoiku biurowej kamienicy przy ulicy Wyspiańskiego, zamienionej na dom studencki. Przed oknami ponury widok torowisk, ale za to miał blisko do uczelni, na potrzeby której oddano tysiąclatkę przy ulicy Reymonta Bocnej II, która dziś zwie się ul. Kamińskiego – nową szkołą, ale jakże nieporównywalną do wolborskiego byłego pałacu biskupów kujawskich, gdzie młodziutki polonista nawet przez rok dyrektorował liceum pedagogicznemu.

I tak jak mało wytwornie Rzeszów go powitał, tak w niecałe dziesięć lat później oddalił, bo w 1972 roku po zakończeniu roku akademickiego pozbawiony został i funkcji dziekana Wydziału Filologicznego WSP, i redaktora naczelnego miesięcznika społeczno-kulturalnego „Profile”. A wpięć sponiewierano go na partyjnych konwentyklach i nie tylko. Nie są warte przypomnienia nazwiska tych uczelnianych i partyjnych sprawców wygnania Stanisława Fryciego z Rzeszowa – bo tak należy to nazwać. Bo wyrósł ponad miarę tych, wedle miana Kotuli, pnioków i krzoków rzeszowskich, bo porwał się na coś, czego wtedy żaden region w Polsce nie miał i oczywiście robił to z naukową i sobie przypisaną rzetelnością idealisty. Z zespołem wielu osób z uczelni i spoza niej przygotowywał *Leksykon nauki, kultury i oświaty Rzeszowszczyzny*. I gdy był gotowy już pierwszy tom, bardzo wysoko oceniony przez prof. **Juliana Krzyżanowskiego**, to cenzuralni tropiciele dopatrzili się w nim wedle ówczesnej miary... zbyt dużo

biogramów osób duchownych, oficerów przedwojennych, akowców i działaczy społecznych różnych obszarów aktywności, ale o proveniencji prawicowej. I wydawnictwo zostało zastopowane, fiszki biogramów powiązane w paczki, a innowatora – jakby dziś można określić prof. Fryciego – zesłano do stolicy, gdzie na szczęście ówczesny minister Kuberski szybko skorzystał z jego wiedzy, talentu i zagospodarował u siebie. Ale kto wreszcie dokończy i wyda ten *Leksykon*? Od tamtych zdarzeń minęło już przecież ponad 40 lat. Tyle miał jego redaktor, gdy zmuszony był przerwać te prace.

Stanisław Frycie dekorowany odznaką Zasłużony dla Województwa Rzeszowskiego (1969 r.)

Prof. Frycie pomagał tworzyć bibliotekę, która obecnie jest największą księżnicą w regionie. Biblioteka Uniwersytetu Rzeszowskiego jest dziś bowiem jedną z najbardziej szczytnych instytucji w Rzeszowie i województwie. Jeździł, pisał do znanych naukowców i luminarzy literatury, kultury i oświaty, sprowadzał księgozbiory, bo dla niego biblioteka była bezdyskusyjnie sercem uczelni humanistycznej. Ale w samodzielnej WSP nie od biblioteki poczęto jednak inwestycje, a od tworzenia zaplecza naukowo-badawczego dla kierunku technicznego, jakby istotą kształcenia byli tutaj przyszli inżynierowie, a nie nauczyciele. Wiele tysięcy absolwentów swój życiorys wiąże z tą uczelnią, w samym tylko Rzeszowie pracują oni w dziesiątkach miejsc, które kształtują wizerunek stolicy regionu. Bez tamtych początków, bez tamtej dekady Fryciego i podobnie myślących i działających osób zupełnie inny byłby dziś Rzeszów, w którym studiuje prawie 60 tys. osób.

Ten niespokojny duch i organizator, jakim był prof. Frycie, jeszcze dwa tygodnie przed śmiercią (zm. 14 maja 2013 r.) wożony przez syna i wnuków z Warszawy do Łodzi, do swoich magistrantów, ciągle miał wiele planów. Wydawało się, że jest niespożyty w swej witalności. Ale nie podołał chorobie współczesnej cywilizacji.

Prawie równoległe do WSP rozwijająca się uczelnia inżynierska, WSI, obecna Politechnika Rzeszowska, pierwszym tytułem honoris causa obdarowała swojego profesora **Kazimierza Oczosia**; miejsce pod symboliczny pomnik (księga, tytuł, ulica może, albo honorowe obywatelstwo), który się należy prof. Fryciem, wciąż czeka.

Dał on nie tylko polonistycie podwaliny, ale i wielu wydawnictwom, poczynając od uczelnianych i tych dotyczących oświaty i kultury, co zaświadcza tradycje oddziału Towarzystwa Literackiego im. A. Mickiewicza czy Rzeszowskiego Towarzystwa Naukowego.

Był człowiekiem towarzyskim, pogodnym, otwartym i przyjaznym, o napoleońskich, chciałoby się rzec, przymiotach, bo inicjował i realizował nieraz po kilka pomysłów równoległe i każdej ze spraw potrafił poświęcić odpowiedni czas, należycie sterował i kontrolował wykonanie. Był prawdziwym humanistą o renesansowej mentalności – w czynach i sposobie bycia.

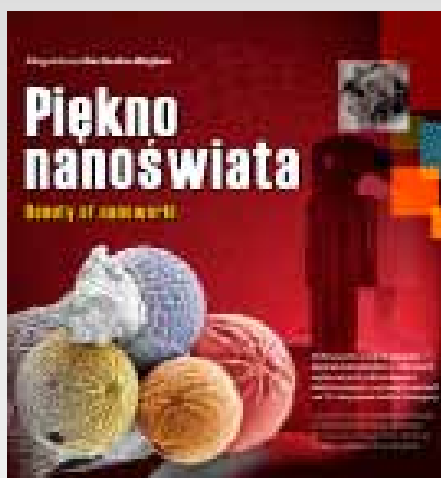
*Inauguracja roku akademickiego w rzeszowskiej WSP.
Stanisław Frycie pierwszy z prawej*

Wyróżnienie w Konkursie na Najlepszą Książkę Akademicką

Piękno Nanoświata **Magdaleny Parlinskiej-Wojtan** otrzymało **Wyróżnienie** w Konkursie na Najlepszą Książkę Akademicką organizowanym w ramach XVII Poznańskich Dni Książki *nie tylko Naukowej*. Album został wydany przez Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego w koedycji z Wydawnictwem i Drukarnią Mitel. Do rywalizacji można było zgłaszać książki naukowe i popularnonaukowe polskich autorów (monografie, podręczniki) wydane w latach 2012–2013. W jury znaleźli się reprezentanci środowiska naukowego oraz przedstawiciele Polskiej Izby Książki, Stowarzyszenia Wydawców Szkół Wyższych i mediów. Książki oceniano pod względem merytorycznym i dydaktycznym w powiązaniu z walorami edytorskimi. Ogłoszenie wyników konkursu oraz wręczenie nagród odbyło się podczas otwarcia XVII Poznańskich Dni Książki *nie tylko Naukowej* 9 października 2013 roku w Collegium Maius Uniwersytetu Adama Mickiewicza. Nagrodzone publikacje były eksponowane na oddzielnym stoisku w czasie targów, a następnie zostały przekazane w formie darów bibliotekom uczelnianym Poznania.

Poznańskie targi mają siedemnastoletnią tradycję, po raz pierwszy zostały przygotowane w 1997 roku. Impreza ceniona jest szczególnie przez wydawców uczelnianych oraz środowiska akademickie i oświatowe – gromadzi liczne grono edytorów książek naukowych i popularnonaukowych, a także wydawnictwa artystyczne oraz multimedialne. Od tego roku targi funkcjonują w poszerzonej formule – odbywają się z udziałem także wydawców książek popularnonaukowych.

Magdalena Parlinska-Wojtan, *Piękno nanoświata*, Wydawcy: Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Wydawnictwo i Drukarnia Mitel, ISBN: 978-83-7338-877-2, ISBN: 978-83-7667-138-3, album, 2013, s. 240, format: 246x233, oprawa twarda, cena 21,00 zł

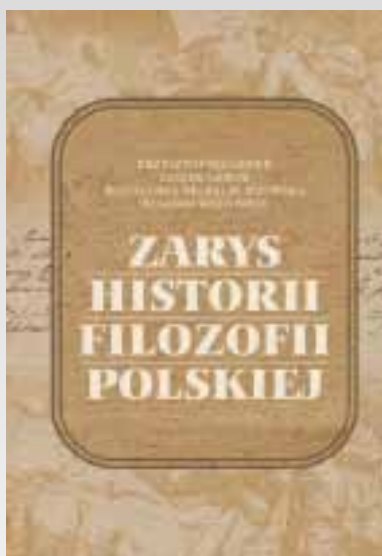
Wyjątkowy album naukowy zawierający wybór zdjęć różnorodnych materiałów, nanostruktur i defektów wykonanych mikroskopią elektronową za pomocą nowoczesnych urządzeń TEM i SEM. Stanowi owoc 12-letnich badań autorki, której zamysłem było przybliżenie szerokiego gronu odbiorców pięknego i tajemniczego nanoświata, fascynującego symetrią form oraz bogactwem struktur. Publikacja jest przeznaczona zatem zarówno dla ekspertów, naukowców i studentów, jak i dla osób niezwiązanych ze środowiskiem naukowym; stanowi doskonały przykład publikacji (*nie tylko*) naukowej skierowanej do wszystkich ciekawych świata będącego podstawą rzeczywistości, a którego nie można dostrzec gołym okiem.

Książki Wydawnictwa UR

Zarys historii filozofii polskiej, red. **Leszek Gawor**, ISBN: 978-83-7338-868-0, 2013, s. 322, format B5, oprawa broszurowa, cena: 25,20 zł

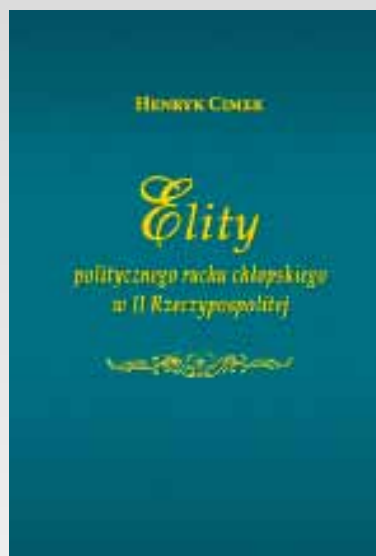
Jest to pierwszy podręcznik akademicki ujmujący filozofię polską w przekroju historycznym. Celem autorów publikacji było przedstawienie oryginalnych i istotnych poglądów najwybitniejszych, w ich opinii, polskich filozofów. Publikacja składa się z 8 zasadniczych części, w których przedstawiono dzieje tej nauki według kolejnych epok historyczno-kulturowych wyodrębnionych w dziejach Europy. Jest opatrzona indeksem nazwisk oraz aneksami zawierającymi wybór ogólnej powojennej literatury przedmiotu oraz wykaz ważniejszych czasopism filozoficznych wydawanych w Polsce na początku XXI w. Niewątpliwym atutem pracy jest jej rzetelność i przystępny przekaz.

Publikacja jest skierowana szczególnie do studentów filozofii i historii filozofii polskiej, może być również przydatna dla słuchaczy polonistyki, kulturoznawstwa, pedagogiki, historii oraz wszystkich zainteresowanych tą tematyką.

Henryk Cimiek, *Elity politycznego ruchu chłopskiego w II Rzeczypospolitej*, ISBN: 978-83-7338-910-6, 2013, s. 270, format B5, oprawa twarda, cena: 26,25

Autor ukazał w książce meandry losów wybitnych działaczy politycznego ruchu chłopskiego. Zanalizował ich poglądy i działalność oraz wydobyl i określił cechy indywidualne. Jak zauważył recenzent dzieła prof. dr hab. Stanisław Stęпка, rysując biografie różnych osób, „unikal sięgania do tworzywa zaczerpniętego wyłącznie z ich życia i działalności. Poszukiwał też trzeciego wymiaru, którym były wyobrażenia czy oceny o poszczególnych bohaterach. Poszukiwał uwarunkowań, które popychały poszczególne osoby do takich a nie innych działań. Niezależnie od podkreślanych różnic i często kontrowersyjnych postaw i cech osobowych w stosunku do prezentowanych postaci Autor ostatecznie zachowywał stosunek neutralny. Pamiętał o tym, że badacz stosunkowo mało wie o złożoności uwarunkowań psychologicznych poszczególnych postaci”. Książka „Elity politycznego ruchu chłopskiego w II Rzeczypospolitej” ukazuje się w roku 50-lecia pracy naukowej profesora Henryka Cimka.

Stanisław Pieprzny, *Bezpieczeństwo zgromadzeń publicznych. Aspekty administracyjnoprawne*, ISBN: 978-83-7338-891-8, 2013, s. 176, format A5, oprawa broszurowa, cena: 12,60 zł

Opracowanie dotyczy interesującej problematyki bezpieczeństwa zgromadzeń publicznych z punktu widzenia zagadnień administracyjnoprawnych. Autor ukazuje ścisły związek między wolnością zgromadzeń a prawem jednostki do bezpieczeństwa. (...) Książka oparta została na bogatym i różnorodnym zestawie źródeł, co jest jej niewątpliwą zaletą. Interesujące są odwołania do orzecznictwa ETPC oraz orzecznictwa krajowego. Nadto autor z niekwestionowanym znawstwem problematyki z zakresu bezpieczeństwa i porządku publicznego uzasadnia tezę, że każde zgromadzenie publiczne stwarza zagrożenie dla bezpieczeństwa i porządku publicznego. Zagrożenie to pochodzić może bądź z wewnątrz zgromadzenia (od uczestników zgromadzenia), bądź ze źródeł zewnętrznych. Jako szczególne źródło zagrożenia wskazał ataki terrorystyczne, które są nieprzewidywalnym źródłem zagrożenia bezpieczeństwa państwa oraz bezpieczeństwa i porządku publicznego. Zaznaczył jednakże, że samo zagrożenie nie może stanowić podstawy do zakazania odbycia zgromadzenia, gdyż organy administracji publicznej powinny dysponować takimi środkami, by zapewnić bezpieczeństwo uczestnikom zgromadzenia, a jednocześnie nie dopuścić do zagrożeń życia, zdrowia czy mienia ze strony jego uczestników.

Z recenzji prof. zw. dra hab. Marka Górskiego

Hanna i Roman Reszelowie, *Pomniki przyrody nieożywionej województwa podkarpackiego* ISBN 978-83-7338-898-7, 2013, s. 104, format B5, oprawa twarda; publikacja dofinansowana przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie (nakład 300 egz. – wyczerpany)

Od kilku lat wzrasta zainteresowanie przyrodą nieożywioną i książka Reszelów świetnie wpisuje się w ten kierunek. O cennych i chronionych obszarach w postaci parków narodowych i rezerwatów przygotowano sporo opracowań, stąd pewna wiedza wśród osób zainteresowanych tą tematyką. Natomiast z pomników przyrody nieożywionej naszego województwa najpowszechniej znane są dwa: podkrośnieńskie Prządki i Kamień Leski. Autorzy *Pomników przyrody...* proponują odwiedzenie 40 interesujących miejsc, najwięcej w powiecie krośnieńskim (8). Opis prowadzącej drogi i współrzędne geograficzne ułatwią poruszanie się w terenie. Możemy poznać twory o unikatowej wartości. Jak piszą autorzy książki: „Poza prekambryjskimi narzutowymi, przywleczonymi przez lodowiec i pozostawionymi głównie w Kotlinie Sandomierskiej są tu wspaniałe wychodnie skalne, kaskady w górskich potokach, źródła spotykane najczęściej w paśmie Beskidów, Bieszczadów i Roztocza Wschodniego. Nie tylko pełnią one znaczącą rolę w swoich ekosystemach, ale podnoszą też walory estetyczne krajobrazu i atrakcyjność turystyczną okolicy”.

FROA oraz Instytut Archeologii UR polecają nowe publikacje:

Stanowisko 158 w Jarosławiu, woj. podkarpackie. Część I. Kultura malicka i kultura mierzanowicka

Stanowisko 158 w Jarosławiu, woj. podkarpackie było badane wykopaliskowo w roku 2008 w ramach prac wyprzedzających budowę obwodnicy miasta Jarosławia w ramach umowy Fundacji Rzeszowskiego Ośrodka Archeologicznego i Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad. Otworzono wykop o powierzchni około 2 ha. Odkryto w nim m.in. pozostałości osadnictwa kultury malickiej, reprezentującej wczesne etapy neolitu oraz osiedle kultury mierzanowickiej, datowanej na koniec III i początki II tys. BC. Jest to pierwsza osada tej ostatnio wymienionej kultury usytuowana na lessach Wysoczyzny Kańczuckiej, prawie w całości rozpoznana wykopaliskowo. Była ona założona na planie wydłużonego owalu. Aby określić jej chronologię absolutną, wykonano kilkanaście oznaczeń radiowęglowych metodą AMS. Ponadto przeprowadzono analizy szlifów ceramiki. W ich wyniku okazało się, że mieszkańcy osiedla kultury mierzanowickiej schudzali glinę, z której wykonywali ceramikę, stosując obsydian i bazalt wołyński. Stosowanie tych surowców wskazuje, z jakimi terenami społeczności kultury mierzanowickiej utrzymywały kontakty.

Publikacja autorstwa Andrzeja Pelisiaka i Małgorzaty Rybickiej ukaze się w serii **Via Archaeologica Ressoviensia**.

Publikacja dofinansowana przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Cmentarzyska społeczności kultury mierzanowickiej na Wyżynie Sandomierskiej

Prawie 80 lat po zakończeniu archeologicznych badań wykopaliskowych i 25 lat po naukowym opracowaniu, Fundacja Rzeszowskiego Ośrodka Archeologicznego, Instytut Archeologii Uniwersytetu Rzeszowskiego oraz Narodowy Instytut Dziedzictwa publikują w dwóch obszernych tomach wyniki badań i analiz cmentarzyska w Mierzanowicach na Wyżynie Sandomiersko-Opatowskiej – jednego z najważniejszych w pradziejach ziem polskich i środkowej Europy. Było ono użytkowane w 1 połowie II tysiąclecia p.n.e. - wspólnie z początkami kultury mykeńskiej w Grecji. Udostępnienie dzieła dra Jerzego Tomasza Bąbla pt. **Cmentarzyska społeczności kultury mierzanowickiej na Wyżynie Sandomierskiej** jest wypełnieniem jednej z najbardziej zawstydzających luk w dotychczasowej historii polskiej archeologii.

Publikacja dofinansowana przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.

NARODOWY INSTYTUT
DZIEDZICTWA
NATIONAL HERITAGE BOARD OF POLAND

Władysława Jastrzębska, Jakub Bartak

W poszukiwaniu warunków zintegrowanego rozwoju

Światowy kryzys finansowy, w tym finansów publicznych, którego skutkiem jest spadek produkcji, zatrudnienia oraz jakości życia w wielu państwach zbiega się z innymi zagrożeniami rozwojowymi. Wynikają one z komercjalizacji wszystkich sfer życia ludzkiego, infantylnizacji konsumpcji, narastania relatywizmu moralnego, kryzysu demograficznego, czy pojawiania się innych barier zrównoważonego i zintegrowanego rozwoju. Wygłaszane są aplauzy na temat szeregu innowacji i osiągnięć w zakresie postępu technologicznego, przy braku wystarczających narzędzi i mechanizmów zapobiegających piractwu informatycznemu, katastrofom ekologicznym, czy ryzykownym manipulacjom genetycznym. Lokalne problemy ekonomiczne i społeczne stają się zarzewiem groźnych światowych konfliktów. Powstaje pytanie, czy procesy globalizacji i liberalizacji w warunkach chaotycznej modernizacji oraz niestabilnego rozwoju nie wiodą ludzkość XXI wieku ku nowej, znacznie większej katastrofie niż doświadczenia ubiegłych wieków?

Benedykt XVI głosił, że „prawda o rozwoju tkwi w jego integralności, jeśli nie ogarnia całego człowieka i każdego człowieka rozwój nie jest prawdziwym rozwojem”. Słowa papieża doskonale odzwierciedlają wyzwanie, jakie rozpościera się przed współczesną

ekonomią, w której zbyt często myli się wzrost z rozwojem i w której człowiek nie zajmuje należnego mu, centralnego miejsca. Ekonomia oparta na nadmiernym redukcjonizmie, indywidualizmie oraz na relatywizmie moralnym być może wskazuje rozwiązania wystarczające dla rozwoju „ekonomów” poszukujących jedynie korzyści własnych policzalnych w kategoriach rynkowych, ale z pewnością nie jest w stanie dostarczyć rozstrzygnięć sprzyjających całościowemu rozwojowi człowieka. Ten swoisty „archaizm ekonomii” wymaga poszukiwania nowych koncepcji rozwojowych. Jedną z nich jest zintegrowany rozwój w ujęciu zaproponowanym przez prof. dra hab. **Michała G. Woźniaka** – kierującego zespołem badawczym pracowników naukowych Katedry Teorii Ekonomii i Stosunków Międzynarodowych na Wydziale Ekonomii Uniwersytetu Rzeszowskiego. W jego koncepcji postulowane jest zharmonizowanie rozwoju wszystkich sfer zintegrowanego bytu ludzkiego (rozumu i duchowej, natury i biologii, konsumpcji ekonomicznej, politycznej, społecznej, technologicznej) poprzez modernizację wyrastającą z uniwersalnych wartości etycznych i nowej edukacji ekonomicznej. Ta nowa edukacja miałaby uzdalniać do zintegrowanej refleksyjności zewnętrznej i wewnętrznej, aby ludzie chcieli, wiedzieli jak, potrafili i mogli skutecznie przeciwstawiać się demokracji tabloidalnej, manipulowaniu emocjonalną sferą psychiki ludzkiej oraz politycznej i biznesowej pogoni za nienależnymi korzyściami.

Poszukiwaniom warunków zintegrowanego rozwoju poświęcona została Międzynarodowa Konferencja Naukowa z cyklu *Nierówności społeczne a wzrost gospodarczy* odbywająca się w dniach 19–20 września 2013 roku na Wydziale Ekonomii Uniwersytetu Rzeszowskiego. Już po raz dwunasty organizatorami tej serijnej konferencji byli pracownicy Katedry Teorii Ekonomii i Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu Rzeszowskiego oraz Katedry Ekonomii Stosowanej Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie.

Grupując tematycznie referaty zgłoszone przez ekonomistów, socjologów, prawników, psychologów, filozofów oraz przedstawicieli innych dyscyplin naukowych, dwudniowe debaty plenarne oraz w sekcjach poświęcone były:

- teorii ekonomii i innych nauk społecznych wobec zintegrowanego podejścia do procesów rozwoju społeczno-gospodarczego;
- rozwojowi zintegrowanemu z perspektywy interdyscyplinarnej;
- współczesnym wyzwaniom zintegrowanego rozwoju z perspektywy instytucjonalnej;
- oddziaływaniu międzynarodowego rynku walutowego i europejskiej integracji na rozwój zintegrowany;
- edukacji i zdrowiu z perspektywy zintegrowanego rozwoju;
- uwarunkowaniom ekonomicznym i społecznym zintegrowanego rozwoju.

Konferencja, jak co roku, cieszyła się zainteresowaniem wielu ośrodków akademickich, stąd gościliśmy osoby reprezentujące niemal wszystkie polskie uczelnie ekonomiczne i wiele ośrodków zagranicznych, w tym Narodowy Uniwersytet Ekonomiczny w Kijowie, Uniwersytet im. Alfreda Nobla w Dniepropietrowsku, Melitopolski Instytut Państwowego i Samorządowego Zarządzania, Uniwersytet Humanistyczny w Zaporozżu i Śląski Uniwersytet w Opawie.

Obrady rozpoczął JM Rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego prof. dr hab. **Aleksander Bobko**, który w słowie wstępnym wskazywał na powiązania między rozwojem i stabilizacją. Rektor stwierdził, że poszukiwania zintegrowanego rozwoju są tak pasjonującym i poruszającym zadaniem, że na następnej konferencji postara się zaprezentować swój własny referat. Zaś dziekan Wydziału Ekonomii dr hab. prof. UR **Grzegorz Ślusarz** w ciepłych słowach opowiadał o naszej cyklicznej konferencji, której tematyka ze względu na coraz to większą złożoność świata i występujące między jego elementami powiązania jest ciągle aktualna.

Mimo wielkiej złożoności tej problematyki, według prof. dr hab. Małgorzaty Słodowej-Hełpy, możliwa jest interdyscyplinarna współpraca w poszukiwaniu mechanizmów i warunków zintegrowanego rozwoju. Na skomplikowane problemy współczesnego świata z pewnością nie może być łatwych recept, ale złożoność nie musi oznaczać chaosu, w związku z tym możliwe jest patrzeć na rzeczywistość przy użyciu „progresywnych soczewek”, pozwalających skupić się na tym, co rzeczywiście istotne, i na wyciąganie wspólnych wniosków przez przedstawicieli różnych dyscyplin badawczych. Być może, takimi soczewkami stanie się rozwijana właśnie na Uniwersytecie Rzeszowskim koncepcja zintegrowanego rozwoju?

Rys. 1. Sferyczne ujęcie rozwoju

Źródło: opracowanie M.G. Woźniaka

Niewątpliwie, dla integrowania procesów rozwojowych niewystarczające są postulaty ekonomii keynesowskiej z jednej strony oraz neoliberalne „państwo wycofane” z drugiej. W państwie tym, według prof. dr. hab. Marka Leszczyńskiego demokracja staje się tylko fasadą dla utrzymania władzy przez biznesowo-polityczne układy, a media zamiast nośnika idei pełnią rolę wtórne go twórcy „papki medialnej” sprzyjającej utrzymywaniu *status quo*. Tym samym trudniejsze wydaje się prowadzenie rzetelnej debaty publicznej na temat zintegrowanego rozwoju. Naszym zdaniem rolę tę przejąć powinny środowiska naukowe, dlatego mamy nadzieję, że nasza inicjatywa corocznych konferencji „Nierówności społeczne a wzrost gospodarczy” będzie nadal się rozwijała. Sprawia nam ogromną satysfakcję fakt, że konferencja od 2002 roku cieszy się niesłabnącym zainteresowaniem środowisk naukowych, o czym świadczyć może niezmiennie wysoka liczba gości obecnych na obradach konferencyjnych, w tym przedstawicieli lokalnych mediów oraz wydanie 31 tomów punktowanego przez MNiSW (7 punktów) czasopisma *Nierówności społeczne a wzrost gospodarczy* (publikacje te dostępne są także w formie elektronicznej na stronie internetowej <http://www.ur.edu.pl/nauka/czasopisma-universytetu-rzeszowskiego-punktowane-przez-ministerstwo/nierownosci-spoeczne-a-wzrost-gospodarczy>). Badania złożonej problematyki nierówności społecznych docenione zostały również na forum międzynarodowym, czego wyrazem było zaproszenie Biura Promocji Nauki PAN do zaprezentowania wyników badań nad nierównościami społecznymi i debaty z ekspertami Komisji Europejskiej w Brukseli na początku 2013 roku.

Mamy nadzieję, że zainteresowani tematyką zintegrowanego rozwoju będą również studenci Uniwersytetu Rzeszowskiego, których serdecznie zapraszamy do udziału w dyskusji prowadzonej na forum facebooka Katedry Ekonomii Stosowanej Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie (którą kieruje również prof. dr hab. Michał Gabriel Woźniak) pod adresem (<https://www.facebook.com/modernizacjaJLaspoinosci?ref=ts&fref=ts>).

Foto: E. Wójcikiewicz

Regina Sawicka, Ewa Wnęk

I Studencka Konferencja Naukowa RUSYCYSTA NA RYNKU PRACY

7 maja 2013 r. w Katedrze Filologii Rosyjskiej Uniwersytetu Rzeszowskiego odbyła się I Studencka Konferencja Naukowa „Rusycysta na rynku pracy”. Została ona zorganizowana przez Sekcję Sławistyczną Koła Naukowego Rusycystów. Wzięli w niej udział nie tylko miejscowi studenci, ale również z Uniwersytetu Gdańskiego oraz Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Nowym Sączu. Celem spotkania było przedstawienie sytuacji na rynku pracy oraz wskazanie, jak już w trakcie studiów zadbać o swoją przyszłość, na jakie elementy kształcenia zwrócić szczególną uwagę, jak należy przygotować się do wymogów zmieniającego się rynku.

Konferencja rozpoczęła się wykładem inauguracyjnym prof. **Zofii Czapiği**, która przedstawiła pozycję języka rosyjskiego w Polsce oraz drogę zawodową rzeszowskich absolwentów-rusycystów. Obecnie znalezienie pracy zgodnej z przygotowaniem zawodowym jest wielkim problemem. Dotyczy to głównie nauczycieli języka rosyjskiego. Niewątpliwie większą szansę daje

rusycystom specjalizacja translatorska i biznesowa (języki specjalistyczne), a także studiowanie na dwu kierunkach (np. dodatkowo prawo, ekonomia czy marketing). Od końca lat 90., w związku z umacnianiem się roli Rosji w Europie i na świecie oraz zwiększeniem się jej potencjału gospodarczego, wzrosło też zainteresowanie językiem. Eksperti nie mają wątpliwości – rosyjski przestał mieć zabarwienie ideologiczne, a nabrał komercyjnego. Wyraźnie potwierdzają to liczne przykłady naszych absolwentów, osób ambitnych, poszukujących, podejmujących wyzwania, dzięki czemu mających już na swoim koncie określone doświadczenie zawodowe i awans. Pracują w przeróżnych instytucjach, w kraju i za granicą, m.in. w Konsulacie Generalnym Federacji Rosyjskiej w Krakowie, w Ambasadzie Polskiej w Kazachstanie, w biurze pracy dla obcokrajowców w Anglii przy zatrudnianiu emigrantów z krajów nadbałtyckich, w brytyjskich liniach lotniczych (stewardessa na trasie Londyn – Moskwa); w Urzędzie Celnym w Rzeszowie i Przemyśle; w wojskowości, ale najczęściej w różnych firmach współpracujących z krajami Europy Wschodniej, głównie z Rosją i Ukrainą (np. w firmie branży kosmetycznej Donegal i Mistero Milano, w firmach budowlanych, w krośnieńskiej hucie szkła, w firmie spedycyjnej itp.). Okazuje się więc, że otwartość na nowe wyzwania, podejmowanie różnych inicjatyw, doksztalcenie się pozwala wielu rusycystom z powodzeniem realizować się na rynku pracy.

Kolejny wykład wprowadzający wygłosił mgr **Michał Skóra** – pracownik Wydziału Prawa Uniwersytetu Rzeszowskiego, który zapoznał uczestników z Kartą Nauczyciela oraz ze specyfiką zawodu tłumacza przysięgłego. Mówił o prawach i obowiązkach pracodawcy i pracobiorcy, wyjaśniał zawłości prawa pracy oraz udzielił cennych rad prawnych dotyczących wykonywania odpowiedzialnego zawodu tłumacza przysięgłego.

Studenckie referaty były poświęcone przede wszystkim kwestiom związanym z zawodem tłumacza i nauczyciela. Duże zainteresowanie wzbudziło wystąpienie **Marii Bogulak** (UR), która przedstawiła sytuację absolwentów-tłumaczy języka rosyjskiego na rynku pracy w oparciu o przeprowadzone wywiady z pracownikami Urzędu Pracy oraz jednego z biur tłumaczeń w Rzeszowie. Okazuje się, że ofert pracy dla rusycystów jest nie-

O losach absolwentów rzeszowskiej filologii rosyjskiej mówiła w wykładzie inauguracyjnym konferencji prof. dr hab. Zofia Czapiği – kierownik Zakładu Językoznawstwa Porównawczego Katedry Filologii Rosyjskiej UR

wiele, a skoro praktyka czyni mistrza, warto samodzielnie pracować nad technikami różnych typów tłumaczeń i doskonalić swoje umiejętności, by zaprezentować się w pełni profesjonalnie przed pracodawcami i zwiększyć szanse na zatrudnienie.

O lepszej sytuacji gdańskich rusycystów mówiła **Magdalena Kuzina** (UG), przedstawiając perspektywy pracy w charakterze tłumacza w Trójmieście, zwłaszcza w Gdańsku, gdzie od prawie roku obowiązuje mały ruch graniczny z obwodem kaliningradzkim. Dzięki temu osoby znające język rosyjski będą mogły ułatwić Rosjanom poruszanie się po mieście, załatwianie różnych spraw itp. Z kolei **Katarzyna Banasik** oraz **Wojciech Fatuła** (PWSZ Nowy Sącz) w swoim wystąpieniu skoncentrowali się na specyfice zawodu tłumacza oraz na cechach, jakie powinien posiadać dobry tłumacz.

Część referatów dotyczyła także innych możliwości pracy po ukończeniu filologii rosyjskiej. **Maja Amandurdyjewa** (UR) przedstawiła profesję specjalisty ds. handlu zagranicznego, której zaletami są przede wszystkim możliwość rozwoju, zdobycie doświadczenia, doskonalenie sprawności językowych i stały kontakt z obcokrajowcami. Z kolei **Justyna Janowska** (UR) opisała sytuację Rosjan zakładających firmy w Polsce i napotykających bariery językowe i zawiloci administracyjne. Mogą oni jednak liczyć na wsparcie Polaków znających język rosyjski nie tylko w kwestii znalezienia mieszkania, lokalu czy sporządzenia odpowiednich dokumentów, ale również w łatwiejszym zaklimatyzowaniu się w obcym kraju.

Dzięki wystąpieniu **Anety Mikuły** (UR) słuchacze poznali różnice w etykiecie biznesowej Rosjan i Polaków, co ma znaczący wpływ na prowadzenie negocjacji i pozytywne relacje biznesowe między tymi dwoma narodami. Z kolei **Konrad Kłęk** (UR) przybliżył zgromadzonym działanie korpusów językowych – zbiorów tekstów służących badaniom lingwistycznym, tłumaczeniom ogólnym i specjalistycznym. Korpusy językowe znajdują szerokie zastosowanie we współczesnej leksykografii, a także w pracy tłumacza.

Uwagami wynikającymi z własnego doświadczenia zawodowego podzielił się **Mateusz Sabaj** (UR) w swojej prezentacji *Generacja Planktonu – zagrożenie współczesnego rynku pracy*, dotyczącej trudności młodych ludzi rozpoczynających karierę zawodową, m. in. w dużych korporacjach, wypalenia zawodowego i wykorzystywania pracowników przez przełożonych. Referat wzbudził ożywioną dyskusję, część uczestników podzielała opinię prelegenta, część jednak odradzała generalizowania aż tak złej sytuacji w firmach.

Tematyka referatów, choć dotyczyła jednej kwestii – możliwości znalezienia pracy przez absolwenta rusycystyki – była dość różnorodna, co wzbudziło widoczne zainteresowanie zebranej młodzieży. Głosy w dyskusji potwierdziły wagę problemu przyszłego zatrudnienia, ale też pokazały, że niektóre osoby już w trakcie studiów podejmują atrakcyjną pracę, wykorzystując znajomość języka rosyjskiego.

Opiekun Sekcji Sławistycznej Koła Naukowego Rusycystów dr **Marcin Grygiel** w podsumowaniu spotkania podkreślił,

że zorganizowana po raz pierwszy konferencja „Rusycysta na rynku pracy” nie tylko powstała z inicjatywy studentów, którzy w pełni samodzielnie pracowali nad tym projektem, ale również sami mogli się okazać jej największymi beneficjentami. Zamyśłem było skonfrontowanie studentów z rynkiem pracy, który może być bezwzględny dla osób niezających jego realiów. Chodzi o to, żeby student nie zadowolął się cieplarnianymi warunkami stworzonymi mu na uczelni, ale by poczuł, że musi już teraz planować to, co będzie robił w przyszłości. W tym celu musi znać realia pracy w branżach bazujących na czynnym wykorzystaniu języka rosyjskiego, nauczyć się, w jaki sposób się rozwijać i zarządzać własną karierą.

Korzyścią wynikającą z aktywnej postawy może być nowe spojrzenie na plany studiów i zrewidowanie programów nauczania pod kątem aktualnych wymagań rynku pracy. Opiekun Koła wyraził duże zadowolenie, że podczas odbytej konferencji wszystkie te kwestie zostały poruszone. Prelegenci starali się obiektywnie zobrazować rynek pracy otwierający się przed młodym rusycystą i ocenić przygotowanie, jakie oferują studia rusycystyczne. Okazuje się, że istnieje rynek pracy o dużym potencjale i zapotrzebowanie na wykwalifikowanych rusycystów, nie tylko tłumaczy, ale również menedżerów, będzie się systematycznie powiększać. Najlepszą ilustracją tej tezy stanowią zaprezentowane referaty studentów już pracujących w dużych korporacjach międzynarodowych.

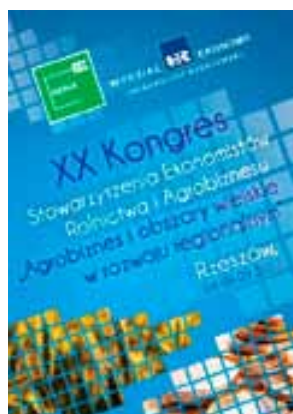
Konferencja „Rusycysta na rynku pracy” była pierwszym tego rodzaju przedsięwzięciem zorganizowanym na Filologii Rosyjskiej. Odbiła się ona pozytywnym echem wśród studentów, dlatego planowane są kolejne edycje o podobnej tematyce, na które zapraszamy nie tylko rusycystów, ale także wszystkich filologów.

Foto M. Grygiel

Grzegorz Ślusarz

XX Kongres Stowarzyszenia Ekonomistów Rolnictwa i Agrobiznesu na UR

Zaszczyt organizacji **Jubileuszowego XX Kongresu Stowarzyszenia Ekonomistów Rolnictwa i Agrobiznesu (SERiA)** skupiającego międzynarodowe grono specjalistów - naukowców i praktyków zajmujących się szeroko rozumianą problematyką rolnictwa i obszarów wiejskich przypadł Wydziałowi Ekonomii Uniwersytetu Rzeszowskiego, który jest aktywnym członkiem tej organizacji. Jego obrady odbywały się w dniach 04-06.09.2013 w kampusie akademickim ZALESIE. W tym roku hasłem przewodnim Kongresu był „**Agrobiznes i obszary wiejskie w rozwoju regionalnym**”.

Miejsce tegorocznego Kongresu nie było przypadkowe. Podkarpacie bowiem należy uznać za region, w którym jak w soczewce skupiają się wszystkie problemy rolnictwa i obszarów wiejskich, o których dyskutowano w trakcie obrad i które można było potem dodatkowo zgłębić w trakcie wyjazdów studyjnych, odbywających się w trzecim dniu. Ponadto Kongres wpisuje się w cykl imprez związanych z 40-leciem studiów ekonomiczno-rolniczych w Rzeszowie, na Zalesiu. W obradach Kongresu wzięło udział ponad 250 osób - pracownicy nauki ze wszystkich liczących się ośrodków akademickich z Polski (z Warszawy, Krakowa, Wrocławia, Poznań,

Celem Kongresu była prezentacja rezultatów badań związanych z rozwojem agrobiznesu i obszarów wiejskich realizowanych w zróżnicowanej przestrzeni regionów. Istotnym zamierzeniem Kongresu było również stworzenie warunków do dyskusji naukowej i inspirowanie nowych obszarów badań dostarczających wiedzy niezbędnej do skutecznego rozwiązywania problemów gospodarczych. Przede wszystkim w obszarze innowacyjnych rozwiązań, dających podstawy kształtowania skutecznej strategii i polityki rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich bazujących na regionalnej specyfice.

Tegoroczna tematyka dotyczyła następujących zagadnień szczegółowych:

- stanu i kierunków rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich ze szczególnym uwzględnieniem makroekonomicznych uwarunkowań oraz zróżnicowanych i zmiennych warunków gospodarowania;
- problemów i konsekwencji przestrzennego zróżnicowania rolnictwa i obszarów wiejskich i ich roli w rozwoju regionalnym;
- wsparcia instytucjonalnego stymulującego rozwój obszarów wiejskich, w tym zwłaszcza gospodarki żywnościowej;
- roli procesów integracyjnych w sferze agrobiznesu dla rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich;
- kwestii godzenia interesów ochrony środowiska z rozwojem rolnictwa i obszarów wiejskich w kontekście realizacji koncepcji zrównoważonego i wielofunkcyjnego ich rozwoju.

Szczecina, Bydgoszczy, Torunia, Białogostoku, Koszalina, Olsztyna, Lublina, Puław, Kielce oraz Rzeszowa), goście z zagranicy (przedstawiciele ekonomistów z Wielkiej Brytanii, Stanów Zjednoczonych, Ukrainy, Słowacji, Czech, Węgier, a także Chin) oraz przedstawiciele instytucji związanych z rolnictwem i obszarami wiejskimi, jak również przedstawiciele praktyki gospodarczej.

Kongres odbywał się pod Honorowym Patronatem: JM Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego, Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Marszałka Województwa Podkarpackiego, Wojewody Podkarpackiego, Prezydenta Miasta Rzeszowa. Patronat Medialny

sprawowali: Telewizja Polska Oddział Regionalny w Rzeszowie, Polskie Radio Rzeszów, Gazeta codzienna Nowiny, Gazeta Uniwersytecka UR.

Obrady plenarne rozpoczynające Kongres zaszczyli swoim udziałem m.in. wiceminister rolnictwa i rozwoju wsi dr **Zofia Szalczyk**, poseł do Parlamentu Europejskiego, członek Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Komisji Rozwoju Regionalnego Parlamentu Europejskiego dr **Czesław Siekierski**, wojewoda podkarpacki **Małgorzata Chomycz-Śmigielska**, członek Zarządu Województwa Podkarpackiego **Bogdan Romaniuk**. W imieniu Uniwersytetu Rzeszowskiego gości witał prorektor do spraw rozwoju i finansów prof. UR dr hab. **Czesław Puchalski** oraz dziekan Wydziału Ekonomii prof. UR dr hab. **Grzegorz Ślusarz**.

Dwudniowe obrady odbywały się w ramach sesji plenarnych oraz w dziewięciu sekcjach tematycznych. Trzeci dzień Kongresu był przeznaczony na wyjazdy studyjne. Dla uczestników przygotowano trzy trasy: **I - na Ukrainę** zatytułowana „Problemy rolnictwa i obszarów wiejskich w okresie transformacji” (zapoznanie się z funkcjonowaniem rynków hurtowych na Ukrainie, zwiedzanie rynku hurtowego we Lwowie i zwiedzanie Lwowa; **Trasa II** „Innowacyjność i tradycje w rolnictwie i na obszarach wiejskich Podkarpacia” (związana była z zapoznaniem się z przemysłem rolno-spożywczym w regionie – obejmowała Fabrykę Wódek „POLMOS ŁAŃCUT”, Eko-energię w Przeworsku, Zakład Mięśny Smak Górno, Browar Van Pur w Rakszawie oraz Zagrodę Garncarską w Medyni; **Trasa III** „Gospodarka w obszarach cennych przyrodniczo” (na przykładzie Bieszczadów pokazano sukcesy i problemy związane z rozwojem społeczno-gospodarczym w tych specyficznych terenach. Uczestnicy zapoznali się m. in. z problematyką produkcji energii odnawialnej, z prowadzeniem ekozagrody, problemami przedsiębiorstwa z usługami turystycznymi.

Wnioski będące wynikiem obrad Kongresu posłużą do wypracowania stanowiska środowiska naukowego dotyczącego kierunków rozwoju agrobiznesu i obszarów wiejskich w Polsce. Zostaną one zaprezentowane w najnowszym wydaniu Biuletynu Stowarzyszenia Ekonomistów Rolnictwa i Agrobiznesu oraz przekazane jego uczestnikom i instytucjom związanym z rolnictwem i obszarami wiejskimi.

W trakcie Kongresu odbyły się również wybory nowych władz Stowarzyszenia. Na prezesa Stowarzyszenia wybrano prof. dr hab. **Andrzeja P. Wiatraka** z Uniwersytetu Warszawskiego, zaś wiceprzewodniczącymi zostali: dr hab. prof. SGGW **Barbara Gołębowska** oraz ponownie dziekan Wydziału Ekonomii UR dr hab. prof. UR **Grzegorz Ślusarz**, a członkami zarządu prof. dr hab. **Dionizy Niezgoda** z Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie oraz prof. dr hab. **Grzegorz Sychalski** z Politechniki Koszalińskiej.

Kongres był nie tylko miejscem debat i dyskusji naukowych, ale również forum bezpośredniej wymiany myśli, poglądów i doświadczeń przedstawicieli nauki i praktyki gospodarczej przyczyniającym się do lepszego rozpoznania problemów i wyzwań rozwojowych, z którymi zmagają się i przed którymi stoją rolnictwo i obszary wiejskie. Jednocześnie doskonałą okazją do promocji naszego Uniwersytetu oraz regionu. Realizację tego ostatniego celu gwarantował bardzo bogaty program towarzyszący Kongresowi, w tym zwłaszcza wyjazdy studyjne, zwiedzanie miasta i Uniwersytetu, koncerty i występy zespołów uniwersyteckich. We współpracy z Centrum Marketingu Produktów Spożywczych, działającym na Wydziale Ekonomii, zorganizowano promocję produktów regionalnych i lokalnych. Miała ona miejsce podczas biesiady zorganizowanej w drugim dniu Kongresu, której wiodącym organizatorem był Zakład Mięśny Smak Górno oraz podczas wyjazdów studyjnych, w trakcie których oferowane były posiłki bazujące na lokalnych, tradycyjnych potrawach.

Za sprawą bardzo sprawnie działającego Komitetu Organizacyjnego Kongresu, pracującego w składzie: przewodniczący - dr hab. prof. UR Grzegorz Ślusarz, sekretarz - dr Wiesław Szopiński, zastępca sekretarza - dr Małgorzata Lechwar i członków: prof. dr hab. Adam Czudec, dr Bogumiła Grzebyk, dr Jadwiga Pawłowska-Mielech, dr Ryszard Kata, dr Bogdan Wierzbicki, mgr Artur Kuliński, wspieranego w ostatniej fazie pracownikami Wydziału Ekonomii i studentami udało się zrealizować założenia Kongresu oraz jego interesujący i bogaty program, co sprawiło, że wszyscy goście (zarówno krajowi jak i zagraniczni) zostali zaurczeni pobytem na Uniwersytecie i na pięknym Podkarpaciu. Dawali tego wyraz w podziękowaniach ustnych składanych na zakończenie, jak i przesyłanych do organizatorów.

Foto: E. Wójcikiewicz

Lucyna Leniowska, Witold Rdzanek

Jubileuszowe LX Otwarte Seminarium z Akustyki – OSA 2013

Przez ostatnie pół wieku jesteśmy świadkami nieustannego rozwoju akustyki, dziedziny, która obejmując zjawiska związane z powstawaniem, propagacją i oddziaływaniem fal akustycznych w bardzo wielu gałęziach techniki i ludzkiego życia, rozrosła się do rangi ważnej, interdyscyplinarnej nauki. Ta różnorodność działów akustyki zawsze była spoiwem, pozwalającym na wskazanie wspólnego mianownika pomiędzy niejednokrotnie bardzo odległymi problemami badawczymi.

Otwarte Seminarium z Akustyki (OSA) to największa polska konferencja akustyczna, organizowana przez Polskie Towarzystwo Akustyczne oraz Komitet Akustyki Polskiej Akademii Nauk. Konferencja ta odbywa się corocznie od sześćdziesięciu lat, spełniając rolę integracyjną środowiska akustyków polskich. Na konferencji prezentowane są wszystkie działy akustyki, np.: akustyka fizyczna, akustyka techniczna, akustyka środowiskowa, akustyka mowy, akustyka słuchu, akustyka muzyczna, akustyka architektoniczna, itd. OSA umożliwia wymianę doświadczeń, po-

glądów, metod badawczych, możliwości aplikacyjnych stosowanych przez naukowców i praktyków w różnych gałęziach akustyki oraz przyczynia się do szerszej promocji tej interdyscyplinarnej dziedziny wiedzy.

Z perspektywy 50 lat istnienia Polskiego Towarzystwa Akustycznego wyraźnie widać, jak istotna i jak silna była potrzeba integracji środowiska akustyków polskich. W tych działaniach od dawna aktywni są nasi nauczyciele akademicy i dlatego w roku 2013 Rzeszowski Oddział Polskiego Towarzystwa Akustycznego miał zaszczyt zorganizować jubileuszowe, 60. już w historii spotkania OSA, Otwarte Seminarium z Akustyki. Tu warto zauważyć, że tylko nieliczne towarzystwa naukowe mogą się szczycić tak piękną tradycją.

Obrazy OSA 2013 odbywały się w dniach 9 do 13 września 2013r. w Polańczyku. To międzynarodowe spotkanie naukowe zgromadziło wybitnych akustyków, mających znaczący udział w rozwoju ruchu naukowego w Polsce i na świecie.

Uczestnicy 60 Otwartego Seminarium z Akustyki, które odbyło się w dniach 9-13.09. 2013 w Polańczyku

Tegoroczne LX Otwarte Seminarium z Akustyki wymagało szczególnych działań organizacyjnych, gdyż w roku 2013 zbliżyły się ważne rocznice: jubileusz 50-lecia powstania Polskiego Towarzystwa Akustycznego oraz 60. Seminarium OSA. Ponadto Rzeszowski Oddział Polskiego Towarzystwa Akustycznego, który powstał w 1973 roku świętował 40-lecie swojego istnienia. Jego założycielem i przewodniczącym w latach 1973-1985 był prof. **Roman Wyrzykowski**, w latach 1990-2010 prof. **Witold Rdzanek**, a od 2010 roku władzę sprawuje prof. UR dr hab. inż. **Lucyna Leniowska**.

Komitet Organizacyjny OSA 2013 tworzyli: prof. UR dr hab. inż. Lucyna Leniowska –

Uroczyste otwarcie jubileuszowego Seminarium OSA 2013

przewodnicząca, prof. UR dr hab. inż. Wojciech Rdzanek – wiceprzewodniczący, dr Krzysztof Szemiela – skarbnik, mgr inż. Mariusz Sierżęga i mgr inż. Dominik Mazan – sekretarze. Pełnomocnikiem ds. Konkursu im. M. Kwieka była prof. PRz dr hab. Henryka Czyż, a pełnomocnikiem ds. wystaw - mgr inż. Andrzej Leśniak. W składzie Komitetu byli także: prof. PRz dr hab. inż. Adam Brański, dr inż. Grzegorz Ilewicz, mgr inż. Paweł Kos, mgr inż. Edyta Prędką, dr Tomasz Zamorski. Komitetowi Naukowemu, w którym pracowało 51 osób przewodniczył prof. Witold Rdzanek.

Wygłoszono trzy referaty rocznicowe:

- poświęcony 100. rocznicy urodzin prof. Marka Kwieka - współorganizatora PTA,
- podsumowujący 50-lecie Polskiego Towarzystwa Akustycznego (1963-2013),
- poświęcony 50-leciu zastosowań akustyki w górnictwie.

Wręczenie Medalu im. I. Maleckiego prof. Witoldowi Rdzankowi (Uniwersytet Rzeszowski)

W sesji plenarnej z referatami wystąpili: prof. Witold RDZANEK- *Charakterystyka działalności naukowej rzeszowskiego środowiska akustyków*; prof. Eugeniusz KOZACZKA - *Fale akustyczne w morzu*; dr hab. inż. Tadeusz KAMISIŃSKI - *Akustyka sal operowych na planie podkowy*; dr hab. Arkadiusz JÓZEF CZAK - *Akustyczne właściwości wodnych zawieszin biokompatybilnych nanocząstek magnetycznych*; dr hab. inż. Krzysztof OPIELIŃSKI - *Ultradźwiękowe obrazowanie tomograficzne tkanki miękkiej*. Ponadto, w ciągu trzech dni konferencji wygłoszono 54 referaty sekcyjne z zakresu: akustyki biomedycznej, akustyki budowlanej, akustyki fizycznej, akustyki środowiska, akustyki technicznej, akustyki mowy, psychoakustyki, wibroakustyki oraz aktywnej redukcji drgań i hałasu.

Trwałym efektem Seminarium OSA 2013 było między innymi powstanie monografii „Postępy akustyki” (red. Lucyna Leniowska i Adam Brański, s. 520, wyd. PTA o/Rzeszów, ISBN 83-914391-1-9) oraz 2 suplementów: „Historia OSA 2004-2013” oraz „50 lat Polskiego Towarzystwa Akustycznego” (red. Roman Bukowski).

Podczas rzeszowskiej konferencji OSA 2013 odbyło się posiedzenie Komitetu Akustyki Polskiej Akademii Nauk, zebranie członków Polskiego Towarzystwa Akustycznego i Walny Zjazd Delegatów PTA.

Podczas uroczystości otwarcia obrad konferencji wręczono Dyplom Honorowego Członka Polskiego Towarzystwa Akustycznego profesorowi **Eugeniuszowi Kozaczce**, wieloletniemu przewodniczącemu Zarządu Głównego PTA oraz Medal im. Ignacego Maleckiego (za osiągnięcia w akustyce) profesorowi seniorowi **Witoldowi J. Rdzankowi** z następującym uzasadnieniem:

„Za całokształt osiągnięć, w szczególności za wybitny wkład w rozwój polskiej akustyki i znaczący w skali międzynarodowej dorobek publikacyjny z akustyki teoretycznej”.

Foto z archiwum PTA o/Rzeszów

Greta Jagiełła

Wspomnienie dra Zbigniewa Wolfa – z twórczości doktorantów

Ogólnopolska Konferencja Naukowa pt. *Sens – (bez) sens metodologiczny* odbyła się 13 września 2013 roku i składała się z dwóch części. Pierwszą poświęcono pamięci wykładowcy Uniwersytetu Rzeszowskiego, dra **Zbigniewa Wolfa**, a druga została zorganizowana z myślą o praktycznym wypróbowaniu możliwości metodologicznych przez doktorantów. Twórczą inspiracją do pierwszego tematu były słowa dra Zbigniewa Wolfa wypowiedziane podczas rozmowy z mgr **Gretą Jagiełłą**. Doktorantka w swoim wspomnieniu o dr. Wolfie powiedziała m.in.: „spróbuję przypomnieć doktora Wolfa jako nauczyciela, który patrzył na nas, studentów, niejako *oczyma duszy*. Wspomnę więc ten dzień, który mocno wpłynął na moje życie. Nie potrafię dziś odtworzyć całej rozmowy z dr. Wolfem, lecz pamiętam, że egzamin u niego był bardzo sympatyczną rozmową. Muszę natomiast przyznać, że nie jestem w stanie zapomnieć odczuć, jakie utrwaliły się w mojej pamięci. Z sali, po egzaminie, wyszłam oszołomiona, jakbym otrzymała w darze skrzydła. Podczas egzaminu doktor Zbigniew Wolf pytał o moje wrażenia i refleksje, wyniesione z lektur tzw. dodatkowych, które wybrałam do omówienia. Były to: *Bojaźń i drżenie* Sorena Kierkegarda i *Miasto Słońca* Tomasso Campanelli. Swymi pytaniami egzaminator chciał skierować mnie na samodzielną drogę myślenia. W pewnym sensie wskazał mi owe drzwi, do których klucz mogą uzyskać tylko te osoby, które *nie boją się myśleć*. Dalsza wymiana refleksji dotyczyła egzystencjalistów oraz literatury, a mianowicie kwestii sensu i bezsensu tworzenia. I wtedy to ja zaczęłam zadawać pytania [o sens].(...) Dr Zbigniew Wolf odpowiedział, że sens muszę odnaleźć sama, w swoim sercu. Jeśli serce powie, że mam pisać, to powinnam pisać. Jeśli podpowie, abym wybrała inną drogę, to powinnam tak zrobić (...). Wg dra Z. Wolfa należy tworzyć, nawet jeśli to co tworzymy, może nie wydawać się wartościowe. Zawsze coś, co powstaje z serca, ma swoją wartość dla nas i może mieć dla potomnych”.

Podczas konferencji prof. dr hab. **Gustaw Ostasz** przedstawił swoje wspomnienie o dr. Wolfie rozpoczynając wystąpienie słowami: „Nie będę ukrywał, że dedykowanie przez Państwa, doktorantów, polonistów, metodologicznej sesji „pamięci doktora Zbigniewa Wolfa” (ur. 26. III. 1938 r. w Andrychowie; zm. 4. VI. 2012 r. w Rzeszowie) jest dla mnie naprawdę sympatycznym zaskoczeniem i sprawia mi wielką radość. Dowodzi autentycznego szacunku i wdzięcznej pamięci studentów wobec zmarłego nauczyciela akademickiego, rzadkiego erudyty i gawędziarza, który

– jako wykładowca filozofii – imponował intelektualnie. Inspirował duchowo i kulturowo. Sposobem myślenia uświadamiał słuchaczom polifoniczność zjawisk dziejowych, artystycznych, socjologicznych oraz ideowych, szanował odkrytą przez antyk prawdę, że historia to źródło mądrości; po prostu zasłużył, abyśmy jego osobę chronili od zapomnienia. Powodów mojej radości znajduje jednak dużo więcej”.

Metodologiczne Koło Naukowe Doktorantów (z) i bez Teorii zorganizowało również w ramach konferencji widowisko teatralne filozoficznie pasujące do idei sesji. Spektakl pt. *Pan B.* (w reżyserii mgra **Piotra Spychały**) był zaproszeniem uczestników do (bez)sensownego poszukiwania Boga z Detektywem (**Konrad Woźniak** UR) oraz Filozofią (Greta Jagiełła UR). Należy podkreślić, że Teatr bez Gładzika tworzą przede wszystkim studenci Uniwersytetu Rzeszowskiego, „ludzie obdarzeni subtelnym poczuciem humoru, filozoficznym spojrzeniem na życie”, którzy wierzą w homonimiczność sztuki, pasję i siłę wspólnego działania oraz powtarzają za A. Modiglianem: „Najważniejszym Twym obowiązkiem jest ocalenie własnych marzeń” i robią to, co podpowiada im dusza, według rady dra Zbigniewa Wolfa.

Metodologiczne Koło Naukowe Doktorantów (z) i bez Teorii dla uczestników konferencji zorganizowało wystawę malarstwa mgr **Wioletty Cieleckiej**, autorki konferencyjnego loga, któ-

rym stał się obraz pt. *W polu*. Obrazy W. Cieleckiej w założeniu miały być swoistą inspiracją dla uczestników konferencji.

Nasze spotkanie zyskało znamienitego mentora w osobie prof. dr hab. **Oksany Weretiuk**, jako przewodniczącej Komitetu Organizacyjnego Konferencji, a na co dzień opiekuna naukowego Metodologicznego Koła Naukowego Doktorantów (z) i bez Teorii. Honorowy patronat nad tym akademickim wydarzeniem objął JM Rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego prof. dr hab. **Aleksander Bobko**. Jego udział w konferencji i skierowane podczas otwarcia życzenia będą zachętą do organizacji podobnych spotkań.

W drugiej części wrześniowej konferencji doktorantów wysłuchano referatów nauczycieli akademickich i pracowano w sekcjach. Prof. dr hab. **Kazimierz Ożóg** w wystąpieniu *Kilka uwag o znaczeniu słowa sens w języku polskim* wskazał na głębię słowa sens, zaś bezsens utożsamił z absurdem. Poruszył te aspekty nie tylko jako problem językoznawczy, ale także filozoficzny i kulturowy. Prof. dr hab. **Oksana Weretiuk** wystąpiła z wykładem *Próba definicji i delimitacji geopoetyki*. Wskazała na rozpatrywanie zagadnień literatury w powiązaniu z całością kultury. Zwróciła uwagę na różne nurty badawcze w tym kierunku metodologicznym.

Podczas obrad plenarnych zostały nakreślone podstawowe problemy, istotne podczas dyskusji. Dr **Ewa Solska** (UMCS) wygłosiła referat pt. *Metodologia, soi disant (dociekania post-analityczne)*, ks. mgr **Konrad Zaborowski** (KUL) zaprezentował swoje efekty badań w wystąpieniu pt. *Metodologia nauk a poszukiwanie mądrości na polu badań naukowych*, mgr **Piotr Domka** (UR) swoim referatem pt. *Istota bycia dziejowego albo Gadamerowe szukanie prawdy i metody* zwrócił uwagę na sposób poszukiwań nowoczesnej hermeneutyki.

Obradowano w dwóch sekcjach tematycznych: I poświęcona została problemom metodologicznym językoznawstwa i innych dyscyplin, zaś sekcja II problemom metodologicznym literaturoznawstwa.

Sekcję I prowadziła dr **Ewa Solska** i wysłuchano tu dziewięciu referatów. Najwięcej pytań zostało zadanych mgr **Mariuszowi Finkielsztajnowi** (UW), autorowi wystąpienia pt. *Nuda jako temat badawczy socjologii. Triangulacja metod ba-*

dawczych w konstrukcji definicji operacyjnej nudy oraz konstrukcji socjologii nudy. Wszyscy dyskutowali na temat metod badania nudy oraz prób zdefiniowania tego zjawiska. W sekcji tej były omawiane istotne problemy metodologiczne językoznawstwa i innych dyscyplin: mgr **Piotr Szewc** (UR) zwrócił uwagę na hipertekst jako transdyscyplinarny przedmiot badań, mgr **Dominika Czakon** (UJ) zasugerowała rozważenie sensu korzystania z postulatów metodologicznych w kontekście hermeneutyki filozoficznej Hansa-Georga Gadamera, mgr **Karolina Pszczoła** (UJ) omówiła problem definicji i zakresu komparatystyki, podkreślając jej „mariaż” z innymi dziedzinami sztuki, a **Katarzyna Starachowicz** (UP im. KEN), udowadniając wymykanie się kwalifikacjom gatunkowym zaproponowała zmianę metodologii genologicznej, mgr **Greta Jagieła** (UR) zaproponowała intertekstualność jako metodę tworzenia, a **Grzegorz Gasczyk** (UJ) swoim wystąpieniem zwrócił uwagę na (bez)sens metody semantyki historycznej, ukazując jej zalety i ograniczenia, mgr **Katarzyna Wasilewska** (UJ) zaprezentowała własną propozycję niezawodnej metody wyznaczania metafory w tekście, a mgr **Joanna Garbulińska-Charchut** (Akademia Ignatianum) zainteresowała swoim wystąpieniem, opowiadając o wywiadzie andragogicznym i metodach jego realizacji.

W sekcji II, prowadzonej przez prof. dr hab. Oksanę Weretiuk wystąpiło dziesięciu referentów. Tu problemy metodologiczne były skoncentrowane wokół literaturoznawstwa. Konstruktywną polemikę wzbudził w uczestnikach referat dotyczący krytyki etycznej pt. *Założenia krytyki etycznej a praktyka interpretacyjna – analiza eseistyki Stanisława Barańczaka*, absolwentki studiów drugiego stopnia mgr **Marii Walczak** (UJ). Przemysleniom zostały poddane kwestie odpowiedzialności nadawcy i odbiorcy, jednostkowości literatury, czy kategorii nieufności. Dr **Adam Orłowski** (UR) odczytał tekst *Góry nad czarnym morzem* W. Macha poprzez pryzmat kategorii pogranicza i palimpsestu, mgr **Barbara Trygar** (UR) sprawdziła „czworobok” Heideggera na przykładzie powieści, mgr **Ewelina Szarek** (UR) poruszyła problem „innego” w badaniach queerowych, mgr **Patrycja Wojtowicz** (UR) skoncentrowała się na próbie skorzystania z freudowskiej psychoanalizy przy omawianiu *Innych rozkoszy* Jerzego Pilcha, mgr **Magdalena Dul-Kuźniar** (UR) ukazała powojenny obraz stosunków polsko-żydowskich w prozie polskiej po 2000 roku na przykładzie powieści *Dybuk* Marka Świerczka, korzystając z Nowego Historyzmu, a mgr **Artur Przybyła** (UR) w referacie *Świat w zwierciadłach, zwierciadła w świecie* zajął się motywem lustra w prozie E.A. Poego, podążając drogą krytyki tematycznej, mgr **Joanna Szkutnik** (UR) zaprezentowała próbę wielopoziomowego odczytania opowiadania *The Apprentice* przy pomocy psychoanalizy, mgr **Rafał Milan** (UJ) postanowił usytuować sens lub (bez)sens w perspektywie hermeneutycznej, twierdząc, że teorie i powiązane z nimi metodologie to swoisty metahoryzont, który pozwala na uobecnienie tego, co w dziele inteligibilne, a więc na opanowanie językowego chaosu, zaś mgr **Joanna Mazur** (UR) znakomicie zamknęła sesję referatem *Stosowanie metody porównawczej w badaniach Chłopięcych lat Johna Coetzee’go i autobiograficznej trylogii Lwa Tolstoja*. Każdy z prelegentów odpowiadał na pytania uczestników spotkania. Dzielono się doświadczeniami w pracy badawczej i problemami metodologicznymi.

Foto: E. Wójcikiewicz

Władysława Jastrzębska

DYLEMATY MODERNIZACJI POLSKIEJ GOSPODARKI

Nadzieje i obawy o perspektywy zintegrowanego rozwoju

Rozwój społeczno-gospodarczy w Polsce zapoczątkowany transformacją systemową, a następnie kształtowany poprzez akcesję do Unii Europejskiej nie spełnia postulatów dotyczących spójnego i zrównoważonego rozwoju. Nie nastąpiła bowiem oczekiwana poprawa jakości życia we wszystkich sferach bytu ludzkiego: ekonomicznej, politycznej, technologicznej, społecznej, rozumu i duchowej, natury i biologii oraz konsumpcji. Opracowany na przełomie lat 80. i 90. ubiegłego wieku

program budowania kapitalizmu i gospodarki rynkowej przedłożony został polskim władzom przez Jeffrey'ego Sachsa, profesora Harvard University w Bostonie, współpracującego przy jego opracowaniu z Davidem Liptonem, zatrudnionym w Międzynarodowym Funduszu Walutowym. Pobyt D. Liptona w Warszawie i pracę doradcy wspierał George Soros, którego można nazwać inicjatorem modelu transformacji polskiej gospodarki. W Polsce od 1988 . istniała bowiem Fundacja im. Stefana Batorego, finan-

sowana przez George'a Sorosa, której zadaniem było wspieranie działalności badawczej, dydaktycznej, przygotowywanych raportów oraz przydzielanie stypendiów na kształtowanie „nowoczesnego społeczeństwa obywatelskiego”. Program transformacji (zwany planem Balcerowicza), jak również późniejszy Powszechny Program Prywatyzacji Przedsiębiorstw Państwowych, opracowany i wdrażany w latach 90. ubiegłego wieku między innymi przez ministra przekształceń własnościowych Janusza Lewandowskiego (obecnie członka Komisji Europejskiej), w warunkach agresywnej gry międzynarodowego kapitału i korporacji transnarodowych doprowadził do szeregu patologii transformacji oraz otworzył drogę do przekształcenia „terapii szokowej” w społeczno-ekonomiczną neokolonizację.

Kolejnym, ważnym etapem dla modernizacji polskiej gospodarki była akcesja do Unii Europejskiej, która według propagandowej retoryki oraz mediów miała przyczynić się do „skoku cywilizacyjnego” upatrywanego w europocentrycznej wizji rozwoju. Już w 2000 roku strategia lizbońska UE zakładała podporządkowanie procesu modernizacji polityce spójności, zmniejszającej dysproporcje rozwoju regionów oraz przyczyniającej się do poprawy jakości życia słabiej rozwiniętych obszarów, przy równoczesnej trosce o ochronę przyrody. Realizacja tych założeń odbywa się poprzez zbiurokratyzowane i kierowane odgórnie finansowanie szeregu projektów służących zmniejszeniu niespójności rozwojowych regionów. Analizując efekty polityki spójności w Polsce łatwo zauważyć brak scharmonizowania celów społeczno-gospodarczych z rozwojem we wszystkich sferach bytu ludzkiego, prowadzący w warunkach gospodarki rynkowej do paradoksów rozwoju, w tym: błędnego koła ubóstwa części społeczeństwa i pogłębiających się nierówności dochodowych, deprecjacji kapitału społecznego, paradoksów rozwoju kapitału ludzkiego, infantylicyzacji konsumentów, „tragedii wspólnego pastwiska natury”, blokady innowacji, itp. **Problemom tym została poświęcona konferencja naukowa zorganizowana w Krakowie w dniach 11 i 12 czerwca 2013 roku przez Katedry: Ekonomii Stosowanej Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie oraz Teorii Ekonomii i Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu Rzeszowskiego, pod kierownictwem prof. dra hab. Michała G. Woźniaka, zatytułowana *Gospodarka Polski 1990-2013. Nadzieje i obawy o perspektywy zintegrowanego rozwoju*.**

Otwarcia konferencji dokonali: prorektor Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie ds. kształcenia i studentów prof. **Krzysztof Surówka**, dziekan Wydziału Towaroznawstwa UEK prof. **Stanisław Hornik** oraz reprezentujący JM Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego dr hab. prof. UR **Grzegorz Ślusarz**, dziekan Wydziału Ekonomii. Prof. Michał Gabriel Woźniak, pomysłodawca i organizator przedsięwzięcia w swoim wystąpieniu, otwierającym debatę, przypomniał założenia programowe konferencji oraz sformułował nadzieje dotyczące rozwoju i upowszechnienia koncepcji zintegrowanego rozwoju. Ramowy program konferencji przewidywał pięć sesji plenarnych, poświęconych różnym zagadnieniom składającym się na rozwój zintegrowany. Pierwsza dotyczyła fundamentów zintegrowanego rozwoju. Stąd też występujący w niej prelegenci położyli nacisk na meto-

dologiczne, aksjologiczne, ekonomiczne i społeczne problemy, których rozwiązanie jest niezbędne dla nadania procesowi modernizacji Polski charakteru spójnego, zintegrowanego. Dużym zainteresowaniem cieszył się tu m.in. referat prof. **Jerzego Żyżyńskiego**, w którym obnażył krótkowzroczność i niespójność polityki fiskalnej, nastawionej na cele budżetowe, nieuwzględniającej wielorakich ekonomicznych i społecznych konsekwencji każdego rozwiązania fiskalnego. Wiele emocji wywołało także wystąpienie prof. **Franciszka Adamskiego**, w którym podjął się bardzo głębokiej diagnozy problemów współczesnej rodziny. W drugiej sekcji podjęto problemy integracji europejskiej, przede wszystkim zaś dokonano oceny dotychczasowych osiągnięć, szans i zagrożeń wynikających z udziału Polski w strukturach EU. Zgodnie z ogólnymi założeniami debaty sesja ta koncentrowała się na problematyce spójności, realizowanej w ramach UE. Pan **Jacek Woźniak**, pełnomocnik Zarządu Województwa Małopolskiego ds. Planowania Strategicznego dokonał analizy rozwiązań składających się na politykę regionalną. Zajęto się również wpływem nowego budżetu UE na realizację celów rozwojowych Polski (prof. **Tomasz Grosse**). Kolejne sekcje, w ramach których dyskutowano w drugim dniu konferencji dotyczyły zagadnień bardziej szczegółowych: modernizacji technologicznej, problemów funkcjonowania administracji, w szczególności samorządowej oraz nierówności społecznych i budowania kapitału społecznego.

Podsumowując syntetycznie, wnioski z obrad można ująć w dwóch stwierdzeniach. Po pierwsze, procesy rozwojowe realizowane w polskiej gospodarce nie mają, jak dotychczas, cech rozwoju zintegrowanego. W dużej mierze są to zmiany chaotyczne i niespójne, fragmentaryczne – nieujmujące wszystkich sfer bytu ludzkiego oraz ograniczające się do realizacji celów krótkoterminowych, bez wyraźnej wizji strategicznej. Drugi wniosek jest bardziej optymistyczny, okazuje się bowiem, że większość prelegentów, choć pochodzących z różnych ośrodków naukowych i reprezentujących różne dyscypliny, zna zasadniczą ideę zintegrowanego rozwoju.

Foto: R. Cygan

Joanna Kostecka

WSPÓŁPRACA KATEDRY BIOLOGICZNYCH PODSTAW ROLNICTWA I EDUKACJI ŚRODOWISKOWEJ (UR) ORAZ SCHOOL OF BUILT AND NATURAL ENVIRONMENT W PRESTON (ANGLIA)

Umowę o współpracy pomiędzy wymienionymi w tytule jednostkami podpisano w 2007 roku, w gabinecie ówczesnego rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego, prof. dra hab. Włodzimierza Bonusiaka, podczas jednej z pierwszych wizyt dra Kevina Butta w Rzeszowie. Wspólnie z dr Lois Mansfield przyjechał wtedy do Polski ze School of Built and Natural Environment, (University of Central Lancashire w Anglii), jako opiekun grupy studentów kilku kierunków: ekologii i zarządzania ochroną przyrody, zarządzania środowiskiem, zagrożenia dla środowiska oraz geografii, aby na terenie południowo-wschodniej Polski zaliczyć im zajęcia i praktyki terenowe.

Wizytę w Polsce zorganizowali studenci z Uniwersytetu Rzeszowskiego – członkowie Studenckiego Koła Naukowego Zrównoważonego Rozwoju pod opieką dr hab. prof. UR Joanny Kosteckiej, dra Łukasza Jurczyka oraz mgra Grzegorza Pączki i mgr Marioli Garczyńskiej. Wówczas studenci angielscy i polscy zwiedzili Bieszczadzki i Magurski Park Narodowy, a także odwiedzili między innymi Muzeum Przyrodnicze w Zwierzyńcu, Skansen w Markowej oraz Zagrodę Garncarską w Medyni Głogowskiej. Program wizyty obejmował także zwiedzanie Warszawy i Krakowa oraz kopalni w Wieliczce.

Fot. 1 Studenci SKNZR i prof. Joanna Kostecka w Szkocji na wyspie Rum (czerwiec 2008 r.).

Fot. 2. Dr Kevin R. Butt prowadzi zajęcia w ramach Debaty Otwartej Przestrzeni (wrzesień 2008 r.)

Anglicy bardzo wysoko ocenili zaproponowany pobyt w Polsce i dlatego w kolejnym roku akademickim ośmioro naszych studentów, pod opieką dr hab. prof. UR Joanny Kosteckiej odwiedziło Uniwersytet w Preston oraz terenową placówkę nauko-

Fot. 3. Dr Kevin R. Butt podczas pierwszego wykładu w trakcie tegorocznej wizyty

wo-dydaktyczną tej uczelni na wyspie Rum w Szkocji (fot. 1). Zapoznano się tam z zasadami badań nad jeleniem *Cervus elaphus*, podglądano liczne gatunki ptaków i ich udział w tworzeniu żyzności gleb. Interesowano się także fauną glebową oraz analizą organizacji ochrony przyrody w tym nietypowym rezerwacie. Wyspa Rum ma 10 tys. ha i jest zamieszкана na stałe przez załedwie 20-30 ludzi (naukowców, nauczycieli dla ich dzieci oraz obsługi jedyne go hotelu posiadającego ograniczoną i kontrolowaną liczbę miejsc noclegowych).

We wrześniu 2008 r. dr Kevin Butt ponownie odwiedził Polskę i brał udział w Debacie Otwartej Przestrzeni, stanowiącej jeden z elementów celebrowania 35-lecia ośrodka akademickiego Rzeszów-Zalesie (fot. 2). Dr Kevin Richard Butt wykłada ekologię, metody rekultywacji oraz metody badań ekologicznych. W Katedrze Zarządzania Środowiskowego Uniwersytetu w Preston pełni funkcję koordynatora badań. Warto także, niejako przy okazji, poinformować o jego szerokich zainteresowaniach naukowych, które obejmują: chów dżdżownic w celu polepszania cech gleby; badania umiejętności kolonizacji nowych obszarów przez dżdżownice; badanie zachowania dżdżownic; uwarunkowania współwystępowania gleb, drzew oraz fauny glebowej; minimalizacja odpadów organicznych poprzez kompostowanie i wermikompostowanie; wpływ odpadów na florę i faunę; dżdżownice i mikroorganizmy; biologiczna rekultywacja odzyskiwanych gleb.

Dr Kevin Butt realizuje też wiele projektów badawczych, współpracując przy tym z instytucjami w kilku państwach Europy i USA. Wspólnie z Uniwersytetem Rzeszowskim realizowany jest projekt Dżdżownice Karpat. Tegoroczna wizyta w Rzeszowie dra Kevina Butta była okazją do kolejnego spotkania ze studentami - członkami Studenckiego Koła Zrównoważonego Rozwoju (fot. 3), którzy wysłuchali wykładu „Zrównoważony rozwój na Uniwersytecie w Preston”. Zainteresowani dołączyli także do członków dżdżownicowej grupy badawczej w Katedrze Biologicznych Podstaw Rolnictwa i Edukacji Środowiskowej, aby podyskutować o znaczeniu i metodach badań nad Lumbricidae, prowadzonych w Anglii. Szansą na kolejne wspólne publikacje był wyjazd w Bieszczady, gdzie od dawna prowadzone są także wspólne badania nad ochroną fauny dżdżownic, a także zwiedzenie terenów rekultywowanych po byłej kopalni siarki w Jeziórku.

Foto: Archiwum Katedry Biologicznych Podstaw Rolnictwa i Edukacji Środowiskowej

Uzupełnienie informacji o autorkach publikacji

W poprzednim wydaniu „Gazety Uniwersyteckiej” (maj-czerwiec 2013 r.) nie zamieszczono informacji, że relacja z Sympozjum na temat reformy systemu pomocy psychologiczno-pedagogicznej w placówkach oświatowych” (str. 57-58) została przygotowana przez dwie osoby – Joannę Ficek i Magdalenę Gadamską. Pominęto Joannę Ficek, w sytuacji gdy tekst powstał we współpracy obu Pań.

Zygmunt Wnuk

Konferencja „Europa Karpat” na XIII Forum Ekonomicznym w Krynicy

W dniach od 3 do 5 września 2013 r. w Krynicy odbyło się XIII Forum Ekonomiczne, w którym brało udział ponad 2, 5 tys. uczestników, nie tylko z Polski. W ramach tego forum 4 września w Nowym Domu Zdrojowym odbyła się konferencja „Europa Karpat”, którą zainaugurował wicemarszałek Sejmu RP **Marek Kuchciński** - inicjator konferencji.

Debatowano w czterech zespołach: 1. Karpackie alianse; 2. Dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze Karpat; 3. Strategia karpacka; i 4. Europa Karpat – perspektywy na przyszłość.

Warto tu przypomnieć, że w 1995 r. na XXIV Krajowym Zjeździe Ligi Ochrony Przyrody prezes Zarządu Wojewódzkiego LOP w Rzeszowie **Zygmunt Wnuk** wystąpił z inicjatywą uznania terenów Polski południowo-wschodniej za obszar funkcjonalny „Zielone Serce Polski = Zielone Karpaty”. Wówczas uczestnicy

zjazdu wystosowali APEL do ministra ochrony środowiska, zasobów naturalnych i leśnictwa, w którym proponowali, aby trzy województwa poparły rzeszowską inicjatywę: śląskie, małopolskie oraz podkarpackie i weszły w skład tego ekoregionu.

W 2013 roku dr hab. prof. UR Zygmunt Wnuk (Wydział Wychowania Fizycznego UR) był jednym z uczestników krynickiego forum i miał niewątpliwą satysfakcję, że zgłoszona kiedyś inicjatywa podjęta została w czasie tego międzynarodowego zgromadzenia. W III zespole, zajmującym się strategią dla Karpat podjęto kilka tematów (Turystyka motorem rozwoju Karpat. Leśnictwo w rozwoju zrównoważonym obszarów górskich. Infrastruktura warunkiem rozwoju komunikacji. Karpaty regionem czystych źródeł energii). Moderatorem był tu **Tomasz Poręba**, eurodeputowany z naszego województwa, a wprowadzenie wygłosił **Jarosław Kaczyński**, poseł na Sejm RP, prezes PiS. Paneli-

stami byli: **Jerzy Kwieciński** - wiceprezes Europejskiego Centrum Przedsiębiorczości, **Beata Szydło** - poseł na Sejm RP, **Józef Lassota** - zastępca przewodniczącego Komisji Finansów Publicznych, poseł na Sejm RP, **Władysław Ortyl** - marszałek województwa podkarpackiego oraz **Mihailo Vyshyvaniuk** - gubernator Iwano-Frankowskiej oblasti.

Przy okazji warto poinformować, że w najbliższym czasie planowane jest m.in. wydanie encyklopedii Karpat oraz podjęcie prac nad utworzeniem Uniwersytetu Karpackiego. Jak poinformowano podczas krynickiego forum, kolejne spotkanie poświęcone obszarowi Zielone Karpaty planowane jest w Brukseli.

Renata Wielgos-Struck

Instytut Socjologii kształci organizatorów pomocy społecznej

W kwietniu br. w Instytucie Socjologii zainaugurowano I edycję szkolenia specjalistycznego z zakresu *organizacji pomocy społecznej*. W latach 1998–2012 kształcenie w tym zakresie odbywało się w ramach studiów podyplomowych, ale zmiany w przepisach (które weszły w życie 1 października 2012r.) spowodowały, że od tego dnia nie ma możliwości zdobywania specjalizacji z zakresu organizacji pomocy społecznej przez ukończenie studiów podyplomowych. Obecnie jedyną formą kształcenia, przewidywaną w aktualnie obowiązującym Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej¹ są szkolenia.

Mogą je organizować uczelnie, kolegia pracowników służb społecznych, placówki kształcenia ustawicznego oraz instytuty badawcze. Wszystkie te instytucje muszą mieć co najmniej 2-letnie doświadczenia w prowadzeniu kształcenia lub doskonalenia zawodowego kadr pomocy społecznej i uzyskać zgodę Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej na prowadzenie działalności tego typu.

Zmiana obejmuje także wprowadzenie nowego minimum programowego specjalności (265 godz.) oraz w jego ramach nowej struktury programu kształcenia przyszłych organizatorów pomocy społecznej. Składa się on z 12 modułów, z których najobszerniejszym (90 godz.) są „Elementy organizacji i zarządzania w pomocy społecznej”. Moduł ten obejmuje kwestie zarządzania zasobami ludzkimi, zarządzania międzyorganizacyjnego, kierowania i zarządzania superwizyjnego, zarządzanie finansami jednostek pomocy społecznej, systemy zarządzania jakością w tych instytucjach oraz elementy kontroli zarządczej.

Uczestnicy szkolenia zapoznają się także ze współczesnymi kierunkami rozwoju polityki społecznej, metodami i technikami badań w pomocy społecznej i promocją działań oraz podstawowymi zagadnieniami prawnymi, istotnymi z punktu widzenia zarządzania w pomocy społecznej. Program przewiduje również zajęcia z zakresu zadań jednostek organizacyjnych pomocy społecznej oraz mediacji i negocjacji.

¹ Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 26 września 2012 r. w sprawie specjalizacji z zakresu organizacji pomocy społecznej (Dz.U. z 2012 r. poz. 1081).

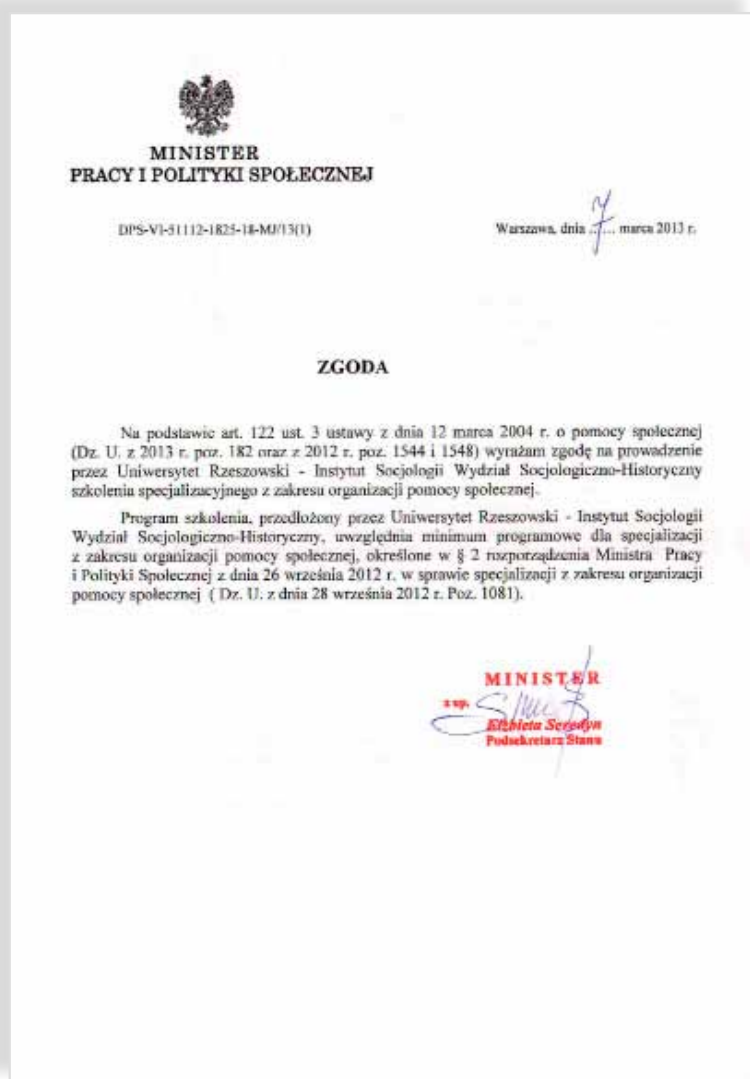
Dużym zainteresowaniem cieszą się zajęcia z przedmiotu „Stres i wypalenie zawodowe”. Uczestnicy szkolenia biorą udział w wizytach studyjnych – hospitaacjach instytucji działających w obszarze pomocy społecznej. Obserwacje praktycznej działalności tych instytucji są ważnym doświadczeniem, pozwalającym nie tylko poznać podstawy ich działalności, ale także uwarunkowania niezbędne do rozstrzygnięcia złożonych kwestii organizacyjnych, warunkujących efektywność osiągania celów instytucji.

Uzyskanie dokumentów potwierdzających uzyskanie specjalizacji następuje po pomyślnym zdaniu egzaminu końcowego przed komisją egzaminacyjną ds. specjalizacji z zakresu organizacji pomocy społecznej. Warunkiem dopuszczenia do egzaminu jest odbycie szkolenia oraz napisanie pracy dyplomowej i uzyskanie jej pozytywnej, pisemnej oceny przez wykładowcę prowadzącego konsultacje związane z pisaniem pracy.

Nowy kształt organizacyjny kształcenia organizatorów pomocy społecznej pozostawia otwartą formułę uczestników szkolenia. Zakłada bowiem, że mogą nimi być nie tylko osoby, które ukończyły co najmniej I stopień studiów wyższych, ale także studenci, czyli osoby pozostające w trakcie studiów. Program szkolenia adresowany jest więc zarówno do aktywnej zawodo-wo kadry ośrodków pomocy społecznej i liderów organizacji pozarządowych, jak też osób, które aktualnie chcą poszerzyć wiedzę na temat funkcjonowania pomocy społecznej w Polsce, w przyszłości zaś wykorzystać uzyskane uprawnienia do podjęcia funkcji kierowniczych w tym obszarze.

Organizowane przez Instytut Socjologii szkolenie z zakresu organizacji pomocy społecznej realizowane jest w formie kursu. Wykładowcami są nie tylko nauczyciele akademicy Uniwersytetu Rzeszowskiego, ale także praktycy, przedstawiciele kadry kierowniczej instytucji pomocy społecznej funkcjonujących w Rzeszowie (Wydział Polityki Społecznej Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej).

Warto podkreślić, że usytuowanie szkolenia w strukturze UR jest gwarancją wysokiego poziomu merytorycznego prowadzonych zajęć dydaktycznych. Instytut Socjologii ma bowiem

duże doświadczenie w kształceniu pracowników socjalnych (od 1.10.1992) w ramach specjalności „praca socjalna”, na kierunku socjologia. W roku ak. 2011/2012 uruchomiony został kierunek „praca socjalna” i jesienią 2013 r. rozpoczął się trzeci rok studiów przyszłych kadr pomocy społecznej, na tym kierunku. Warto zauważyć, że już w trakcie studiów chętni studenci mogą specjalizować się w zakresie organizacji pomocy społecznej.

Słuchaczami I edycji szkolenia z zakresu *organizacji pomocy społecznej* są w większości osoby zatrudnione w różnego typu instytucjach pomocy społecznej. Z uwagi na fakt, że Instytut Socjologii jako pierwszy w Polsce rozpoczął kształcenie organizatorów pomocy społecznej w nowej formule, uczestnicy szkolenia reprezentują kilka województw: podkarpackie, małopolskie, lubelskie oraz świętokrzyskie.

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej sprawuje nadzór merytoryczny nad szkoleniem, m.in. poprzez wizytacje. W Instytucie Socjologii pierwsza wizytacja miała miejsce w dniach 7-8 czerwca 2013 r. Była ona poświęcona ocenie funkcjonowania kursu, w tym ocenie dokumentacji oraz przeprowadzeniu

ankiety ewaluacyjnej wśród słuchaczy. Z protokołu kontroli² wynika m.in., że *dokumentacja szkolenia prowadzona jest w sposób przejrzysty, czytelny, a dokumenty uczestników wypełnione zgodnie z rozporządzeniem. Uczestnicy (...) dobrze oceniają stronę merytoryczną szkolenia, w tym na podkreślenie zasługuje odpowiednio dobrana kadra dydaktyczna z uwagi na jej kompetencje i zaangażowanie.* Bardzo wysoko ocenione zostały wizyty studyjne w placówkach pomocy społecznej, a ogólna ocena szkolenia określona została na poziomie 4/5 w skali 1-5.

Posiadanie specjalizacji z zakresu organizacji pomocy społecznej jest warunkiem koniecznym do ubiegania się o stanowiska kierownicze we wszystkich typach instytucji funkcjonujących w obszarze pomocy społecznej, stąd duże zainteresowanie zorganizowanym w Instytucie Socjologii szkoleniem. Kolejna edycja zajęć przewidziana jest w I poł. 2014 roku.

² Protokół kontroli z przeprowadzonej w dniach 7-8.06.2013 wizytacji szkolenia z zakresu organizacji pomocy społecznej, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Warszawa 1.07.2013 r. (podpisana Krystyna Wyrwicka, dyrektor Departamentu Pomocy i Integracji Społecznej MPIPS).

Czy można być skutecznym w czasie niestabilności finansowej?

10 czerwca 2013 r. na Wydziale Ekonomii Uniwersytetu Rzeszowskiego odbyło się seminarium poświęcone zagadnieniom *Budowania zaufania i reputacji w czasach niestabilności finansowej*.

Organizatorami wydarzenia były: Narodowy Bank Polski (Oddział Okręgowy w Rzeszowie) oraz Wydział Ekonomii Uniwersytetu Rzeszowskiego. Z wykładami wystąpili: prof. dr hab. **Witold Koziński** (wiceprezes Narodowego Banku Polskiego) i prof. dr hab. **Krzysztof Opolski** (Wydział Nauk Ekonomicznych Uniwersytetu Warszawskiego). Tematykę wykładów wzbogaciły wypowiedzi reprezentantów przedsiębiorstw Podkarpacia oraz pracowników Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Prof. W. Koziński zwrócił uwagę na pozytywną ocenę polskiego banku centralnego przez inne narodowe banki. To dobrze służy Polsce, buduje międzynarodowy autorytet i zaufanie. W skali globalnej – zaznaczył prof. Koziński – zewnętrzny obraz naszego kraju to konglomerat wielu zdarzeń i różnych decyzji polityków, przedsiębiorców i biznesmenów oraz przedstawicieli władz lokalnych i centralnych.

Prof. K. Opolski mówił o katalogu działań niezbędnych do osiągnięcia sukcesu przez firmę. Za sprawę niezwykle ważną dla młodych ludzi, szczególnie studentów, uznał potrzebę opisania swoich marzeń zawodowych i dążenia do celu. Temu powinna być podporządkowana praca zawodowa i tzw. ścieżka kariery. Studia to czas, kiedy każdy może sprawdzać swe możliwości pod okiem doświadczonych nauczycieli, mówił ekonomista z Uniwersytetu Warszawskiego.

Zabierający głos w dyskusji - przedstawiciele podkarpackich podmiotów gospodarczych i nauczyciele z Wydziału Ekonomii UR - mówili o różnych szkołach akademickich i sposobach kształcenia ekonomistów. Podkreślano potrzebę poszerzania, a czasem zmieniania celów zawodowych. O tym zjawisku mówiła też uczestnicząca w sympozjum **Krystyna Skowrońska**, posłanka z województwa podkarpackiego, od lat związana z bankami spółdzielczymi. Jest ona zwolenniczką europejskiego systemu studiów, które dają szeroką wiedzę, choć w wielu miejscach niekompletną. Ale dobry absolwent uniwersytetu czas po studiach powinien wykorzystać także na podjęcie dodatkowej nauki, związanej z wybranym miejscem pracy i zawodem.

Zorganizowane 10 czerwca br. na Wydziale Ekonomii spotkanie było pierwszym z cyklu poświęconego debatom na temat wyzwań, przed którymi stoją przedsiębiorstwa w czasach niestabilności finansowej i roli Uniwersytetu Rzeszowskiego, jako partnera wspierającego kształcenie kadr oraz realizującego projekty naukowo-badawcze i szkoleniowe, wspomagające rozwój gospodarczy Podkarpacia. Inicjatorem tych konferencji jest **Leokadia Wanatowicz**, dyrektor rzeszowskiego Oddziału NBP.

(L.B.)

Foto: Elżbieta Wójcikiewicz

Bogumiła Grzebyk, Grzegorz Ślusarz

Projekt transgraniczny na Wydziale Ekonomii UR

Euroregion Karpacki to jeden z największych euroregionów w Europie, w którym ciągle odczuwalna jest niedostateczna współpraca transgraniczna. Cechą charakterystyczną tego euroregionu jest to, że w jego obrębie występuje wiele cennych przyrodniczo obszarów, objętych różnymi formami ochrony. To z jednej strony walor tych terenów, z drugiej zaś występowanie wielu ograniczeń i problemów związanych z rozwojem. Stąd też zrodził się pomysł przygotowania projektu, który będzie wpisywał się w transgraniczną współpracę i problematykę optymalnego wykorzystania walorów obszarów cennych przyrodniczo.

Projekt taki przygotowany został przez Wydział Ekonomii Uniwersytetu Rzeszowskiego we współpracy z jednostką samorządu terytorialnego - Gminą Zarszyn i partnerem zagranicznym – Stowarzyszeniem Górna Olka z Niżnej Sitnicy na Słowacji. Wiodącą autorką jego koncepcji była dr Bogumiła Grzebyk z Katedry Polityki Gospodarczej. Projekt ten zatytułowany został „Człowiek i natura – transfer wiedzy i doświadczeń w Euroregionie Karpackim” i po pomyślnym przejściu procedur konkursowych jest przewidziany do realizacji w latach 2013–2014. Grant jest dofinansowany ze środków Unii Europejskiej, z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Rzeczpospolita Polska – Republika Słowacka 2007–2013 za pośrednictwem Euroregionu Karpackiego Polska.

Za główne cele projektu uznano:

- nawiązanie i wzmocnienie bezpośrednich kontaktów w Euroregionie Karpackim pomiędzy polskimi i słowackimi społecznościami i samorządami gmin przyrodniczo cennych, objętych systemem ochrony prawnej;
- podnoszenie świadomości i edukacja społeczności lokalnych dla przeciwdziałania konfliktom na styku ochrona przyrody i działalność inwestycyjna oraz niezbędne działania zmierzające do ograniczenia presji lokalnej gospodarki na cenę przyrody;
- zainicjowanie współpracy instytucji odpowiedzialnych za realizację polityki regionalnej, samorządów i mieszkańców oraz pracowników uczelni wyższych;
- wymiana wiedzy i doświadczeń w sferze „ochrona przyrody a możliwości rozwoju”.

Realizacja powyższych celów będzie się wiązała z transferem wiedzy pomiędzy pracownikami naukowymi UR, przedstawicielami samorządu terytorialnego reprezentującymi różne gminy Euroregionu Karpackiego, instytucjami zarządzającymi obszarami chronionymi (w tym Naturą 2000) i mieszkańcami (rolnikami, przedsiębiorcami). Wymiana wiedzy i doświadczeń będzie skutkowała większymi możliwościami promowania rozwoju społeczno-gospodarczego w zgodzie z Naturą 2000, po obu stronach granicy, skuteczniejszą ochroną zasobów przyrodniczych i lepszym wykorzystaniem walorów obszarów objętych ochroną w procesie rozwoju gospodarczego.

Docelowymi grupami projektu są:

- przedstawiciele władz samorządowych (wójtowie, radni, sołtysi, pracownicy urzędów gmin) głównie powiatu sanockiego i regionu preszowskiego ze strony słowackiej - obszarów przyrodniczo cennych, w tym objętych europejską siecią Natura 2000;
- przedsiębiorcy i rolnicy, potencjalni inwestorzy, którzy prowadzą lub chcieliby rozwinąć działalność gospodarczą na obszarach chronionych i są zainteresowani otrzymaniem niezbędnej wiedzy w zakresie możliwości otrzymania wsparcia finansowego dla preferowanych kierunków działalności gospodarczych.

Te dwie grupy, poprzez bezpośrednie uczestnictwo w projekcie będą miały szansę nawiązania ścisłej współpracy, a w przyszłości będą mogły uczestniczyć w nowych, może bardziej rozbudowanych przedsięwzięciach. Uważa się, że w wyniku reali-

zacji projektu pracownicy UR oraz samorządowcy polscy i słowaccy poszerzą swoją wiedzę i doświadczenie w zakresie możliwości i kierunków rozwoju społeczno-gospodarczego na obszarach chronionych.

Zakładany w projekcie transfer wiedzy i doświadczeń będzie się odbywał poprzez: **konferencje naukowe** (zaplanowano dwie takie konferencje – inauguracyjna, stanowiąca uroczyste otwarcie Projektu na Uniwersytecie Rzeszowskim, zaś podsumowująca w Zarszynie); **seminarium** (połączone z wyjazdem studyjnym na Słowację); **panel dyskusyjny** (planowany w Zarszynie); **publikację naukową** (książkę, dwujęzyczną poświęconą zagadnieniom dotyczącym problematyki rozwoju społeczno-gospodarczego na pograniczu polsko-słowackim, z uwzględnieniem specyfiki obszarów objętych różnymi formami

ochrony i doświadczeń związanych z funkcjonowaniem w Unii Europejskiej, gdzie takie obszary są traktowane priorytetowo). Publikacja ta będzie recenzowana i trafi do instytucji, które wezmą udział w projekcie oraz bibliotek uniwersyteckich, a więc do szerokiego grona odbiorców.

Konferencja inauguracyjna na Wydziale Ekonomii Uniwersytetu Rzeszowskiego w Zalesiu zatytułowana jest „Środowisko – Człowiek – Gospodarka w Euroregionie Karpackim”. Jej współorganizatorem jest **Urząd Gminy w Zarszynie**. Główne cele konferencji to prezentacja celów projektu, identyfikacja głównych problemów rozwojowych na obszarach przyrodniczo-cennych oraz inicjowanie i pogłębianie współpracy na pograniczu Polski i Słowacji.

Oksana Weretiuk

W wakacje Sorbona gościła komparatystów świata

W dniach 18-24 lipca 2013 r. w Paryżu, na Sorbonie odbył się światowy kongres komparatystyki, XX kongres ICLA (International Comparative Literature Association). Tematyka paryskiego kongresu („Comparative literature as a Critical Approach?"/Literatura porównawcza jako podejście krytyczne?) oraz jego organizacja były zorientowane na badanie różnorodnych sposobów postrzegania komparatystyki literackiej przez naukowców z całego świata, usiłujących odpowiedzieć na pytanie, czym jest ponowoczesne literaturoznawstwo porównawcze, jaki ma zakres badawczy i w jakim stopniu może wykroczyć poza granice literatury, poszerzając swoje pole naukowe. Sam tytuł kongresu został sformułowany w trybie pytającym, co apelowało/zachęcało do dyskusji, podjęcia problematyki kontrowersyjnej i interpretacji otwartych.

La Sorbonne, założony w 1257 roku, jeden z najstarszych i najbardziej znanych w Europie uniwersytetów gościł 500 naukowców z 50 krajów świata, którzy pracowali w 160 kongresowych sekcjach oraz 308 warsztatach, tradycyjnie w dwu językach europejskich: francuskim i angielskim. Organizacja była znakomita, a regulaminu przestrzegano bardzo ostro. Problematyka XX kongresu – jak nigdy dotąd – miała w wielkim stopniu charakter metodologiczny, ze szczególnym skupieniem się na relacjach literatury i nauk ścisłych oraz przyrodniczych. Kilka plenarnych posiedzeń, m.in. wygłoszenie wykładu inauguracyjnego przez Gayatri Chakravorty Spivak, oraz zamknięcie kongresu miało miejsce w zabytkowym budynku, w Dzielnicy Łacińskiej – „miejscu świętym”, otwartym tylko dla wyjątkowych zdarzeń naukowych.

Po dyskusji na temat przekładu w sekcji „Dezintegracja i integracja w literaturoznawstwie porównawczym”

Po wysłuchaniu referatów plenarnych w amfiteatrze historycznego campusu Sorbony.

Lokalizacja XX kongresu ICLA nadała temu przedsięwzięciu naukowemu charakteru historycznego i symbolicznego, przecież Sorbona była kolebką komparatystyki, sam termin „literatura porównawcza” (*littérature comparée*) powstał na początku XIX wieku we Francji, a pierwszy międzynarodowy kongres komparatystyczny odbył się w 1900 roku w Paryżu (wzięło w nim udział zaledwie 20 badaczy). Zapoczątkowane z literatury porównawczej literaturoznawstwo porównawcze, nowoczesna komparatystyka, zajmuje się nie tylko porównaniem utworów należących do literatur różnych narodów, badaniem związków pomiędzy literaturą a innymi dziedzinami sztuki, np. muzyką, malarstwem i filmem. W 2013 r. w Paryżu współczesna komparatystyka otworzyła szeroką drogę do porównań literatury z filozofią, prawem, medycyną, naukami ścisłymi oraz metodologicznie uzasadniła swój wielopłaszczyznowy wymiar i otwarty charakter.

Jako 10-letni członek ICLA miałam zaszczyt prezentować naukę polską na kongresowej sekcji „Geokrytyka, komparatystyka literacka, i więcej”. Na jednym z 6 posiedzeń tej sekcji wygłosiłam referat pt. *Geokrytyka, geopoetyka, geopolityka w literaturoznawstwie porównawczym*, gdzie nakreśliłam punkty styczne i *tertium comparationis* komparatystyki i poetyki ziemi, które mają wielowymiarowy status ontologiczny, interdyscyplinarny charakter, nacechowane są skłonnością do zmian, hybrydowością i otwartością na obszary badań i obszary kultury i których łączy ich wspólny przedmiot zainteresowania – Ziemia. Rozważania teoretyczne zilustrowałam przykładami z literatury polskiej, ukraińskiej, rosyjskiej i kanadyjskiej. Wysłuchałam też mądrych idei oraz dyskutowałam. Cieszyłam się, że po niedawnym kryzysie moja komparatystyka wciąż żyje i rozwija się.

Dr hab. prof. UR Łukasz Łuczaj (nauczyciel akademicki w Zamiejscowym Instytucie Biotechnologii Stosowanej i Nauk Podstawowych) prowadzi obecnie szeroko zakrojone badania dokumentujące tradycje zbieractwa dziko rosnących roślin w Eurazji. Tematyka tą zainteresował się kilka lat temu na terenie Polski, syntetyzując dostępną wiedzę głównie z materiałów archiwalnych (z XIX i XX w.), co w efekcie stało się materiałem do zeszluszcznej habilitacji. Obecnie przeniósł swoją działalność do innych krajów i opublikował na przykład przegląd literatury etnobotanicznej Słowacji oraz pracę o dzikich roślinach jadalnych Białorusi. W latach 2012–2013 prowadził też badania terenowe na wybrzeżu Chorwacji, gdzie rejestrował rośliny sprzedawane na dalmackich targowiskach oraz - przy współpracy z zespołem biologów chorwackich z Zadaru, Biogradu i Dubrownika - prowadził badania terenowe w tradycyjnych społecznościach wiejskich okolic jeziora Vrana oraz wybrzeża dubrownickiego. W roku 2014 planuje także pobyt w południowej Hercegowinie, wokół miasta Mostar (pilotażowe badania zostały rozpoczęte w b.r.).

W drodze do Zhougu

Bardzo ważnym elementem pracy prof. Łuczaja jest współpraca z Wydziałem Leśnictwa Akademii Rolniczo-Leśnej w Yangling (środkowe Chiny), szczególnie z prof. Yongxiang Kangiem, rozpoczęta jeszcze w roku 2005. Od trzech lat prowadzą oni badania dziko rosnących roślin jadalnych używanych w górach Qinling (prowincje Shaanxi i Gansu). Jest to o tyle interesujące, że dotyczy społeczności o wielkiej znajomości tych roślin. W jednej tylko górskiej dolinie można zarejestrować używanie ok. 100 gatunków dzikich roślin jadalnych, poddawanych często ciekawym metodom detoksyfikacji. Hoduje się tam także bardzo nietypowe warzywa, np. tojad syczański *Aconitum carmichaelii* – niezwykle trującą roślinę, której bulwy poddaje się długiemu procesowi obróbki termicznej, a potem zjada jak ziemniaki (pomimo niezwykle nieprzyjemnego smaku).

Kiszone paprocie na stole w tybetańskim domu

W sierpniu br. dr hab. prof. UR Ł. Łuczaj wrócił z wyprawy do prowincji Gansu, gdzie na granicy Płaskowyżu Tybetańskiego i gór Qinling dokumentował rośliny jadalne używane wśród Tybetańczyków Zhugqu, mało zbadanej grupy etnicznej, dla której nie opracowano dotychczas nawet opisu ich języka. Tak więc elementem badań było nie tylko zbieractwo dzikich roślin, ale także notowanie nazw roślin w nieopisanym jeszcze języku, z grupy języków tybetańskich.

Innym miejscem tegorocznych badań terenowych była mniejszość ukraińska w górach Rumunii, gdzie prof. Łuczaj rozpoczął badania w r. 2012.

Celem tych wszystkich działań jest zapełnienie białych plam w naszej wiedzy o pokarmowym użytkowaniu roślin, szczególnie w miejscach, gdzie zbieractwo dzikich roślin wciąż kwitnie. Marzeniem prof. Łuczaja jest rozszerzenie swoich badań w przyszłych latach na nowe tereny - Japonię, Koreę i Indie. Badania w odległych geograficznie i kulturowo krajach, jak też w bliskich nam krajach bałkańskich, prowadzone są zawsze przy współpracy z miejscowymi ekspertami w celu zapewnienia najwyższej jakości oznaczeń roślin i dokumentacji lingwistycznej.

Ostatnio prof. Ł. Łuczaj rozpoczął także badania fitochemiczne dzikich pokarmów, takich jak soki drzewne i żołędzie dębów.

Kilka miesięcy temu dr hab. prof. UR Łukasz Łuczaj opublikował nowy popularny, bogato ilustrowany przewodnik po dzikich roślinach jadalnych Polski (*Dzika Kuchnia*, wyd. Nasza Księgarnia). Natomiast na przełomie 2012 i 2013 najstarsze

Spotkanie z mieszkańcami wioski tybetańskiej w prowincji Gansu

polskie pismo botaniczne *Acta Societatis Botanicorum Poloniae* wydało redagowany przez niego osobny tom poświęcony dzikim roślinom jadalnym świata, z udziałem wielu czołowych badaczy z tej dziedziny, takich jak prof. Nancy Turner (Kanada), prof. Chunlin Long (Chiny), prof. Andrea Pieroni (Włochy) oraz prof. Rainer Bussmann (USA).

Łukasz Łuczaj angażuje się także w wydawniczą działalność naukową, współredaguje dwa czasopisma z listy filadelfijskiej: jest członkiem redakcji *Acta Societatis Botanicorum Poloniae* (IF=0.6, <http://pbsociety.org.pl/journals/index.php/asbp/index>) i członkiem rady redakcyjnej *Journal of Ethnobiology and Ethnomedicine* (<http://ethnobiomed.com>, IF=2.4). Jest też twórcą i redaktorem naczelnym wydawanego od 2011 r. pisma *Etnobiologia Polska* (<http://etnobiologia.com>, lista B MNiSW) oraz członkiem rady francuskiego pisma *Anthropology of Food* (<http://aof.revues.org>).

Foto: ze zbiorów dra hab. prof. UR Łukasza Łuczaja

Krzysztof Kubala

O WSCHODNICH SZTUKACH WALKI. Z POBYTU RZESZOWIAN W JAPONII

Dzięki rozwojowi międzynarodowej współpracy Wydziału Wychowania Fizycznego organizatorzy 2013 International Budo Conference, zorganizowanej przez Japońską Akademię Budo na Uniwersytecie w Sukubie zaprosili do Japonii dwóch nauczycieli akademickich z Rzeszowa. Gościem honorowym był prezydent IMACSSS, dr hab. prof. UR Wojciech J. Cynarski. Było to możliwe dzięki założeniu na Uniwersytecie Rzeszowskim (podczas II Światowego Kongresu Naukowego Sportów Walki i Sztuk Walki w 2010 r.) Międzynarodowego Towarzystwa Naukowego Sztuk Walki i Sportów Walki (IMACSSS), które dzięki swojej aktywności zostało współorganizatorem (Special Participant Organisation) konferencji, która została uznana za II Międzynarodową Konferencję Naukową IMACSSS. Doceniono również działalność wydawniczą rzeszowskiego ośrodka akademickiego.

Obradom przewodniczył i był organizatorem konferencji, prof. Fuminori Nakiri, prezydent JAB z Tokyo Waseda University, wiceprezydent IMACSSS i nasz wielokrotny gość na organizowanych w Rzeszowie kongresach i konferencjach. Nasz mistrz, autorytet i przyjaciel. Konferencja zgromadziła prawie 200 osób, większość z nich to Japończycy. Sam fakt obecności w tym elitarnym gronie kilku Europejczyków, świadczy o uznaniu naszych badań. Znaczący jest fakt, że największą liczebnie grupą wśród cudzoziemców byli właśnie Polacy w liczbie 3 osób, z tego dwie z UR. Problemem, z którym zetknęli się organizatorzy tego światowego wydarzenia była pomoc językowa dla obcokrajowców, w czym pomogli studenci i pracownicy japońskiej uczelni, pochodzący z Europy i USA.

Historia Uniwersytetu w Tsukubie liczy 141 lat, kiedy powstała Tokio Higher Normal School (1872). W 101 lat po jej powstaniu, w październiku 1973, uczelnia przekształciła się w Uniwersytet w Tsukubie. Uczelnia świętowała swój jubileusz w październiku 2013 roku. Jednym z najważniejszych wówczas wydarzeń była 46 Konferencja Budo/II Międzynarodowa Konferencja IMACSSS, połączona z Sympozjum *Integrated Science of Budo* i specjalną sesją, poświęconą karate. Mając na względzie znaczącą reprezentację na konferencji gości z zagranicy dodano do tradycyjnych dziedzin prezentacji nauk humanistycznych, przyrodniczych i pokazów praktycznych również „Sesję Międzynarodową”, która była prowadzona po angielsku. W orientacji pomagała też specjalnie przygotowana publikacja, z której czerpaliliśmy poszerzone informacje o zgłoszonych referatach i wykładach.

Japończycy są niezmiernie dumni z tego, że nauki dotyczące azjatyckich form sztuk walki i sportów walki zyskują uznanie w Europie (i na świecie) i że prowadzone są badania z perspektywy nie tylko japońskich twórców, lecz również ludzi innych kultur, którzy poświęcili się ich poznaniu. Stąd wyjątkowe honorowanie gości z zagranicy, jak było w przypadku prof. W. J. Cynarskiego z Uniwersytetu Rzeszowskiego. Mieliśmy np. okazję spotkać się na pokazach *kata karate-do* z pierwszą (1980) i potem wielokrotną mistrzynią świata w *karate-do*, Suzuko Okamura-Hamasaki, która nadal zaskakuje formą.

Pierwszego dnia konferencji wykład w sesji plenarnej wygłosił Kashima Noriyoshi. Dotyczył on *Shinto* i nosił tytuł: *Ja-*

Goście zagraniczni i gospodarze przy pomniku twórcy judo Jigoro Kano

W. J. Cynarski wręcza podziękowanie Prezydentowi JAB, prof. Fuminori Nakiri

pan – *A Country that has walked with Kami*. Autor, który jest nie tylko mistrzem sztuk walki, ale i naczelnym kapłanem świątyni i przedstawił ważne elementy, tworzące japońską tradycję i duchowość związaną z *Shinto*. Warto odnotować, że na sesji międzynarodowej miał wystąpienie prof. R. M. Kalina (AWF Katowice), który przedstawił tekst: *Philosophy and pragmatism of Budo as unique area of application the empirical theory of combat sports*.

Obrady odbywały się też w sekcjach, które podzielono na: humanistyczną, nauk przyrodniczych, technik *Budo* i międzynarodową. Przez dwa dni prezentowana była także sesja plakatu. Podczas integracyjnej kolacji dla uczestników konferencji wystąpił studencki zespół, który pokazał klasyczną, starą japońską muzykę z użyciem dawnych instrumentów i strojów, ale też i nowe, współczesne wykonania japońskiej i światowej muzyki z japońskimi i angielskimi tekstami. Podane dania należało, zgodnie z miejscowymi zwyczajami, spożywać przy pomocy pałeczek, co uczestnicy czynili różnie, japońscy i azjatyccy naukowcy z nabytą od dziecka wirtuozerią, europejscy zaś różnie sobie radzili. Na szczęście w rezerwie przewidziano także widelce i noże.

Drugiego dnia (11 września) kontynuowano obrady w sekcjach, by po przerwie na lunch wziąć udział w będącym częścią konferencji sympozjum „Integrated Science of Budo”. Całości przewodniczyli: Kaori Jamaguchi (Tsukuba University) i Alex Bennett (Kansai University). W sesji drugiej „Budo Academia” „The Status-quo and Future Issues in Research Parameters”, panelistami byli: przedstawiciel nauk przyrodniczych prof. Atsuo Kasugai (Meiji University) i jako reprezentant nauk humanistycznych, prof. UR W. J. Cynarski (UR), a moderowali Sotaro Honda (Fukuoka University of Education) i Shigeki Maesaka (NIFS).

Kończąca sympozjum sesja „General Discussion” „Formation of a Strategic Base for Global Dialogue on Budo” dotyczyła przyszłości *Budo* w globalizującym się świecie.

Ostatniego dnia delegacja rzeszowska przekazywała informacje o działaniach, dotyczących organizacji III Światowego

Kongresu Sztuk Walki i Sportów Walki, połączonego z III Międzynarodową Konferencją Naukową IMACSSS. Podczas jednej z sesji dr Krzysztof Kubala przedstawił referat o IMACSSS: *Genesis, the creation and development of International Martial Arts and Combat Sports Scientific Society (IMACSSS), as a community of scientists and practitioners of Martial Arts and Combat Sports*. Po przerwie na lunch, na kończącej konferencję sesji plenarnej, została dobrze przyjęta przez obecnych prezentacja, w której przekazaliśmy informację o zaplanowanym na 2014 rok III Światowym Kongresie Sztuk Walki i Sportów Walki w Rzeszowie, równocześnie III Międzynarodowej Konferencji Naukowej IMACSSS, organizowanym przez Wydział Wychowania Fizycznego i IMACSSS. Podczas tej uroczystości odbyło się także końcowe wręczanie dyplomów i tablic pamiątkowych, dla zasłużonych organizatorów i gości konferencji, połączone z wzajemnymi podziękowaniami, które w japońskiej tradycji mają wielkie znaczenie i są otoczone specjalną etykietą, ukłonami i aurą podkreślanego szacunku dla uhonorowanych w ten sposób osób. Prezydent IMACSSS, prof. UR W. J. Cynarski, wręczył taką pamiątkową tablicę prezydentowi JAB, prof. Fuminori Nakiri, otrzymując także specjalny dokument z podziękowaniami.

Nie był to jednak koniec obrad, bo organizatorzy konferencji zaplanowali jeszcze odrębną sesję „Karate in the World”. Sesję otworzył Masashi Koyama z Morinomiya University of Medical Sciences, referatem *Status Quo of Budo becoming Compulsory in Junior High School*. Obradom przewodniczył prof. Nagura-Toshihisa z IBU. Jako drugi, wystąpił prof. UR W. J. Cynarski z referatem *Karate in Europe – Institutional Development and Changes*. Tekst ten zamówili nasi japońscy gospodarze, gdyż zależało im na opinii bezpośredniego uczestnika i naukowca, zajmującego się tą dziedziną na gruncie naszego kontynentu.

Koniec konferencji, ogłoszony po wyczerpaniu listy japońskich referentów, przez Iide Kazuhide, był równocześnie początkiem naszej drogi powrotnej, z egzotycznego, dalekowschodniego kraju do Europy. Następnym takim wydarzeniem będzie III Światowy Kongres Sportów i Sztuk Walki i równocześnie III Międzynarodowa Konferencja Naukowa IMACSSS.

Łukasz Godek, Jarosław Herbert

„Europejczyka” promowano w Hiszpanii

W dniach 6-10 maja 2013 r. w ramach programu LLP Erasmus i Międzynarodowego Tygodnia (International Week) dr Jarosław Herbert i mgr Łukasz Godek z Wydziału Wychowania Fizycznego UR uczestniczyli w spotkaniu nauczycieli akademickich i bibliotekarzy. W odbywającej się cyklicznie imprezie, w hiszpańskiej Huelvie, wzięło udział 80 osób z kilku europejskich uczelni. Formuła International Week opiera się o cykl szkoleń, sympozjów, wycieczek i spotkań towarzyskich mających na celu naukę języka, poznanie zasad funkcjonowania uczelni oraz struktury, poznanie oferty edukacyjnej dla nauczycieli i studentów oraz przybliżenie walorów turystycznych i lokalnej kultury. Wszyscy uczestnicy tego spotkania mieli okazję porozmawiać z Hiszpanami o wymianie kadry oraz studentów w ramach programu Erasmus, jak również o możliwości współpracy na płaszczyźnie naukowej i dydaktycznej.

Goście prowadzili 5 godzin zajęć, co również pozwoliło na zaobserwowanie form i metod prowadzenia zajęć przez różnych nauczycieli, z różnych krajów i uczelni. Podczas International Week zostały również zorganizowane targi edukacyjne. Przedstawiciele uczelni promowali swoje placówki oraz zachęcali studentów do podjęcia studiów w ich kraju. Byli reprezentanci: Danii, Niemiec, Hiszpanii, Portugalii, Włoch, Turcji, Polski, Litwy, Estonii, Łotwy, Francji i Słowenii. Na stanowisku polskim w ofercie edukacyjnej, oprócz uczelni z Wrocławia i Katowic znalazła się również oferta Uniwersytetu Rzeszowskiego. Szczególnie interesowano się programem „Europejczyk”, realizowanym na Wydziale Wychowania Fizycznego, w ramach którego zajęcia prowadzone są w języku angielskim. Program obejmuje nauczanie w zakresie dwóch kierunków: wychowania fizycznego oraz turystyki i rekreacji. Gromadzi studentów z całej Europy.

Wojciech J. Cynarski

Wyzwania dla przyszłości wychowania fizycznego i sportu

KONFERENCJA AIESEP w Warszawie

AIESEP (The International Association of Physical Education in Higher Education) jest największym stowarzyszeniem naukowym pedagogów sportu i nauczycieli wychowania fizycznego. W dniach 4-7 lipca 2013 w Warszawie odbyła się kolejna konferencja tej organizacji - Physical Education and Sport; Challenging the Future. Autor tekstu miał zaszczyt uczestniczyć w pracach Komitetu Naukowego tej konferencji, recenzując zgłoszone referaty, a także był czynnym uczestnikiem spotkania.

Dr hab. Michał Lenartowicz, jednocześnie przewodniczący Komitetu Naukowego i Komitetu Organizacyjnego tej konferencji, powitał zebranych w Warszawie i poprowadził pierwszą sesję plenarną. Referat, w języku francuskim, wygłosił doc. Kajetan Hądzulek. Wskazał on m.in. na fakt, że warszawska AWF organizowała konferencję AIESEP po raz pierwszy w roku 1970. Tym razem na tej uczelni była to druga konferencja tego stowarzyszenia. Sporym wyzwaniem dla organizatorów była liczba ok. 200 uczestników z wielu krajów świata.

Z plenarnych wystąpień, odnośnie do wyzwań i perspektyw nauczania wychowania fizycznego i sportu, a w szczególności kształcenia w tym kierunku nauczycieli i trenerów, możemy odnotować kilka wniosków. Analogicznie, jak w sporcie, na wszelkich obszarach kultury fizycznej (wychowanie fizyczne, rekreacja fizyczna, rehabilitacja ruchowa) coraz większego znaczenia nabiera technika i zaawansowane technologie. Nowym popularnym kierunkiem kształcenia jest tzw. *personal coach* – trener osobisty. Ludzie zamożni mogą sobie wynajmować takiego właśnie specjalistę. Natomiast zagadnienia pedagogiczne koncentrowały się na znanych już rozwiązaniach.

Wydział Wychowania Fizycznego UR jest członkiem instytucjonalnym AIESEP od roku 2006. W tym czasie reprezentanci naszego Wydziału uczestniczyli w konferencjach i kongresach tej organizacji parokrotnie – w Jyväskylä, Sapporo, Pensacoli i La Corunie. Była więc okazja spotkać prof. Johna Todorowicza – dziekana wydziału z Pensacoli, prof. Howarda Zenga z Nowe-

go Yorku (CUNY), prof. Key Nyit Chin z Taipei i innych znanych. Spotkałem tu prof. Zbigniewa Borysiuka z Politechniki Opolskiej oraz dr. Jana Slopeckiego, lidera European Jujutsu & Kobudo Committee. Zainteresowałem Rzeszowem prof. Kurta Murera z Zurichu – być może zaowocuje to podpisaniem umowy o współpracy między kierowanym przez niego Instytutem Nauk o Ruchu i naszym Wydziałem.

Prof. Zeng, z którym realizuję projekt badawczy w ramach IMACSSS, pracowicie spędził tych kilka dni. Zaprezentował mianowicie dwa referaty. Mój referat (*Philosophies of combat sports and martial arts and their pedagogical consequences*) zaplanowano dopiero na ostatni dzień konferencji. Tego dnia w równoległych sekcjach przedstawiono jeszcze 19 prac - kto wie, czy nie najciekawszych. Było tu o redefinicji pojęcia sport (J. Mosz, Warszawa), historii dopingu (C. Rademeyer, RPA), przyjemności czasu wolnego (P. Rymarczyk, Warszawa), socjalizacji w sporcie (M. Lenartowicz, Warszawa), wychowaniu fizycznym w chińskiej prowincji Gansu (H. Zeng).

W końcowej części warszawskiej konferencji prof. Richard Tinning zaprosił na kolejny zjazd IMACSSS do nowozelandzkiego Auckland.

Podczas sesji plakatowej. Po prawej – dr hab. prof. nadzw. Zbigniew Borysiuk, dziekan z Politechniki Opolskiej (fot. – galeria konferencji)

Maciej Brożyna, Maciej Śliż, Sławomir Drozd

KRAINA PIEKIELNEGO ŁODU I POŁAMANYCH JĘZYKÓW

Pracownicy Wydziału Wychowania Fizycznego kontynuują projekt „Rzeszów na Koronie Europy”, którego celem jest zdobycie 46 najwyższych szczytów Europy. Tym razem będzie informacja o tym jak „wuefiacy” w składzie: M. Śliż, M. Brożyna i S. Drozd postanowili zdobyć najwyższy szczyt Islandii – Hvannadalshnúkur (2119 m n.p.m.).

Ten najwyższy szczyt Islandii położony jest w Parku Narodowym Skaftafell (południowo-zachodnia Islandia) na skraju lodowca Vatnajökull. Pogoda w okolicach parku narodowego jest bardzo kapryśna. Bliskość największego lodowca Europy powoduje, że okolice parku pokryte są przez większą część dnia gęstymi chmurami, z których często pada. W parku Skaftafell nocować można tylko na kempingu. W niewielkiej odległości od parku zbudowano hotel, ale ceny są moskiewskie. Hvannadalshnúkur wznosi się nad powierzchnię lodowca i otoczony jest zewsząd przez pokrywą lodową, lodowca Oraefajökull (najbardziej na południe wysunięte pasmo lodowca Vatnajökull). Po raz pierwszy został zdobyty przez Norwega, Hansa Frisaka w 1813 roku. Sama bezwzględna wysokość Hvannadalshnúkur’a może nie robi wrażenia, ale trzeba wziąć pod uwagę fakt, że na najwyższy szczyt Islandii startuje się z poziomu morza, trzeba więc pokonać ponad 2 kilometry przewyższenia podczas jednego dnia.

Przygotowanie specjalistycznego sprzętu i opracowanie całej logistyki trwało kilka miesięcy. Szczyt nie ma zastraszającej wysokości, ale z powodu tworzących się szczelin i ciągłej zmiany pogody jest dosyć niebezpieczny. Mimo naszych chęci i determinacji, będąc już na lodowcu, który jest trzecim, co do wielkości lodowcem na świecie, ma się wrażenie, że człowiek jest całkowicie zależny od natury. W pełni świadomi, że cel jest już bardzo blisko, otrzymaliśmy informację, że po dwie ekipy wspinaczy wysłano śmigłowce ratunkowe, ponieważ lodowiec w zastraszającym tempie pod wpływem temperatury zaczął się topić, tworząc 2,5-metrowe szczeliny, które nie pozwalały im wrócić do bazy. Służby ratunkowe Islandii ogłosiły całkowity zakaz wspinaczki do przyszłego roku, tj. 2014. Coś takiego nam się dotychczas nie przydarzyło! Była to dla nas bardzo przykra wiadomość, ale i zrozumiała. Kolejny raz musieliśmy przypomnieć sobie słowa Dalajlamy – *czasami nieotrzymanie czegoś, czego się bardzo pragnie może być niezwykłym szczęściem*. Trochę zawiedzeni, ale z zapasem czasu postanowiliśmy zwiedzić jak najwięcej w tym dla nas „endemicznym” kraju i opisać to dla naszych czytelników. Dzięki naszym przyjaciółom Jakubowi Srockiemu i jego żonie

Majce, którzy po ukończeniu UR wyjechali do Islandii, zakochali się w niej i postanowili tam zamieszkać, mogliśmy zwiedzać Islandię terenowym wozem, bez którego niektóre odcinki byłyby nie do przebycia. Przejechaliśmy około 3 tys. km, widzieliśmy prawdziwą Islandię, od krajobrazów rodem z księżycy – czarne plaże, popioły i rzeźby stworzone przez wybuchy wulkanów, po zielone tereny, kilometrami pozbawione drzew i porośnięte tylko mchem.

Mieszkaliśmy u naszych przyjaciół w jednej z większych miejscowości w Islandii, bo liczącej 119 mieszkańców, o nazwie Klaustur (nic dziwnego, że wszyscy się tam znają). Kilka kilometrów od Klaustur znajduje się hotel „Laki”, a przy nim pole golfowe. W zamian za zrobienie zdjęć do hotelowego folderu, mogliśmy tam darmo zagrać w golfa i uwiecznić się na widokówkach, które turyści będą kupować i wysyłać na cały świat.

Przy naszej miejscowości można było również zwiedzić Systrafoss – wodospad, na szczycie którego znajduje się jezioro Systravatn oraz coś dla tych, którzy lubią adrenalinę. To coś, to skok z 6-metrowego wodospadu Stjórnarfoss. Był to dla nas nie lada wyczyn, tym większy, że skok do wody, której dno zostało sprawdzone przez tubylców (podobno!), to podwójne ryzyko, bo oparte tylko na zaufaniu. Niektórzy z potencjalnych skoczków chętnie zeszliby z powrotem na dół, jednak bez sprzętu wspinaczkowego było to niemożliwe. Jedyny więc możliwy powrót to skok, trwający ułamek sekundy. Po tak wielkich emocjach zwiedzanie odbywało się w ciszy. Zobaczyliśmy około 15 wodospadów, z podobno 30 tys., które są tam tak codziennym widokiem, jak w Polsce krowy na polu. Ma się wrażenie, że z każdego miejsca w Islandii widać jakiś wodospad. Szczególnie duże wrażenie robią: Dettifoss – największy w Europie pod względem ilości przepływającej wody (ponad 100 ton/s), Gullfoss – przez większość turystów uznawany za najpiękniejszy oraz Glymur – najwyższy na Islandii (ok. 200 m), na szczyt którego prowadzi piękna trasa widokowa. Większość atrakcji, które zostały stworzone przez naturę, jest na Islandii bezpłatnie udostępniana turystom. W Polsce prawdopodobnie zostałyby ogrodzone i możliwość wejścia na ten teren powiązana zostałaby z niełą opłatą.

Wśród takich cudów przyrody był „Geysir”. To właśnie tutaj narodziła się nazwa *gejzer*, którą określa się gorące źródła geotermalne na całym świecie, pod wpływem zgromadzonego ciśnienia wyrzucające setki litrów wody na wysokość nawet kilkudziesięciu metrów. Obecnie „Geysir” wyrzuca wodę regularnie co około 10 minut na wysokość do 30 metrów.

Kolejnym miejscem wartym zobaczenia jest Landmanna-laugar, czyli różnokolorowe skały. Można tu poczuć się jak w bajce. Dookoła widać góry, mieniające się kolorami tęczy, a wszystko to stworzyła natura. To region w pobliżu wulkanu Hekla, w południowej części Islandii. Teren ten jest popularnym miejscem odwiedzin i centrum turystycznym Islandii. Na tym obszarze spotkamy szereg niezwykłych geologicznych elementów, jak wielobarwne Rhyolite i rozległe pola lawy. Wiele gór w okolicy ma szerokie spektrum kolorów, w tym: różowy, brązowy, zielony, żółty, niebieski, fioletowy, czarny i biały. Miejsce, to jest o tyle atrakcyjne, że turyści je odwiedzający (a były ich setki), po długim trekkingu mogą wykąpać się w darmowych gorących źródłach. Większość źródeł w Islandii jest badana przez tamtejszy sanepid, by nie miały zbyt wysokiego stężenia siarki. Te jednak nie były badane, o czym informowała nas tablicza ostrzegawcza. Po upewnieniu się, że ludzie wychodzący z wody, mieli skórę i wszystkie kończyny, również zażyliśmy kąpieli. Odświeżeni, pełni sił postanowiliśmy zdobyć wulkan o nazwie „Laki”. Laka-gíggar – Kratery Laki) – wulkan szczelinowy w południowej Islandii, na południowy zachód od lodowca Vatnajökull, niedaleko miasteczka Kirkjubæjarklaustur. Najwyższy ze szczytów osiąga wysokość 818 m n.p.m. Kratery tworzą pasmo górskie ciągnące się na długości ponad 25 km. Należy on do systemu wulkanicznego Katla, do którego należy też system szczelin Eldgjá, znany z dużej erupcji – w roku 934. Do jego podnóża można dojechać tylko samochodem terenowym. Ku naszemu zdziwieniu znajduje się tam informacja turystyczna, a w niej kobieta, której praca polega na zachęcaniu turystów do wspinaczki. Jest to o tyle dziwne, że w odległości 60 km wokół nie ma niczego, prócz chatki góralskich, postawionych na polach zastygłej lawy, w otoczeniu gór i licznych jaskiń.

Każdego dnia, gdy pokonywaliśmy kolejne trasy w oddali ukazywał się nasz lodowiec, z najwyższym szczytem. Postanowiliśmy jeszcze raz zobaczyć go z bliska i trochę pomarzyć. Wybraliśmy się na jezioro lodowe Jökulsárlón. Jest to cud natury! W pełnym słońcu podziwialiśmy bloki lodowe, odszczepione pod wpływem temperatury od lodowca i wypływające z jeziora wprost do Atlantyku. Płynące bryły wielkością dorównywały wieżowcom.

Na lodowcu Vantajökull

Foto: A.M. Srocka

My potrzebowaliśmy jeszcze większych wrażeń i postanowiliśmy zobaczyć je całkiem z bliska, a nawet sprawdzić jak smakuje lód z takiego bloku. Wypłynęliśmy w tym celu na środek jeziora, co jest możliwe na wojskowej amfibii, przystosowanej dla turystów. Czas trwania takiej wycieczki, to około 45 minut, Wyprawa możliwa tylko z przewodnikiem.

Wyczerpani przeżyciami, jak przystało na prawdziwych turystów, postanowiliśmy zjeść coś typowego dla Islandczyków. Oprócz pysznej baraniny, która dobrze zrobiona rzeczywiście nie „capi”, nasi przyjaciele zamówili dla nas kilka z narodowych potraw. Wśród nich „zgniętego rekina islandzkiego”. Już sama informacja o obowiązującym tam zakazie jedzenia go w pomieszczeniu zamkniętym, ze względu na zapach była sygnałem, że należy uciekać. Jednak, by być jak prawdziwy Islandczyk należy jeść to co oni. Postanowiliśmy więc zaryzykować, bo czy może być coś bardziej ryzykownego niż skok z sześciu metrów do niesprawdzonej wcześniej wody? Otóż teraz wiemy, że tak!!! Rekin, oprócz smrodu, nie posiada żadnych innych walorów smakowych. Jedno wiemy na pewno, na Islandię wrócimy, ale rekina już nie zjemy. Ja osobiście zjadłem go dwa razy w życiu – pierwszy i ostatni! Kolejnym naszym kulinarnym doznaniem było mięso z wieloryba, które choć pachnie jak atrament, jest bardzo dobre i pożywne.

Jeśli ktoś chce poczuć się jak na ekskluzywnych wakacjach, polecamy wizytę w Blue Lagoon – kilkanaście kilometrów od Reykjavíku. Jest to znany ośrodek spa z naturalnymi wodami termalnymi, w których można zażywać wszelkich terapii odnawiających nasze ciało. Do takich zabiegów zaliczają się maseczki błotne z masy wulkanicznej. Nie brakuje również barów pływających na wodzie, których jedynym minusem są ceny. Gorące źródła geotermalne *Błękitna Laguna* to jedno z najpopularniejszych turystycznych miejsc na Islandii. Od stolicy dzieli je 40 km. Każdego roku odwiedza je ponad 120 tys. turystów w celach rekreacyjnych, wypoczynkowych oraz zdrowotnych. Uzdrowisko to znajduje się w miejscu licznych ciepłych źródeł i jest zasilane nadmiarem wody z pobliskiej elektrowni geotermalnej.

Pełni podziwu, wrażeń oraz z lekkim niedosytem jedno wiemy, że musimy tu wrócić.

Piotr Matłosz, Agata Rzeszutko-Polak

Biomedyczne i humanistyczne podstawy i uwarunkowania wychowania fizycznego i sportu

Organizatorami tego naukowego wydarzenia byli: Studenckie Towarzystwo Naukowe, działające przy Uniwersytecie Rzeszowskim, Zakład Kształcenia i Organizacji „Europejczyk” Wydziału Wychowania Fizycznego UR oraz European Academy for Carpathian Euro-region. Funkcję przewodniczącego komitetu organizacyjnego pełnił mgr **Piotr Matłosz**. Obradowano w dniach 18-19 kwietnia 2013 r. w Wydziale Wychowania Fizycznego. Honorowymi patronami tego wydarzenia byli: Rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego, Wojewoda Podkarpacki, Marszałek Województwa Podkarpackiego oraz Prezydent Miasta Rzeszowa.

Zagadnienia podejmowane podczas konferencji koncentrowały się wokół pięciu problemów:

- 1) Sporty i sztuki walki w badaniach naukowych;
- 2) Biomedyczne uwarunkowania sportu i wychowania fizycznego;
- 3) Historyczne podstawy rozwoju kultury fizycznej w Polsce;
- 4) Współczesne problemy metodyki wychowania fizycznego i sportu;
- 5) Promocja zdrowia w perspektywie zdrowia jednostki i społeczeństwa.

Uczestnicy mieli także szansę prezentacji wyników prowadzonych badań podczas sesji plakatowej.

Podczas otwarcia konferencji głos zabrał specjalny gość – dziekan Wydziału Wychowania Fizycznego i Sportu Przykarpackiego Uniwersytetu Narodowego im. Wasyla Stefanyka w Iwano-Frankiwsku prof. dr hab. **Mykoła Soya**, który przedstawił możliwości współpracy międzynarodowej z Uniwersyteciem Rzeszowskim.

W sesji plenarnej wystąpił prof. dr hab. **Stanisław Zaborniak** z bardzo interesującym wykładem: *Propaganda i polityka w reaktywacji naczelnych władz sportowych w pierwszych 2 latach po II wojnie światowej w Polsce (1944-1946)*. Następnie głos zabrał dwukrotny złoty medalista Igrzysk Olimpijskich, mgr **Rafał Wilk**, który w bardzo osobistym wystąpieniu ukazał istotę pasji i determinacji osób niepełnosprawnych w osiąganiu sukcesów sportowych. Swój referat przedstawiła też studentka Wydziału Wychowania Fizycznego **Ewelina Dyląg**.

W ciągu dwóch dni obrad uczestnicy rzeszowskiego spotkania z trzech krajów: Ukrainy, Słowacji i Polski zaprezentowali łącznie 35 prac w sekcjach tematycznych oraz 6 plakatów w sesji posterowej.

Wszystkie prace, które pozytywnie przeszły proces recenzencki zostaną opublikowane w czasopiśmie *Scientific Review of Physical Culture*. Ponadto wybrane prace z zakresu biomedycznych uwarunkowań wychowania i sportu zostaną, także po uzyskaniu pozytywnej recenzji, opublikowane w *Przeglądzie Medycznym Uniwersytetu Rzeszowskiego i Narodowego Instytutu Leków w Warszawie*.

Wojciech J. Cynarski

Piąta konferencja ISSSS w Porto

Międzynarodowe Towarzystwo dla Nauk Społecznych o Sporcie (*International Society for Social Sciences of Sport*, ISSSS) skupia przedstawicieli nauk społecznych i nauk humanistycznych kultury fizycznej z wielu krajów świata. Jego prezydentem jest prof. dr hab. Jerzy Kosiewicz, profesor zwyczajny AWF J. Piłsudskiego w Warszawie.

Po dwóch konferencjach ISSSS w Warszawie oraz kolejnych w Ołomuńcu (Czechy) i Koprze (Słowenia), w tym roku kolejna piąta konferencja tego Towarzystwa odbyła się w Porto (Portugalia) w dniach 26–29 września. Bezpośrednim organizatorem był Uniwersytet Fernando Pessoa, obchodzący właśnie XXV-lecie, zaś personalnie prof. dr Daniel Seabra, socjolog sportu. Dr hab. prof. UR Wojciech J. Cynarski był członkiem Komitetu Naukowego tego portugalskiego zjazdu.

Już w pierwszym dniu organizatorzy przewidzieli bardzo bogaty program naukowy. Tylko pierwsza sesja dotyczyła spraw organizacyjno-naukowych. Z referatami wystąpili: prof. D. Seabra (organizator), prof. Saltato Trigo (rektor Uniwersytetu Fernando Pessoa), prof. J. Kosiewicz, W. J. Cynarski, prof. I. Jirasek (wiceprezydent ISSSS) i prof. A. Pawłucki (dwukrotny sekretarz generalny EASS – Europejskiego Stowarzyszenia Socjologów Sportu). W.J. Cynarski wystąpił w imieniu IMACSSS – Międzynarodowego Towarzystwa Naukowego Sztuk Walki i Sportów Walki. Była to kilkuminutowa wypowiedź na temat tegoż Towarzystwa. Prezydent IMACSSS ogłosił także informację o III Światowym Kongresie Naukowym organizacji, który w przyszłym roku odbywać się będzie w Rzeszowie – na obiektach UR.

Pierwszy, programowy referat wykład wygłosiła prof. Gyöngyi Szabo Földesi (Sammelweis University, Budapeszt). Był on poświęcony wpływowi globalnego, ekonomicznego kryzysu na sport. Tego dnia przewidziano kilka sesji naukowych. Autor poprowadził sesję plenarną nt. „Sport, Philosophy and Spirituality” (Sport, filozofia i duchowość), być może najciekawszą. Wystąpili w niej z referatami profesorowie: Andrzej Pawłucki (AWF Wrocław), Ivo Jirasek (PU, Olomouc) i Abel Figueiredo (PI, Viseu, Portugalia). Pierwsze z tych wystąpień dotyczyło relacji między naukami o sporcie a naukami o kulturze fizycznej. Drugi traktował o duchowości wędrowania. Trzeci, przedstawiony przez wiceprezydenta IMACSSS, dotyczył systemowego ujęcia i hermeneutycznej interpretacji fenomenu sportu.

Program kulturalny przewidywał na ten wieczór przejazd i zwiedzenie sławnego „Dragon Stadium” – smoczego stadionu klubu FC Porto.

Drugiego dnia obrad w sesji piątej bardzo ciekawe wyniki europejskich, wieloaspektowych badań uczestnictwa w sporcie przedstawił prof. Ramon Llopis-Goig (University de Valencia,

Hiszpania). Z kolei w szóstej sesji plenarnej przedstawiony został referat W.J. Cynarskiego pt. „Społeczna stratyfikacja w sztukach walki”, dobrze przyjęty w socjologicznym gronie.

W południe odbyło się zebranie Zarządu ISSSS, na które zaproszono także przedstawiciela Uniwersytetu Rzeszowskiego, który przedstawił prezydium tego Towarzystwa propozycję oficjalnego wystąpienia do paru gremiów naukowych RP celem zmiany zaszerogowania nauk o kulturze fizycznej. Notabene obecnie gubiona jest ich cała humanistyczna część.

W godzinach popołudniowych przewidziano czas na zwiedzanie „Music House” – domu muzyki, budynku o oryginalnej architekturze oraz piwnic winnych (z małą degustacją) i pobyt na stadionie podczas meczu FC Porto *versus* Gumaraes.

Trzeci dzień rozpoczął się sesją na temat roli płci w sporcie i uczestnictwa kobiet, z domieszką ideologii *gender*. Tę część obrad poprowadziła dr Joanna Femiak.

O godzinie 10³⁰ rozpoczął się *General Meeting* – zebranie ogólne, sprawozdawczo-wyborcze ISSSS. Do władz na następną 4-letnią kadencję wybrano następujące osoby: prof. Jerzy Kosiewicz – prezydent; prof. Ivo Jirasek (Czechy), prof. Daniel Seabra (Portugalia) i prof. Patrick Zagnoli (Włochy) – wiceprezydenci; prof. Andrzej Pawłucki (Polska) – sekretarz generalny; prof. W.J. Cynarski (Polska), prof. Takayuki Hata (Japonia), prof. Lev Kreft (Słowenia), prof. Andera Gal i dr B. Piroška (Węgry), prof. Wanderley Marchi Junior (Brazylia) – członkowie Zarządu.

W.J. Cynarskiemu powierzono prowadzenie obrad 8. sesji nt. *Doświadczenie ciała a sport*. Tu znalazły się wyniki prac wykonanych z perspektywy psychologii sportu (R. Andrade, FPU, Porto) i fenomenologii w ujęciu Maurice’a Merleau-Ponty’ego (dr Joanna Femiak, AWF Warszawa; dr Jan Halak, PU, Olomouc i Sorbona). Bardzo ciekawa była prezentacja prof. Luisa Lourenco (Uniwersytet Europejski), poświęcona Jose Mourinho. Był to film i komentarz do filmu, w sumie – studium przypadku wybitnego trenera piłkarskiego. Były jeszcze co najmniej dwa ważne wystąpienia: badaczy irańskich dotyczące prawnych aspektów relacji między zawodnikiem i trenerem oraz referat J. Kosiewicza, nt. rozumienia potocznego i naukowego sensu w filozofii sportu.

Tego dnia wieczorem oficjalnie zakończono konferencję. Referenci otrzymali certyfikaty potwierdzające ich wystąpienia i opublikowano zeszyt z abstraktami prac. Pełne teksty mają być opublikowane w piśmie ISSSS: „Physical Culture and Sport. Studies and Research”, które aktualnie daje 8 punktów „ministerialnych” za publikację, lub w pokonferencyjnym *Proceedings* na Web of Science w Thomson Reuters (10 pkt).

Następna Konferencja ISSSS odbędzie się w przyszłym roku, prawdopodobnie na Węgrzech.

Wojciech J. Cynarski

Seminarium na temat sztuk walki w Hockenheim

W ramach współpracy naukowo-badawczej i realizacji wspólnych projektów (IMACSSS i SIP¹) zostałem zaproszony do Hockenheim w Niemczech (na koszt organizatorów tego międzynarodowego seminarium), jako gość honorowy. EWTO (European WingTsun Organisation – Europejskie stowarzyszenie WingTsun) jest jedną z największych na świecie organizacji sztuk walki. Tegoroczne Grand International EWTO Seminar miało miejsce w Stadthalle Hockenheim, w dniach 18-20 maja 2013. Tematem głównym było zagadnienie „Dystans i czucie w walce”. Zajęcia metodyczno-szkoleniowe dotyczyły takich postaci sztuk walki, jak Wing Tsun *kungfu*, *escrima* oraz *chi-kung*.

Wing Tsun jest chińskim stylem kung-fu, nauczonym tu w przekazie mistrza Leong Tinga z Hongkongu i Keitha R. Kernspechta. Pierwszą formę tego stylu ćwiczyłem chyba 30 lat temu. Natomiast pod kierunkiem mistrza Kernspechta dopiero po raz trzeci. Prof. Kernspecht, lider EWTO, doskonali ten styl, modyfikując XVII-wieczne techniki i zasady.

Escrima jest filipińską sztuką walki, zwłaszcza szermierki. W EWTO jest nauczana w linii przekazu mistrzów René Latoza z Kalifornii i Billa Newmana z Anglii. Grandmaster Newman połączył styl *Latoza escrima* z europejskim duchem rycerskim i techniką europejskiego średniowiecznego miecza. Escrimę, wg szkoły Newmana, ćwiczyłem po raz pierwszy przed trzema laty także w Hockenheim.

Chi-kung (*qigong*) jest systemem wiczeń uprawianych dla zdrowia. Jest bliskie z „ki-keiko”, zawartego w systemie „idokan budo”, w programie ćwiczeń oddechowych, relaksujących i energetyzujących.

W tegorocznym seminarium udział wzięło 200 uczestników, instruktorów i zaawansowanych studentów z Europy i kilku innych krajów (Indonezja, Izrael, USA). Nauczycielami byli posiadacze 10 stopnia mistrzowskiego: prof. dr Keith R. Kernspecht (Niemcy) i prof. Bill Newman (Wielka Brytania), a także Giuseppe Schembri, 9 stopień (Szwajcaria), dr Oliver König (Austria), dr Petra Weiperto oraz inni instruktorzy EWTO.

Ponieważ do Hockenheim przyjechałem dzień przed seminarium, więc trafiłem na poprzedzające seminarium spotkanie

instruktorów EWTO. Jego uczestnicy mieli wyjątkową okazję obejrzeć premierę filmu „The Grandmaster”, poświęconego legendarnemu mistrzowi Yip Manowi (notabene Yip Man był nauczycielem Bruce’a Lee, Leong Tinga i innych znanych mistrzów kung-fu).

Drugą premierą tego dnia była promocja nowej książki prof. Kernspechta². Jest ona poświęcona zmarłemu niedawno profesorowi Horstowi Tiwaldowi, mentorowi autora książki. Przedstawia ewolucję WingTsun – od stylu „Białego Żurawia” kung-fu do nauczania Yip Mana, Leong Tinga i postaci kreowanej przez *sifu* Kernspechta. On sam pisze o swym stylu następująco: „Od 13 lat eksperymentuję codziennie około 4 godzin praktycznie i myślę przynajmniej następne 8 godzin, jak moje Wing Tsun poprawić i uczynić łatwiejszym ... jak mogę nauczać Wing Sun, jako systemu wewnętrznego”³. Film „The Grandmaster” przedstawia właśnie taką ideę, że Yip Man zamierzał połączyć „wewnętrzne style” *Hsing-I* i *Pakua* z *VingTsun* kung-fu. Ideę tę realizuje dziś Keith R. Kernspecht.

Podczas tego spotkania zaprezentowałem także XII tom naszego periodyku „Ido Movement for Culture. Journal of Martial Arts Anthropology”; wzbudził duże zainteresowanie uczestników i kilku ekspertów zadeklarowało chęć współpracy.

Pierwszego dnia konferencji referat wprowadzający wygłosił dr Hubert Beitler (EWTO GmbH, Heidelberg). Wykład *Distance in the pre-fight phase*, poświęcony był dystansom między atakującym i atakowanym w sytuacjach poprzedzających atak, a materiałem źródłowym stanowiły filmy – zapis kamer miejskich z licznych napadów.

Później przewidziano dość intensywny program zajęć praktycznych (warsztatowych) – 3 lub 4 razy dziennie po 90 minut. Do wyboru były grupy zaawansowania i prowadzący. Studenci WingTsun ćwiczyli zwłaszcza *chi-saoilat-sao* (formy walki) w różnych dystansach. Z kolei praktycy *escrimy* studiowali zagadnienie „distance and feeling”, z użyciem kijów.

Wieczorem dr Uwe Füllgrabe, psycholog policyjny i wykładowca w Państwowej Szkole Policyjnej Dolnej Saksonii, przedstawił wykład: *Scientific basis of survivability*. Prezentacja ta dotyczyła psychologii w samoobronie i strategii osiągnięcia sukcesu w grze o życie.

W ostatnim dniu konferencji miałem okazję porozmawiać z obydwoma wielkimi mistrzami EWTO. Po posiłku i części artystycznej kilku instruktorów otrzymało wyższe stopnie techniczne. Miałem zaszczyt wręczyć prof. Kernspechtowi „Medal XX-lecia Stowarzyszenia Idokan Polska”. Niemiecki ekspert zasłużył na to długoletnią i owocną współpracą naukową w ramach Komisji Badań Naukowych SIP.

I jeszcze refleksja natury bardziej ogólnej. Ewolucji i dalszemu rozwojowi przekazanych przez tradycję sztuk walki sprzyjają zwłaszcza długoletnia praktyka, przemyślenia ekspertów (którzy poznali różne odmiany sztuk walki) i spotkania ekspertów – jak to opisane. Można sądzić, że w efekcie synergii potencjału dawnych sztuk walk i ich dzisiejszego rozwoju, dojdzie do wytworzenia nowych jakościowo zasad. Ten wpływ *westernizacji*, zwłaszcza europeizacji sztuk walki, jest zjawiskiem korzystnym, istotnie wzbogacającym dziedzictwo dawnych mistrzów.

¹ IMACSSS – International Martial Arts and Combat Sports Scientific Society; SIP – Stowarzyszenie Idokan Polska.

² Keith R. Kernspecht, *Die Essenz des WingTsun*, EWTO-Verlag 2013.

³ Tamże, s. 51.

Robert Białogłowski

Święto Twórców Techniki Uniwersytetu Rzeszowskiego - IX Konkurs Twórczości Technicznej

*Jedyna godna rzecz na świecie: twórczość,
a szczyt twórczości to tworzenie samego siebie.*

Leopold Staff

19 czerwca 2013 roku odbyła się IX edycja Konkursu Twórczości Technicznej organizowanego dorocznie przez Instytut Techniki Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego Uniwersytetu Rzeszowskiego. Prezentacja prac wraz z ogłoszeniem wyników oraz wręczeniem dyplomów i nagród odbyła się w dużej auli Uniwersyteckiego Centrum Transferu Wiedzy Matematyczno-Przyrodniczej. Uroczystość została zainaugurowana wykładem przewodniczącego Komisji Konkursowej dra hab. prof. UR **Aleksandra Marszałka** na temat istoty działalności twórczej człowieka, podziału twórczości na naukową, techniczną i artystyczną oraz roli twórców techniki w rozwoju ery postindustrialnej. Przewodniczący Komisji Konkursowej przywitał też licznie przybyłych gości oraz uczestników konkursu.

Następnie głos zabrał prodziekan Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego dr **Waldemar Lib**, zwracając uwagę na rangę problemu wspierania inicjatyw związanych z rozwijaniem zdolności i umiejętności technicznych oraz rolę estetyki w wykonywanych wytworach techniki. Zastępca dyrektora Instytutu Techniki dr hab. prof. UR **Aleksander Piecuch** podkreślił potrzebę rozwijania własnych pasji i zainteresowań oraz wyraził przekonanie, iż trud włożony w wykonanie prac zgłoszonych do konkursu na pewno w przyszłości u każdego z autorów zaowocuje odpowiednimi wynikami.

Komisja Konkursowa pracowała w składzie: dr Robert Pękala, dr Wojciech Bochnowski, dr inż. Kazimiera Konefał, mgr inż. Robert Białogłowski, mgr Krzysztof Krupa oraz Piotr Maziarz. W tym roku oceniono dziesięć prac wykonanych przez studentów Uniwersytetu Rzeszowskiego: **Damiana Matłosza, Grzegorza Kapinosa, Klaudię Śmietanę, Mateusza Michnowicza, Damiana Szybiaka, Tomasza Warchoła, Michała Frączka, Magdalenę Kazek, Jakuba Dziurunia oraz Janusza Kukulskiego.**

Przewodniczący Komisji Konkursowej dr hab. prof. UR Aleksander Marszałek wita zgromadzonych gości (od lewej siedzą: dr Wojciech Bochnowski, dr inż. Kazimiera Konefał, zastępca dyrektora Instytutu Techniki dr hab. prof. UR Aleksander Piecuch, prodziekan Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego dr Waldemar Lib)

Klaudia Śmietana prezentuje obraz ze skóry „Zegar w kwiatach”

Mateusz Michnowicz i Wojciech Kret prezentują „Drukarke 3D”

Wyniki konkursu

Sekcja elektronika:

miejsce 1 – Tomasz Warchoła – „Zestaw do badania czujników temperaturowych”

wyróżnienie – Grzegorz Kapinos – „Iluminofonia 3-kanalowa”

wyróżnienie – Janusz Kukulski – „Tester silników krokowych”

Sekcja mechatronika:

miejsce 1 – Damian Matłoz – „Pojazd wolnobieżny”

miejsce 1 – Mateusz Michnowicz – „Drukarke 3D”

miejsce 2 – Jakub Dziuruń – „Platforma samobieżna o zwiększonym udźwigu”

miejsce 3 – Michał Frączek – „Grawer laserowy”

wyróżnienie – Damian Szybiak – „Pochłaniacz oparów lutowniczych”

Sekcja technika estetyczna:

miejsce 1 – Klaudia Śmietana – „Obraz ze skóry – Zegar w kwiatach”

miejsce 2 – Magdalena Kazek – „Pudełeczko-szkatułka metodą decoupage”

Publiczność nagrodziła za najciekawszą prezentację Michała Frączka.

powania (rapid prototyping) zaprezentowali Mateusz Michnowicz i Wojciech Kret, ukazując wszystkie walory drukarki 3D, która jest w stanie wykonać wcześniej zaprojektowany użytkowy model. Drukowanie odbywa się za pomocą dyszy, przez którą wypływa barwny filament ABS. Damian Szybiak zaniepokojony szkodliwym wpływem oparów lutowniczych skonstruował i zaprezentował pochłaniacz, którego zadaniem jest nie tylko wychwycenie niepożądanych ubocznych wydzielin, ale także ich neutralizacja poprzez zastosowane w urządzeniu filtry. Walorem użytkowym urządzenia jest jego automatyczne uruchomienie po załączeniu

Jako pierwszy prezentacji dokonał Damian Matłoz. Jego praca to pojazd kołowy wykorzystywany do prac polowych. Na uznanie zasługuje fakt, iż praca została wykonana w całości przez autora głównie z części uznawanych za złom, a obecnie przechodzących swoją „drugą młodość”. Brakujące, a potrzebne elementy autor dorobił własnoręcznie. Ciągnik wzbudził ogólne zainteresowanie i uznanie dla ogromu włożonej pracy oraz dbałości o detale. Zaprezentowany przed budynkiem Uniwersytetu pojazd przyciągał ogólną uwagę i stał się swoistą promocją Konkursu Twórczości Technicznej. Grzegorz Kapinos zainteresowany techniką audio przedstawił (przez szczegółową analizę schematów) zasadę działania iluminofonii trójkanałowej, projektu polegającego na błyskach w rytm muzyki kolorowych świateł przypisanych ze względu na częstotliwość do danych tonów. „Zegar w kwiatach” - obraz wykonany ze skóry, przedstawiony przez autorkę, studentkę Wydziału Pedagogiczno-Artystycznego Klaudię Śmietaną ukazał zgromadzonej publiczności potrzebę rozwoju twórczości technicznej także w wymiarze estetycznym. Do wykonania pracy autorka wykorzystała techniki poznane w ramach przedmiotu „terapia zajęciowa”. Nowoczesne spojrzenie na techniki szybkiego prototy-

Jakub Dziuruń prezentuje „Platformę samobieżną o zwiększonym udźwigu”

lutownicy transformatorowej. Innowacyjny zestaw do badania czujników temperaturowych wykorzystujący ogniwo Peltiera zaprezentował Tomasz Warchoń. Jest to stanowisko dydaktyczne, które umożliwia wyznaczenie charakterystyk rezystancyjno-temperaturowych badanych elementów termoelektronicznych poprzez ich ogrzewanie i ochładzanie. Urządzeniem będącym przykładem procesu doskonalenia wytworów technicznych jest grawer laserowy, zaprezentowany przez Michała Frączka. Autor uświadomił zebranej publiczności potrzebę doskonalenia tego typu urządzeń oraz przedstawił możliwości grawerowania na różnorodnych materiałach opartych na technologii CNC. Metodę decoupage wraz z praktycznym zastosowaniem w technice estetycznej zaprezentowała Magdalena Kazek na przykładzie własnoręcznie wykonanego, poręcznego pudełeczka-szkatułki służącego do przechowywania rozmaitych drobiazgów. Platformę samobiezną o zwiększonym udźwigu jako przykład sprawnie działającego urządzenia mechatronicznego przedstawił Jakub Dziuruń. Autor modelowo ukazał działanie platformy przy przewożeniu ciężkiego materiału, a także uświadomił zebrany osobom potrzebę rozwoju tego typu urządzeń oraz ich różnorodnego zastosowania. Urządzenie elektroniczne do testowania silników krokowych zaprezentował Janusz Kukulski. Tester w znaczej mierze usprawniający wstępną ocenę silników krokowych wykorzystywany jest przez autora do konstruowania urządzeń mechatronicznych.

Tomasz Warchoń odbiera nagrodę z rąk prodziekana Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego dr. Waldemara Liba

Po prezentacjach projektów uczestników IX edycji Konkursu Twórczości Technicznej przewodniczący Studenckiego Koła Naukowego Informatyków „Trojan” Janusz Kukulski przedstawił sprawozdanie i dokonania koła. W roku akademickim 2012/2013 między innymi członkowie koła uczestniczyli w Międzynarodowej Olimpiadzie Techniki (odbywającej się w Czechach), gdzie zdobyli pierwsze i trzecie miejsce, inauguracyjnego Małego Uniwersytetu Dziecięcego oraz Dniach Otwartych Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Uczestnicy Konkursu Twórczości Technicznej wraz z prodziekanem Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego i Komisją Konkursową (od lewej: dr hab. prof. UR Aleksander Marszałek, Mateusz Michnowicz, dr Wojciech Bochnowski, prof. UR Aleksander Piecuch, dr inż. Kazimiera Konefał, Klaudia Śmietana, dr Waldemar Lib, Magdalena Kazek, Tomasz Warchoń, Michał Frączek, Piotr Maziarz, Grzegorz Kapinos, Damian Szybiak, Jakub Dziuruń, mgr inż. Robert Białogłowski, Janusz Kukulski)

Na zakończenie Konkursu Twórczości Technicznej dr hab. prof. UR Aleksander Marszałek podziękował serdecznie autorom prac, honorowym gościom spotkania, Komisji Konkursowej, nauczycielom akademickim oraz publiczności. Konkurs Twórczości Technicznej na stałe wpisał się już w tradycję Uniwersytetu Rzeszowskiego i każdego roku mobilizuje młodych ludzi do tworzenia coraz bardziej innowacyjnych prac projektowych i konstrukcyjnych. W roku akademickim 2013/2014 odbędzie się kolejna edycja konkursu, na którą już teraz serdecznie zapraszamy wszystkich chętnych, interesujących się techniką studentów.

Foto: Krzysztof Krupa

UNIwersYTET RZESZOWSKI
WYDZIAŁ MATEMATYCZNO-PRZYRODNICZY
INSTYTUT TECHNIKI

IX Konkurs Twórczości Technicznej 2013 Sponsorzy nagród

CELESTA WYDARWIENIA
Helion SA

Politechniki i Siles

Marek A. Olszyński, Marta Ożóg, Magdalena Uchman

Sukces studentów z Wydziału Sztuki Uniwersytetu Rzeszowskiego

W dniach 4-11 sierpnia 2013 roku odbyło się II MIĘDZY-NARODOWE SYMPOZJUM UCZELNI I KIERUNKÓW ARTYSTYCZNYCH „Szymbark 2013” pod hasłem „Autentyczność w sztuce”. Po raz drugi studenci z kilku ośrodków akademickich i uczelni wyższych spotkali się, aby wspólnie spędzić czas, a przy okazji twórczo popracować na niwie zarówno artystycznej, jak i teoretycznej. Premiera tego ważnego wydarzenia miała miejsce dwa lata temu. Jej pomysłodawcami byli profesorowie UR – dr hab. **Antoni Nikiel** oraz dr hab. **Marek Adam Olszyński** z Wydziału Sztuki, a organizatorem tegorocznego spotkania była PWSZ w Nowym Sączu oraz Muzeum Dwory Karwacjanów i Gładyszów w Gorlicach. Imprezę patronatem objęli: prorektor do spraw nauki, rozwoju i współpracy PWSZ w Nowym Sączu doc. dr **Marek Reichel** oraz dyrektor Muzeum mgr **Zdzisław Tohl**, a także Koło Naukowo - Artystyczne Studentów Wydziału Sztuki UR „Razem”, którego członkowie (wraz z jego opiekunem dr **Magdaleną Uchman**) z dużym zaangażowaniem brali udział w pracach organizacyjnych, zapewniając m.in. fotograficzną dokumentację projektu.

W tegorocznej edycji symposium uczestniczyli wykładowcy i studenci pięciu uczelni: PWSZ w Nowym Sączu, ASP w Krakowie, ASP w Łodzi, Uniwersytetu Konstantyna Filozofa w Nitrze (Słowacja) i Wydziału Sztuki Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Ideą tego projektu było połączenie doświadczeń dydaktycznych w pracy artystycznej z młodymi adeptami sztuk plastycznych z analizami i dyskusjami podejmowanymi przez teoretyków sztuki. Symposium składało się z dwóch komplementarnych części: pleneru malarskiego i panelu dyskusyjnego. Intencją organizatorów było, aby studenci biorący udział w symposium nie tylko doskonalili się pod okiem swoich nauczycieli we właściwym wykorzystywaniu odpowiednich środków artystycznego wyrazu, ale chcieli też uczestniczyć w intelektualnym fermentie i krytycznej recepcji dotyczącej idei i wartości w sztuce. Drugim ważnym celem była konfrontacja różnych środowisk akademickich i możliwość porównania ich systemów dydaktycznych oraz wspólna analiza efektów kształcenia artystycznego w zakresie plastyki. Oba zamierzone cele udało się zrealizować zaskakująco dobrze.

Zwieńczeniem wydarzenia był panel teoretyczny, który odbył się 10 sierpnia w Kasztelu w Szymbarku pt. „Autentyczność w sztuce i jej możliwe kreacje”, a towarzyszyła mu burzliwa dyskusja teoretyków z twórcami.

W tym samym dniu, w szymbarskiej galerii przy Kasztelu odbył się roboczy pokaz dorobku studentów. Prace były tam oceniane przez jury, w składzie którego znaleźli się między innymi przedstawiciele uczelni i zaproszeni goście: prorektor PWSZ – doc. dr **Marek Reichel**, rektor ASP w Krakowie – prof. **Stanisław Tabisz** oraz prorektor – dr hab. **Jan Tutaj**; dr hab. **Adriana Recka** – dyrektor Katedry Sztuki w Nitrze (Słowacja), a także profesor UR – dr hab. Antoni Nikiel oraz gość specjalny sympozjum – prof. **Joanna Maria Wężyk** (USA), wykładowca w amerykańskich uczelniach artystycznych. 10 sierpnia ogłoszono też werdykt jury i wręczono nagrody najlepszym z poszczególnych uczelni artystycznych.

„Szymbark 2013” okazał się prawdziwym sukcesem studentów naszego Uniwersytetu! Niezależne jury przyznało rzeszowskiemu plastykowi aż sześć nagród i wyróżnień regulaminowych, a reprezentacja Samorządu Doktorantów ASP w Krakowie wręczyła także specjalne wyróżnienie dla jednej z naszych studentek.

Wszystkim wyróżnionym i nagrodzonym studentom UR serdecznie gratulujemy, a zainteresowanych zapraszamy też do oglądnięcia fotorelacji z tego projektu na stronie:

www.gorlice.art.pl/galerie-zdjec/spotkania-wykady/ii-miedzynarodowe-sympozjum-uczelni-i-kierunkow-artystycznych.html

Z protokołu z obrad jury:

- I nagroda - **Olimpia Kościółek**, Uniwersytet Rzeszowski - nagroda: wystawa indywidualna w Galerii pod Piątką w Starym Sączu (Centrum Kultury i Sztuki im. Ady Sari w Starym Sączu);
- II nagroda - **Szymon Stala**, ASP Kraków - nagroda: wystawa indywidualna w Galerii Michała Liszki w Mszanie Dolnej;
- III nagroda - **Klaudia Jaciubek**, ASP w Łodzi.
- Nagroda Rektora ASP w Krakowie - **Joanna Dyląg**, Uniwersytet Rzeszowski
- Nagroda Prorektora PWSZ w Nowym Sączu - **Miriam Brisova**, Uniwersytet Konstancyna Filozofa w Nitrze;
- Nagroda Dziekana Wydziału Sztuki UR - **Barbara Krzaklewska**, ASP Kraków;
- Nagroda Dyrektora Muzeum Dwory Karwacjanów i Gładyszów - **Katarzyna Pempek**, Uniwersytet Rzeszowski;
- Nagroda Dyrektora Muzeum Okręgowego w Nowym Sączu - **Michał Mieszkowicz**, Uniwersytet Rzeszowski.

Wyróżnienia:

1. Betina Bożek – ASP Kraków;
2. Dominik Dub - Uniwersytet Rzeszowski;
3. Mateusz Grymek – ASP Kraków;
4. Sylwia Jakubowska – ASP Łódź;
5. Elżbieta Kosakowska - PWSZ w Nowym Sączu;
6. Justyna Kowal – ASP Kraków;
7. Ewa Krakowska - PWSZ w Nowym Sączu;
8. Aleksandra Nowakowska – ASP Kraków;
9. Adrianna Paśkiewicz – ASP Kraków;
10. Bogumiła Pepasińska – ASP Łódź;
11. Agnieszka Rembiasz – PWSZ w Nowym Sączu;
12. Izabela Tabor – Uniwersytet Rzeszowski.

Wyróżnienie specjalne Samorządu Doktorantów ASP w Krakowie - **Beata Gąsior**, Uniwersytet Rzeszowski.

Foto: ze zbiorów Koła Naukowo-Artystycznego Studentów Wydziału Sztuki UR „Razem”

Tancerze, wokaliści i muzycy grupy baletowej „A” ZPiT UR „Resovia Saltans” w czasie pobytu na Międzynarodowym Festiwalu Folklorystycznym Danzando tria i Popoli, Wenecja

Jadwiga Madej

Letni sezon artystyczny Zespołu Pieśni i Tańca UR „Resovia Saltans”

Wtegorocznym letnim sezonie artystycznym ZPiT UR „Resovia Saltans” reprezentował Polskę i Uniwersytet Rzeszowski na koncertach w Rumunii i we Włoszech.

Uroczystości z okazji obchodów 15 edycji Dni Polskich pod hasłem „Bliżej siebie” w **rumuńskiej Suczawie** mieli przyjemność uświetnić tancerze grupy baletowej „B”, wokalistki i kapela. Na specjalne zaproszenie Związku Polaków w Rumunii zespół przebywał w Bukowinie Rumuńskiej w dniach od 5 do 8 września. W rocznicę podpisania Porozumienia o współpracy między województwem podkarpackim a okręgiem Suczawa odbyło się międzynarodowe sympozjum naukowe poświęcone polsko-

-rumuńskim związkom historyczno-kulturowym na przestrzeni wieków i współcześnie. W wydarzeniu tym uczestniczyła delegacja z Podkarpacia na czele z członkiem Zarządu Województwa Podkarpackiego Tadeuszem Pióro oraz przewodniczącym Komisji Współpracy z Zagranicą, Turystyki i Promocji Sejmiku Województwa Podkarpackiego Władysławem Turkiem. Na zakończenie obrad „Resovia Saltans” zaprezentowała godzinny spektakl muzyczno-taneczny, przedstawiając blok polskich tańców narodowych i regionalnych w opracowaniu artystycznym, popisy kapeli oraz przyśpiewki ludowe. Zaproszeni goście oraz Polonia rumuńska z entuzjazmem przyjęła młodzież uniwersytecką z Rzeszowa, stwarzając bardzo sympatyczną atmosferę

zarówno w czasie, jak i po koncercie. Razem z Resovią swój program artystyczny zaprezentował profesjonalny rumuński zespół tańca „Ciprian Porumbescu”. Naukowej części obchodów Dni Polskich towarzyszyły imprezy, w których nasz zespół miał okazję uczestniczyć. Najmilej wspominają wszyscy dzień spędzony z Polonią rumuńską podczas Dożynek Polonijnych w Nowym Sokołcu – największej wsi polskiej na Bukowinie. W uroczystościach zainaugurowanych mszą św. udział wzięli m.in. ambasador RP w Bukareszcie, poseł Parlamentu Rumuńskiego z ramienia Mniejszości Polskiej w Rumunii oraz członkowie Komisji Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą. Prezentacje kolorowo przystrojonych wieńców, stragany z wyrobami regionalnymi i tradycyjnym jądłem dominowały w krajobrazie ludowego święta. W ramach akcji promocyjnej województwa podkarpackiego zaprezentowane zostały specjalne z naszego regionu. Dopelnieniem niepowtarzalnej atmosfery festynu były występy dziecięcych i młodzieżowych zespołów polonijnych działających w Rumunii, a także wieczorny koncert finałowy „Resovii Saltans”. Barwne stroje, dynamiczne tańce i żywiołowość tancerzy zachwyciły zgromadzonych gości, którzy wielokrotnie nagardzali wykonawców gromkimi brawami.

Organizatorzy wyjazdu zatroszczyli się również o atrakcje turystyczne dla Resovii. Oprócz zwiedzania uroczej Suczawy – miasta w historycznej Mołdawii w Rumunii (XV w.), a obecnie stolicy okręgu o tej samej nazwie i stolicy rumuńskiej Bukowiny, uczestnicy wyjazdu obejrżeli ruiny XIV-wiecznego Zamku w Suczawie, zwanego Twierdzą Tronową oraz Muzeum Wsi Bukowińskiej – skansen przedstawiający zabudowania tradycyjnych wsi

Bukowiny Rumuńskiej.

W czasie, gdy grupa koncertowa „B” przebywała w Rumunii, grupa baletowa „A” uczestniczyła w Międzynarodowym Festiwalu Folklorystycznym „Dançando tria i Popoli.... della Mitteleuropa” w **Blessano we Włoszech**. W imprezie tej, zorganizowanej pod patronatem Włoskiej Sekcji C.I.O.F.F., wzięły udział wybrane zespoły artystyczne z Europy Środkowej: Słowacji („Jadlovce”), Słowenii („Franc Ilec”) i Polski („Resovia Saltans”), a także włoski zespół regionalny „Danzerini Udinesi”.

Już pierwszy koncert festiwalowy był wyjątkowy. Jako jedyna spośród zaproszonych grup „Resovia”, prezentując prawie godzinny spektakl muzyczno-taneczny, uświetniła część artystyczną sympozjum naukowego poświęconego przenikaniu się kultur krajów środkowoeuropejskich. Publiczność włoska ciekawa barwnych kostiumów i dynamicznych tańców polskich z entuzjazmem przyjęła nasz rodzimy folklor, stwarzając nam przesympatyczną atmosferę w trakcie występu.

W czasie oficjalnego spotkania z władzami Blessano i organizatorami każda z grup otrzymała pamiątkowe upominki i zaprezentowała charakterystyczne dla swojej kultury pieśni i tańce. Miło wspominać będziemy uroczysty koncert dla telewizji włoskiej, który odbył się w późnych godzinach nocnych w hali pełnej publiczności.

Wyjątkowym przeżyciem dla wszystkich uczestników festiwalu był wspólny spektakl w malowniczym nadmorskim miasteczku Lignano Pineta. Szum morza, powiew wiatru, pięknie oświetlona plaża i miasteczko tworzące niezwykłą atmosferę i scenię koncertu wywarły na wykonawcach wspaniałe wrażenie.

Pamiątkowe zdjęcie w Trieście

Pobyty we Włoszech obfitował w wiele atrakcji turystycznych. Już pierwszego dnia po przyjeździe wybraliśmy się do Bibione – malowniczego miasteczka nad Adriatykiem, by na przegromnej piaszczystej plaży delektować się ostatnimi promieniami letniego słońca. Ponieważ pogoda dopisała ponad 30-stopniowym upałem, po całym dniu spędzonym nad morzem wszyscy wrócili brązowi i pełni plażowych wrażeń. W godzinach nocnych, w drodze do miejsca zakwaterowania obejrzelśmy jeszcze zabytkowe miasteczko Udine, w którym odbywało się właśnie wielkie święto wina. Udine zachwycało nas architekturą, a w szczególności ogromną XIV-wieczną bazyliką i pięknym ratuszem miejskim z XV wieku (Loggia del Lionello) w stylu gotyku weneckiego.

Wyjazd do Wenecji, a w niej m.in. Kanał Grande (Canale Grande), Plac św. Marka (Piazza di San Marco), Pałac Dożów (Palazzo Ducale), Bazylika św. Marka, wąskie uliczki, kanały i gondole tworzące jedyną w swoim rodzaju atmosferę miasta, stanowił niewątpliwie najpiękniejszą atrakcją drugiego dnia pobytu. Po całodniowym zwiedzaniu Wenecji w niesamowitym upale, pełni nowych wrażeń wróciliśmy do naszego hotelu, by zregenerować siły przed kolejnym dniem, który przewidywał poważny koncert. Przed spektaklem organizatorzy imprezy zaprosili nas jeszcze do Cividale, miasteczka, w którym, oprócz tradycyjnej średniowiecznej architektury, zobaczyć można imponująco dobrze zachowaną świątynię Langobardów.

Atrakcją ostatniego dnia pobytu było zwiedzanie Triestu, najbardziej na północ wysuniętego miejsca na ziemi o klimacie śródziemnomorskim. Miasto portowe zaintrygowało nas ciekawą starówką z dużym neoklasycysem ratuszem oraz przepiękną panoramą na Adriatyk z murów obronnych wznoszącego się nad miastem XV-wiecznego zamku (Kastell von San Giusto).

Festiwal w Blessano na długo pozostanie w naszej pamięci. Nie tylko ze względu na atrakcyjne koncerty i ciepłe przyjęcie ze strony organizatorów, włoskiej publiczności i Polonii, która z wielkim entuzjazmem przyjeżdżała na nasze spektakle. To również swoista atmosfera włoskich miasteczek i wielowiekowe tradycje kraju, z którymi mogliśmy obcować, wywarły na nas piękne wrażenia, które z pewnością będziemy jeszcze długo wspominać.

Mijający sezon artystyczny był dla ZPiT UR „Resovia Saltans” czasem szczególnym. Zespół został przygotowany do dwóch prestiżowych wyjazdów zagranicznych odbywających się w tym samym czasie. Program artystyczny opracowany przez kierownika i choreografa zespołu mgra **Romualda Kalinowskiego** został rozdzielony na dwie grupy wykonawców. Grupa baletowa „A”, wokalna i muzyczna uczestniczyła w Międzynarodowym Festiwalu Folklorystycznym we Włoszech pod kierownictwem choreograficznym dr **Jadwigi Madej** i kierownictwem muzycznym prof. UR dra hab. **Pawła Palucha**, natomiast grupa baletowa „B”, druga grupa wokalna i muzyczna pod kierownictwem mgra **Romualda Kalinowskiego** reprezentowała Uniwersytet Rzeszowski i Podkarpacki Urząd Marszałkowski w Rumunii.

Od prawie 40 lat, reprezentując wcześniej Wyższą Szkołę Pedagogiczną, a obecnie Uniwersytet Rzeszowski ZPiT „Resovia Saltans” stwarza możliwość osobom, które ćwiczą w grupach baletowych, wokalnych lub muzycznych bywania w różnych zakątkach świata, uczestniczenia w międzynarodowych imprezach kulturalnych, festiwalach folklorystycznych i folkloriadach. Członkowie zespołu mają okazję poznawać odmienne kultury, nawiązywać międzynarodowe kontakty i przyjaźnie. Są to cenne doświadczenia, wspaniałe i niezapomniane przeżycia.

foto: „Resovia Saltans”

Tancerze, wokaliści i muzycy grupy baletowej „B” ZPiT UR „Resovia Saltans” w Rumuńskiej Suczawie

Anna Szewkienicz, Tomasz Olbrycht

Z owadami do Krakowa

Już po raz czwarty w zorganizowanych na Wydziale Ogrodniczym Uniwersytetu Rolniczego im. Hugona Kołłątaja w Krakowie Ogólnopolskich „Dniach Owada” uczestniczyli studenci Wydziału Biologiczno-Rolniczego Uniwersytetu Rzeszowskiego, reprezentowani przez członków **SKN Rolników „Włościanin”**. W dniach 24-26 maja 2013 do Krakowa licznie zjechali wystawcy z całej Polski, którzy prezentowali bogate zbiory krajowych i egzotycznych owadów, pajęczaków, roślin owadożernych, węży i ślimaków. Kilka tysięcy zwiedzających mogło wysłuchać interesujących wykładów, wziąć udział w konkursach oraz obejrzeć wystawy rzeźb, grafik i fotografii o tematyce entomologicznej. Już tradycyjnie największą atrakcją okazały się pokazy i degustacje smakołyków „owadziej kuchni”, gdzie podawano owady z patelni.

Studenci SKN „Włościanin” przygotowali stoisko, na którym prezentowali żywe okazy: zielarki baldaszkowej *Phytoecia affinis*, dłuźniki leszczynowej *Oberea linearis*, zgrzytnicy zielonkawowłosej *Agapanthia villosoviridescens* i turkucia podjadka *Gryllotalpa gryllotalpa*. Największe zainteresowanie wśród zwiedzających, zwłaszcza wśród dzieci, wzbudzał jednak rohatyniec nosorożec *Oryctes nasicornis*. Ważnym elementem ekspozycji była wystawa fotografii podkarpackich motyli dziennych autorstwa dra inż. Tomasza Olbrychta oraz projekty domków dla owadów przygotowane przez studentów kierunku architektura

krajobrazu. W sesji referatowej, swój wykład pt. „Kulturotwórcza rola motyli nocnych (*Heterocera*) – czyli o tym, co zawdzięczamy ćmom!” wygłosiła mgr Karolina Konieczna, która pod naukowym kierownictwem dra hab. prof. UR Zbigniewa Czerniakowskiego przygotowuje rozprawę doktorską.

Udział w „Dniach Owada” pozwolił wszystkim uczestnikom na poszerzenie swojej wiedzy entomologicznej. Była to również doskonała okazja do zaprezentowania oferty edukacyjnej Uniwersytetu Rzeszowskiego oraz działalności SKN Rolników „Włościanin”.

Iwona Tabaczek-Bejster

Obozy studentów ratownictwa medycznego

Już drugi raz studenci kierunku ratownictwo medyczne (Wydział Medyczny UR) uczestniczyli w letnim obozie szkoleniowo-usprawniającym, zorganizowanym w Wojskowym Zespole Wypoczynkowym „Jawor”, położonym tuż nad brzegiem Zalewu Solińskiego. W roku akademickim 2012/2013 odbyły się dwa turnusy - w dniach 10–19 dla studentów I roku studiów stacjonarnych, a w dniach 15–24 lipca dla studentów I roku studiów niestacjonarnych ratownictwa medycznego. Jednym z celów tych zajęć terenowych było zapoznanie młodzieży z charakterem pracy ratowników WOPR, GOPR oraz specyfiką warunków ich pracy. Podczas pobytu nad Zalewem Solińskim studenci mieli za zadanie opanowanie m.in. umiejętności z zakresu pływania, żeglarstwa, kajakarstwa, technik ratownictwa wodnego, gier zespołowych, atletyki terenowej oraz turystyki rowerowej i pieszej. Wzięli też udział w wycieczce na Połoninę Wetlińską. Zajęcia prowadziła pięcioosobowa kadra instruktorska, w skład której wchodziła: dr Iwona Tabaczek-Bejster (Wydział Medyczny), dr Rafał Kołodziej (Wydział Wychowania Fizycznego), mgr Artur

Szymański – prezes Bieszczadzkiego WOPR, mgr Maciej Brożyna (Wydział Wychowania Fizycznego) oraz mgr Urszula Moczulska (Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny).

21 lipca 2013 r. roku studenci studiów niestacjonarnych uczestniczyli w II Manewrach Ratowniczo-Medycznych Jednostek Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego powiatu sanockiego. W manewrach zorganizowanych na poziomie kwalifikowanej pierwszej pomocy w Niebieszczańach k. Sanoka uczestniczyło 60 strażaków ochotników. Szkolenie składało się z 5 stacji ćwiczeniowych związanych z zatrzymaniem funkcji życiowych, stanami chorobowymi i urazami oraz symulacji wypadku masowego, którą przygotowali studenci ratownictwa medycznego studiów niestacjonarnych Uniwersytetu Rzeszowskiego. W ten sposób mogli przyczynić się do organizacji ciekawej, niekomercyjnej imprezy i zyskli niezbędne doświadczenie.

Organizator obozów, dr Iwona Tabaczek-Bejster serdecznie dziękuje kierownikowi Zakładu Sportów Wodnych i Zimowych Wydziału Wychowania Fizycznego dr. hab. prof. UR Sławomirowi Drozdowi, Bieszczadzkiemu WOPR oraz firmie Dream-Team z Rzeszowa za współpracę przy organizacji obozów.

Foto: Aleksandra Krężel (2 zdj.), Iwona Tabaczek-Bejster (1 zdj.)

Iwona Tabaczek-Bejster

Letnie warsztaty terenowe organizowane przez Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych Uniwersytetu Rzeszowskiego

W czasie tegorocznych wakacji Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych UR zorganizowało warsztaty terenowe dla studentów z niepełnosprawnością i wolontariuszy z uczelni. Odbyły się one w Krasnobrodzie (4–11 lipca 2013 r.), na terenie Roztoczańskiego Parku Narodowego, w Regietowie (10–17 sierpnia), w malowniczej części Beskidu Niskiego oraz w Wierchomli k. Krynicy Górskiej (14–21 września), w Beskidzie Sądeckim.

Tematem pierwszych warsztatów była pierwsza pomoc przedmedyczna i zajęcia ogólnorozwojowe, drugi warsztat obejmował szkolenie z komunikacji interpersonalnej oraz naukę jazdy konnej, ostatni ponownie dotyczył pierwszej pomocy przedmedycznej i ćwiczeń ogólnorozwojowych

Szkolenia prowadzone były przez wykwalifikowaną kadrę i każdorazowo potwierdzane były certyfikatem uczestnictwa.

To daje uczestnikom dodatkowe punkty przy ubieganiu się o stypendia i staże absolwenckie, a w efekcie ułatwia studentom z niepełnosprawnością lepszy start na rynku pracy już po zakończeniu edukacji.

Zasadność organizacji szkoleń terenowych, w jednym miejscu, w dogodnym terminie przerwy wakacyjnej umożliwia studentom z niepełnosprawnością, poruszającym się na wózkach inwalidzkich oraz mającym inne dysfunkcje narządu ruchu, wzięcie udziału w systematycznym cyklu zajęć, co nie byłoby możliwe w roku akademickim, ze względu na realizację zajęć dydaktycznych, a także utrudnienia związane z samą niepełnosprawnością, np. kłopoty z dojazdem, zwłaszcza w przypadku studentów studiów niestacjonarnych. Dla nich jedyną szansą uczestnictwa we wspomnianych zajęciach są wyjazdowe szkolenia.

Oprócz zajęć teoretycznych, studenci z niepełnosprawnością mieli możliwość opanowania podstaw jazdy konnej, uczestniczyli w wędrownkach pieszych i rowerowych oraz w spływach kajakowych. Uprawiali jogging, nordic walking, doskonalili umiejętności pływackie i ćwiczyli przy muzyce. Poznawali ciekawe miejsca i podziwiali cenne zabytki.

Wyjazdy organizowane przez Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych UR, oprócz poszerzania wiedzy, pozwalają również studentom uwierzyć we własne siły, poprzez przełamywanie barier psychicznych i emocjonalnych, które utrudniają pełne

uczestnictwo w zajęciach w czasie roku akademickiego. Warsztaty terenowe w dużym stopniu przyczyniają się do integracji osób z niepełnosprawnością w społeczności akademickiej, co jest jednym z kluczowych elementów właściwego funkcjonowania studentów z dysfunkcjami w strukturach uczelni oraz znacząco wpływa na tworzenie wizerunku Uniwersytetu Rzeszowskiego jako uczelni przyjaznej osobom niepełnosprawnym.

Jako pełnomocnik rektora serdecznie dziękuję prorektorowi ds. studenckich i kształcenia dr. hab. prof. UR **Wojciechowi Walatowi** za przychylność i wsparcie wszystkich inicjatyw BON na rzecz studentów z niepełnosprawnością oraz studentom UR, wolontariuszom – za pomoc, a w szczególności: **Annie Karcz** (Wydział Medyczny), **Katarzynie Wielgos** (Wydział Wychowania Fizycznego) i **Hubertowi Momorze** (Wydział Medyczny).

Foto: Iwona Tabaczek-Bejster (2 zdej.), Katarzyna Wielgos (2 zdej.)

Adam Maryniak Maciej Telega

Tak świętowano jubileusz 50-lecia działalności AZS w Rzeszowie i na Podkarpaciu

15 czerwca 2013 roku był dla całego środowiska akademickiego w Rzeszowie i na Podkarpaciu bardzo szczególny. 14 maja minęło 50 lat od założenia Akademickiego Związku Sportowego w naszym regionie. Wydarzenie było okazją do wspomnień i podziękowań poświęconym niezwykle osobistościom. Inaczej bowiem nie można określić ludzi, którzy przez większą część swojego życia wychowywali studentów. Byli i nadal są przewodnikami po drogach wspaniałej dziedziny życia, jaką jest aktywność w duchu sportowej rywalizacji. Niezwykle doniosła jubileuszowa uroczystość miała miejsce w obiektach Centrum Dydaktyczno-Konferencyjnego i Biblioteczno-Administracyjnego Politechniki Rzeszowskiej.

Jubileusz zapoczątkowano wystawą ukazującą najważniejsze wydarzenia 50-letniej działalności AZS w Rzeszowie i na Podkarpaciu. Fotograficzna dokumentacja zawsze daje impuls do wspólnych wspomnień. Podczas tej wystawy prezentowano też zbiory proporców, pucharów i innych pamiątek po akademickich sukcesach. Na przestrzeni półwiecza zebrano sporą kolekcję. Symbolicznego otwarcia wystawy dokonał **Marek Ogrodniczek** – wiceprezes Zarządu Środowiskowego AZS w Rzeszowie.

Jubileuszową akademię zorganizowano w auli Centrum Dydaktyczno-Konferencyjnego i Biblioteczno-Administracyjnego. Otwarcia dokonał przewodniczący Komitetu Honorowego, rektor Politechniki Rzeszowskiej – prof. **Marek Orkisz**. Jak przystało na akademickie spotkanie, odśpiewany został hymn „Gaudeamus Igitur”, wykonany przez Chór Politechniki Rzeszowskiej. W poczcie sztandarowym wystąpili: tenisista stołowy **Piotr Chmiel** w otoczeniu dwóch akrobatek – **Agnieszki Muroń** i **Anny Węklar**. Wspomniani sportowcy, nieprzypadkowo dostąpili tego zaszczytu. Piotr Chmiel z powodzeniem reprezentuje AZS Politechniki Rzeszowskiej w ekstraklasie mężczyzn (superliga), ponadto jest akademickim mistrzem Europy w grze mieszanej. Agnieszka Muroń wraz z Anną Węklar reprezentują barwy Polski podczas wielu międzynarodowych imprez w akrobatyce sportowej.

W dalszej części jubileuszowego spotkania minutą ciszy uczczono wszystkich zmarłych członków AZS, począwszy od pierwszego prezesa Zarządu Środowiskowego profesora Kazimierza Oczosia.

Wiceprezes Zarządu Środowiskowego AZS **Zbigniew Barabasz** przedstawił historię kształtowania się Akademickiego Związku Sportowego w Rzeszowie i na Podkarpaciu na przestrzeni pięćdziesięciu lat.

Spotkanie jubileuszowe stworzyło znakomite warunki do wspomnień. Nie mogło zabraknąć również podziękowań i wyróżnień dla osób zasłużonych dla rzeszowskiego i podkarpackiego AZS. Organizatorzy jubileuszu uhonorowali 250 osób odznaczeniami, odznakami resortowymi i organizacyjnymi oraz medalami 50-lecia AZS w Rzeszowie i na Podkarpaciu.

Prezesi Zarządu Środowiskowego AZS w Rzeszowie:

OCZOŚ Kazimierz 1966	LIPSKI Maciej 1991 – 1994
GRZESIK Stanisław 1967	PAJĄK Jerzy 1995 – 1996
OCZOŚ Kazimierz 1968 – 1973	OBODYŃSKI Kazimierz 1996 – 1997
ORDYNA MARIA 1974 – 1975	TROJAN Józef 1997 – 1999
BYLICA Andrzej 1976 – 1978	OGRODNICZEK Marek 2000 – 2001
GRUSZECKI Jan 1979 – 1985	RYNASIEWICZ Zbigniew 2002 - obecnie
WÓJTOWICZ Leszek 1986 – 1990	

Brązowym Krzyżem Zasługi odznaczeni zostali: **Franciszek Gorczyca, Grzegorz Sobolewski, Andrzej Sowa, Grzegorz Sowa, Wilhelm Woźniak i Janusz Zieliński**. Wręczono też odznaki „Za Zasługi dla Sportu” przyznawane przez Ministerstwo Sportu i Turystyki. Złote odznaki trafiły do **Antoniego Dominy** oraz **Wojciecha Downara-Zapolskiego**.

Odnaczeni Brązowymi Krzyżami Zasługi

Pamiątkowe zdjęcie po wręczeniu Medali 60-lecia SWFIS

Srebrna wręczona została **Tadeuszowi Olszowemu**. Brązowe odznaki nadano **Zbigniewowi Barabaszowi, Robertowi Bąkowi, Jacentemu Bińkowskiemu, Wiesławowi Goldzie, Ryszardowi Koniecznemu, Jerzemu Kulasie, Andrzejowi Paniwowi, Marii Pliś, Zbigniewowi Sarnie, Bogusławowi Sroczyńskiemu i Rafałowi Wilkowi**.

Wręczono również odznaki Akademickiego Związku Sportowego. Złote otrzymali: **Paweł Chmiel, Piotr Chmiel i Rafał Wilk**. Znacznie dłuższa była lista osób nagrodzonych odznaką koloru srebrnego. Zaszczyc odebrania wspomnianego wyróżnienia przypadł w udziale 16 osobom, byli to: **Arian Aleksander, Sebastian Biela, Kamil Herba, Krzysztof Gruszczyński, Karolina Hogendorf, Kinga Jagieła, Damian Kielar, Katarzyna Kubas, Jolanta Makarowska, Andrzej Paniw, Maria Pliś, Michał Sienkiewicz, Damian Skała, Miłosz Szczudło, Ewelina Szybiak i Artur Świątek**.

Obchody jubileuszowe 50-lecia AZS w Rzeszowie i na Podkarpaciu były okazją do wręczenia medali Zarządu Głównego AZS wybitnych z okazji 60-lecia działalności studiów wychowania fizycznego i sportu na polskich uczelniach. Medale – Podziękowania AZS otrzymali wieloletni pracownicy rzeszowskich uczelni, organizatorzy imprez centralnych i środowiskowych. Nagrodzono: **Bogusława Berdela, Jacka Bilińskiego, Wiesława Bombę, Jerzego Czarnka, Antoniego Domino, Mariana**

Gajdka, Wiesława Gołę, Franciszka Gorczycę, Mariana Granata, Józefa Jarzębowski, Jerzego Kołodzieja, Renatę Kołodziej, Stanisława Kołodzieja, Ryszarda Koniecznego, Jacka Lutaka, Reginę Marszałek, Adama Maryniaka, Teofila Mazurkiewicza, Henryka Medera, Marka Mirkiewicza, Kazimierza Obodyńskiego, Tadeusza Olszowego, Marię Pliś, Jerzego Ruta, Zbigniewa Sarnę, Stanisława Zaborniaka.

Medal im. Eugeniusza Piaseckiego (wybitnego teoretyka wychowania fizycznego i higieny szkolnej) przyznawany osobom, które wniosły znaczące zasługi w rozwój wychowania fizycznego i sportu w szkołach wyższych i klubach AZS otrzymał **Jack Biliński** (obecnie emerytowany pracownik WSliZ w Rzeszowie).

Medal im. Edwarda Sądeckiego ustanowiony przez Klub Uczelniany AZS Uniwersytetu Rzeszowskiego otrzymały dwie osoby: **Ewa Kordek-Chorosz i Ryszard Śpiewak**.

Za pomoc i współpracę w zakresie propagowania idei sportu akademickiego na Podkarpaciu Zarząd Środowiskowy uhonorował władze podkarpackich uczelni Medalem 50-lecia AZS Rzeszów. Ze strony Uniwersytetu Rzeszowskiego medal odebrał prorektor dr hab. Wojciech Walat prof. UR. Ponadto wyróżniono władze wojewódzkie, miejskie, samorządowe oraz sponsorów, zawodników i działaczy, którzy na przestrzeni lat 1963–2013 stanowili o sile sportu akademickiego na Podkarpaciu.

Osoby odznaczone Srebrną i Złotą Odznaką AZS

Działacze AZS odznaczeni Odznakami za Zasługi dla Sportu

Obchody jubileuszu środowiskowego AZS były okazją do ogłoszenia wyników (w klasyfikacji generalnej) XIV edycji Współzawodnictwa Sportowego Szkół Wyższych Województwa Podkarpackiego. Ogółem wzięło w niej udział 11 uczelni. W sezonie 2012/2013 triumfował **Uniwersytet Rzeszowski** (308 pkt), przed **Politechniką Rzeszowską** (288) i **Państwową Wyższą Szkołą Zawodową w Krośnie** (222). O randze tej rywalizacji świadczy honorowy patronat nad zawodami, który przyjął marszałek województwa podkarpackiego.

Czerwcową uroczystość w Rzeszowie zgromadziła prawie 300 byłych i obecnych zawodników, działaczy oraz sympatyków i sponsorów AZS. Wśród zaproszonych gości byli: **Stanisław Husowski** – wiceminister administracji i cyfryzacji, **Bartłomiej Korpak** – sekretarz generalny AZS oraz rektorzy i prorektorzy podkarpackich uczelni. Władze samorządowe reprezentowane były przez przewodniczącą Sejmiku Woj. Podkarpackiego – **Teresę Kubas-Hul** i wicemarszałka **Bogdanę Romaniuka**, Władze Rzeszowa reprezentował wiceprezydent **Stanisław Sieńko**.

Zwieńczeniem obchodów 50-lecia działalności AZS w Rzeszowie i na Podkarpaciu było „Spotkanie Pokoleń”, w którym uczestniczyli zaproszeni goście, studenci i absolwenci, godnie reprezentujący barwy macierzystych uczelni w Mistrzostwach Szkół Wyższych, Akademickich Mistrzostwach Polski oraz rozgrywkach ligowych Polskich Związków Sportowych. To wyjątkowe spotkanie było okazją do wspomnień oraz dyskusji na temat

przyszłości Akademickiego Związku Sportowego w naszym województwie.

Pionierskie działania w zakresie formowania się akademickiego życia sportowego w naszym regionie miały miejsce na początku lat 60. Pierwszy klub AZS w stolicy Podkarpacia powołano 14 maja 1963 r. Stało się to za sprawą wspólnych działań Stanisławy Kot ze Studium Nauczycielskiego oraz Kazimierza Oczosia i innych działaczy związanych z Terenowym Wieczorowym Studium Wydziału Mechanicznego Politechniki Krakowskiej. Wydarzenie miało miejsce dokładnie pięć miesięcy przed inauguracją działalności Wyższej Szkoły Inżynierskiej w Rzeszowie (pierwszej w historii miasta i województwa uczelni). Kolejny klub uczelniany AZS powstał przy drugiej rzeszowskiej uczelni – Wyższej Szkole Pedagogicznej (11 grudnia 1965). Na początku 1966 roku na terenie Rzeszowa działały już trzy kluby uczelniane: przy Studium Nauczycielskim, Wyższej Szkole Inżynierskiej oraz Wyższej Szkole Pedagogicznej. Wspomniane organizacje zainicjowały powołanie (7 marca 1966 r.) Zarządu Środowiskowego AZS w Rzeszowie. Dzięki ambitnej postawie kadry nauczycielskiej udało się rozpropagować kulturę fizyczną wśród młodzieży. W efekcie, już pod koniec lat 70., powstało wiele prężnie działających sekcji sportowych. Ciężka praca przynosiła efekty w postaci coraz większych sukcesów sportowych oraz organizacyjnych. Niezwykłym motorem napędowym do działań w zakresie funkcjonowania klubów był ogromny entuzjazm oraz pasja do sportu.

Wśród wyróżnionych Medalem 50-lecia AZS Rzeszów znalazły się również siatkarki AZS WSP Rzeszów, które w sezonie 1988/89 awansowały do II ligi oraz prezesi Klubu Uczelnianego AZS WSP: Stanisław Dudziński (1979–1982) i Zbigniew Rynasiewicz (1985–1987).

Anna Pilch, Jarosław Herbert

Obóz naukowo-dydaktyczny w Jarocinie

W dniach 14–16 czerwca 2013 roku członkowie Studenckiego Koła Naukowego Podróżników z Wydziału Wychowania Fizycznego UR zorganizowali w Jarocinie (podkarpackie) obóz naukowo-dydaktyczny. Pomysłodawcą wyjazdu, połączonego z nauką i zajęciami terenowymi z turystyki kwalifikowanej był nasz były prezes koła, absolwent turystyki i rekreacji **Radosław Maziarz**, obecnie pracujący w Centrum Edukacji Ekologicznej GOKSTiR w Jarocinie.

Pierwszego dnia była rowerowa wyprawa nad Zalew Janowski. Trasa liczyła około 60 km i prowadziła przez malownicze, czasami bardzo piaszczyste, tereny Lasów Janowskich. Wymagała dobrej orientacji w terenie oraz pracy z mapą. Po drodze, w miejscowości Szklarnia, zwiedziliśmy stadninę konika biłgorajskiego, która założona została w 1986 roku. Celem hodowli jest przywrócenie cech pierwotnych i utrzymanie tej rasy konia, dobrze przystosowanego do bytowania w warunkach naturalnych. W drodze powrotnej odwiedziliśmy Porytowe Wzgórze, gdzie w 1944 r. stoczono największą bitwę partyzancką z Niemcami w Polsce. Ostatnim punktem na naszej trasie były Mamoty Górne z zabytkowym drewnianym kościołem pw. św. Wojciecha.

Drugiego dnia wyruszyliśmy na spływ rzeką Bukowa. Trasę zaplanowaliśmy na ok. 7 godzin. Niestety, przegraliśmy z „matką naturą”. Początkowo wydawało się, że rzeka nie wymaga dużych umiejętności od uczestników, lecz było odwrotnie. Na drodze

spotykaliśmy liczne przeszkody, począwszy od konarów drzew po silne prądy, co zmuszało do większego wysiłku i dobrej współpracy dwuosobowej załogi. Spotkaliśmy też liczne zakręty, które czasem liczyły 340 stopni, wyglądając tak jakby rzeka chciała zatoczyć krąg. W wielu miejscach musieliśmy przenosić kajaki, ponieważ drzewa blokowały drogę. Oczywiście niektórzy zaliczyli wywrotki.

Wieczorem w Domu Kultury w Jarocinie odbyła się sesja, podczas której studenci mieli dwa wystąpienia nt. „Agroturystyka w Bieszczadach” oraz „Szlaki etnoturystyki szansą na uatrakcyjnienie oferty turystyki na obszarach wiejskich Podkarpacia”. Była też prezentacja programu „Rzeszów na Koronie Europy”.

Ostatniego dnia wyprawy wyruszyliśmy rowerami na południe, do Ulanowa. Trasa liczyła 30 km. Towarzyszyła nam piękna pogoda, a droga sprawiała przyjemność.

Ten trzydniowy obóz był wyjątkowym przeżyciem ze względu na ilość atrakcji i wyzwań, które przed nami postawiła przyroda. Jednak właśnie dzięki temu można było sprawdzić swoje umiejętności i pokonać lęki. Miłe wspomnienia oraz zdobyte doświadczenie na pewno będą towarzyszyć uczestnikom obozu przez długi czas.

Serdecznie dziękujemy koleżce Radkowi oraz pani dyrektor GOKSTiR **Karolinie Kutyle** za przyjęcie, pobyt, pomoc i organizację eskapady.

23 maja 2013r. w klubie **Kula – Bowling&Club** (Galeria „Nowy Świat”) odbył się I **TURNIEJ PRACOWNIKÓW UR W KRĘGLACH**. W zawodach uczestniczyli nauczyciele akademicy, reprezentujący różne wydziały i kierunki oraz pracownicy administracyjni. Oficjalnego otwarcia Turnieju dokonał **dr hab. prof. UR Wojciech Walat**, prorektor UR, który był równocześnie jednym ze współorganizatorów tego wydarzenia. Zawodnicy po wylosowaniu torów, zapoznaniu się z regulaminem zawodów, technikami rzutów i zaliczeniu serii treningowej przystąpili do sportowej rywalizacji. Wszystkich wspierali licznie zgromadzeni kibice oraz zespół muzyczny. Po dwugodzinnej rywalizacji ogłoszono wyniki. W grupie męskiej zwyciężył **dr Wojciech Bajorek**, **drugie miejsce zajął mgr Roman Peliszko**, a **trzecie mgr Adam Maryniak**. Wśród pań zwyciężyła **mgr Magdalena Mazur**, kolejne miejsca zajęły: **mgr Maria Cyrankowska (drugie)** i **mgr Justyna Drożdż (trzecie)**.

Kręgle (ang. *bowling*) to gra w kule, polegająca na strącaniu nimi 9-10 ciężkich pionów (zwanymi właśnie kręglami). Kręgle – według Wikipedii- dzielą się na cztery gatunki: kręgle parkietowe, kręgle klasyczne, bowling oraz bowls. Kręgle klasyczne rozwinęły się jedynie w Europie (federacje w tej dyscyplinie posiadają także Brazylijczycy i Australijczycy). Z kolei bowling jest rozpowszechniony na całym świecie, większość ludzi pod hasłem „kręgle” widzi właśnie bowling. Kula do kręgli (bowling) ma średnicę 160-218 mm. Znajdują się w niej dwie bądź więcej dziur na palce. Parkiet ma 18 m długości, 1 m szerokości; po bokach znajdują się rowy uniemożliwiające powrót kuli, która wypadła z toru. Kręgle mają 38 cm wysokości i 12 cm szerokości. Waga pojedynczego kręgla powinna wynosić od 1,47 kg do 1,64 kg.

Andrzej Żółtek

I Turniej Pracowników Uniwersytetu w Kręglach

Najlepszym zawodnikom dyplomy i nagrody wręczał dr hab. prof. UR Wojciech Walat. Od kierownika Bowling&Club zawodnicy otrzymali karnety klubowe, a od sponsora imprezy (R. Peliszko) nagrody rzeczowe. Sportową rywalizację podsumował sędzia zawodów i jej współorganizator **dr Andrzej Żółtek**.

Kiedy sportowa część spotkania dobiegła końca uczestnicy akademickich zawodów, po wypiciu „małej czarnej”, rozpoczęli zabawę na klubowym wieczorku tanecznym.

Foto: E. Wójcikiewicz

Spis treści

Doktorat honoris causa Uniwersytetu Rzeszowskiego dla prof. Rudolfa Simka	3
Z obrad Senatu	4
Kronika rektorska	7
Będziemy uniwersytetem na miarę potrzeb otoczenia i zmieniających się czasów	9
Drugie pokolenie naukowców w rzeszowskim ośrodku uniwersyteckim	11
Profesura dla dra hab. Stanisława Zaborniaka	14
Habilitacja na Wydziale Biologiczno-Rolniczym	16
Habilitacja na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym	18
Habilitacja na Wydziale Wychowania Fizycznego	20
Święto Uniwersytetu Rzeszowskiego	22
Humanista i organizator Stanisław Frycie (1933–2013)	25
Wyróżnienie w Konkursie na Najlepszą Książkę Akademicką	28
Książki Wydawnictwa UR	29
FROA oraz Instytut Archeologii UR polecają	31
W poszukiwaniu warunków zintegrowanego rozwoju	32
I Studencka Konferencja Naukowa	34
Rusycysta na rynku pracy	34
XX Kongres Stowarzyszenia Ekonomistów Rolnictwa i Agrobiznesu	36
Jubileuszowe LX Otwarte Seminarium z Akustyki – OSA 2013	38
Wspomnienie dra Zbigniewa Wolfa – z twórczości doktorantów	40
Dylematy modernizacji polskiej gospodarki – Nadzieje i obawy o perspektywy zintegrowanego rozwoju	42
Współpraca Katedry Biologicznych Podstaw Rolnictwa i Edukacji Środowiskowej (UR) oraz School of built and natural environment w Preston (Anglia)	44
Konferencja „Europa Karpat” na XIII Forum Ekonomicznym w Krynicy	46
Instytut Socjologii kształci organizatorów pomocy społecznej	47
Czy można być skutecznym w czasie niestabilności finansowej?	49
Projekt transgraniczny na Wydziale Ekonomii Uniwersytetu Rzeszowskiego	50
W wakacje Sorbona gościła komparatystów świata	51
Czy dzikie rośliny jadalne wrócą do łask kucharzy?	53
O WSCHODNICH SZTUKACH WALKI. Z POBYTU RZESZOWIAN W JAPONII	54
„Europejczyka” promowano w Hiszpanii	56
Wyzwania dla przyszłości wychowania fizycznego i sportu	57
KONFERENCJA AIESEP w Warszawie	57
KRAINA PIEKIELNEGO LODU I POŁAMANYCH JĘZYKÓW	58
Biomedyczne i humanistyczne podstawy i uwarunkowania wychowania fizycznego i sportu	60
Piąta konferencja ISSSS w Porto	61
Seminarium na temat sztuk walki w Hockenheim	62
Święto Twórców Techniki Uniwersytetu Rzeszowskiego - IX Konkurs Twórczości Technicznej	63
Sukces studentów z Wydziału Sztuki Uniwersytetu Rzeszowskiego	66
Letni sezon artystyczny Zespołu Pieśni i Tańca UR „Resovia Saltans”	68
Z owadami do Krakowa	71
Obozy studentów ratownictwa medycznego	72
Letnie warsztaty terenowe organizowane przez Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych Uniwersytetu Rzeszowskiego	73
Tak świętowano jubileusz 50-lecia działalności AZS w Rzeszowie i na Podkarpaciu	75
Chwila wspomnień minionego sukcesu	77
Obóz naukowo-dydaktyczny w Jarocinie	78
I Turniej Pracowników Uniwersytetu w Kręglach	79
Po zalewie kajakiem na orientację	80

Arkadiusz Mach, Miłosz Szczudło

Po zalewie kajakiem na orientację

Centrum Sportu i Rekreacji Uniwersytetu Rzeszowskiego było w maju br. (25.05) organizatorem sportowej rywalizacji „Kajakiem na Orientację”. Nad rzeszowski zalew przyjechali zawodnicy z całej Polski: z Warszawy, Pabianic, Lublina, Ostrowca Świętokrzyskiego, Krakowa, Jarosławia, Przemyśla i innych miejscowości. Zawodnicy w dwuosobowych zespołach, co 10 minut, wyruszyli w trasę. Każdy posiadał mapy oraz karty startowe, przygotowane przez Arkadiusza Macha. Kajakarze podziwiali walory południowej części Rzeszowa, nie zapominając przy tym, że biorą udział w rywalizacji sportowej, gdzie liczy się czas, w jakim pokonają całą trasę. W kategorii mężczyzn najlepsi okazali się bracia **Łukasz i Daniel Kozik**, którzy 7-kilometrową trasę pokonali w czasie 43 minut. Drugie miejsce zajęli **Jakub Rycko i Michał Celek**, z ponad 6-minutową stratą do zwycięzców, a na najniższym stopniu podium uplasowali się **Zbigniew Podolak i Grzegorz Pakuła**. W kategorii mixt najlepszy wynik uzyskał duet **Katarzyna Dudek i Jakub Bielecki**. Drugie miejsce zajął zespół **Klimaszów: Małgorzata i Józef**, trzecie **Justyna Rozmus i Tomasz Motyka**. W kategorii kobiet **Alicja Głagłusz i Diana Grzyb** były bezkonkurencyjne.

Wszyscy uczestnicy rzeszowskich zawodów otrzymali dyplomy potwierdzające uczestnictwo, najlepsi medale i puchary. Dodatkowo rozlosowano drobne upominki ufundowane przez Uniwersytet Rzeszowski, firmę kosmetyczną Ziaja, Hotel Blue Diamond oraz Pure Heath&Fitness. Zawodnicy otrzymali też punkty do Pucharu Polski w Kajakowych Imprezach na Orientację. Ze strony UR organizatorami imprezy byli: **Bogusław Berdel, Arkadiusz Mach i Miłosz Szczudło**.

Foto: Magdalena Gubernat i Małgorzata Gubernat

ŚWIĘTO UNIWERSYTETU RZESZOWSKIEGO

Wydaje Uniwersytet Rzeszowski za zgodą Rektora. Autorzy tekstów i współpracownicy nie otrzymują honorariów za publikację. Zastrzegamy sobie prawo skracania, adiuścacji tekstów i zmiany tytułów. Nie odpowiadamy za treść reklam. Wszelkie prawa zastrzeżone. ISSN 1642-6797

Druk: MITEL, tel. 17 852 13 62

Adres Redakcji: 35-959 Rzeszów, ul. prof. S. Pigońia 8, tel. 17 872 14 14, gazetaur@ur.edu.pl

Redakcja: inż. Ludwik Borowiec

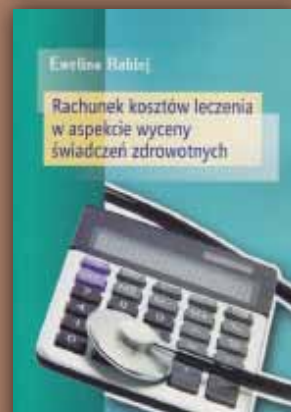
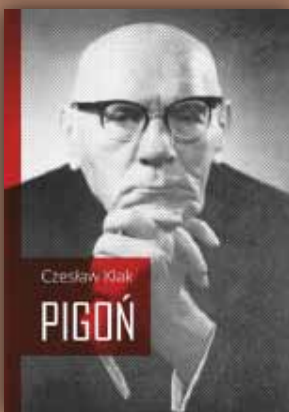
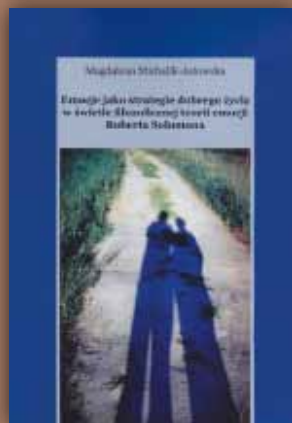
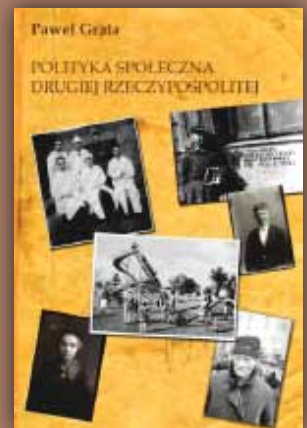
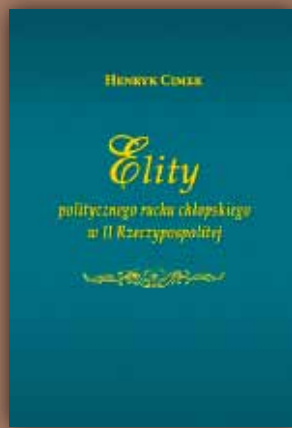
Foto: Elżbieta Wójcikiewicz, autorzy tekstów, archiwum

Foto na okładce: Elżbieta Wójcikiewicz

Korekta: mgr Anna Szydło

nakład: 1200 szt.

Nowości WYDAWNICZE

Wydawnictwo UNIWERSYTETU RZESZOWSKIEGO

e-mail: wydaw@univ.rzeszow.pl

<http://wydawnictwo.univ.rzeszow.pl>